America Latină: coordonate economice

Reportaj pe glob:

Vestul algerian

enri Coandă:

tiința românească
circuitul internațional

28
joi, 6 iulie 1967

săptămîna pe glob:

new york
paris
bonn
dakar

lumea

73 d

imagini din țările socialiste

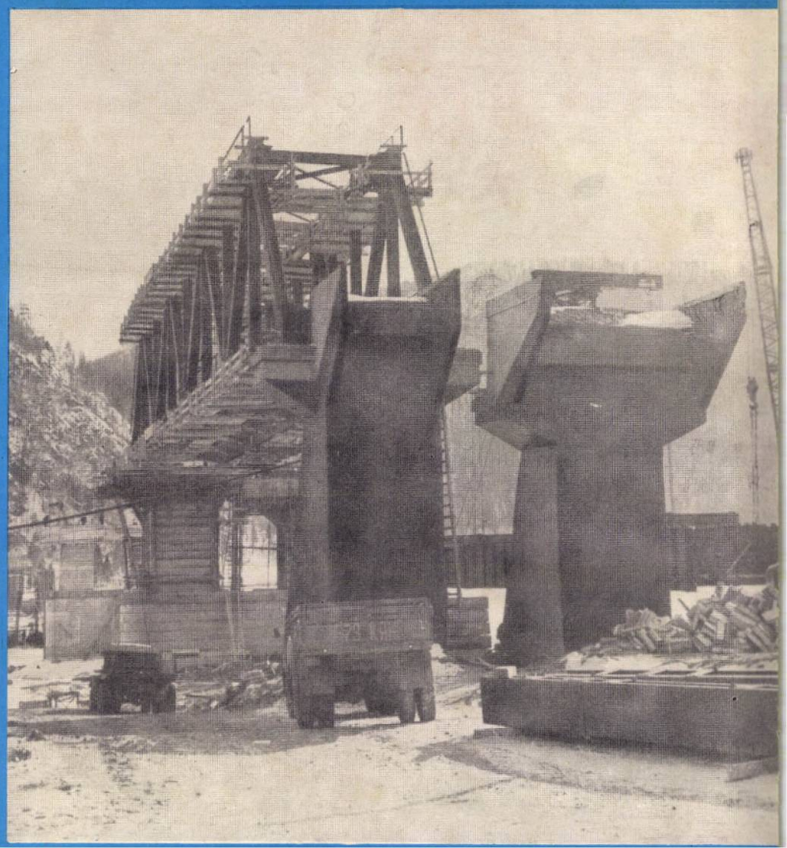

Pe valea riului Enisei, la Saiano-Șușenskoe, au început lucrările pregătitoare pentru construcția celei mai mari centrale electrice din U.R.S.S.

Filatura din Kangge este una dintre principalele unități ale tradiționalei industrii textile a R.P.D. Coreene

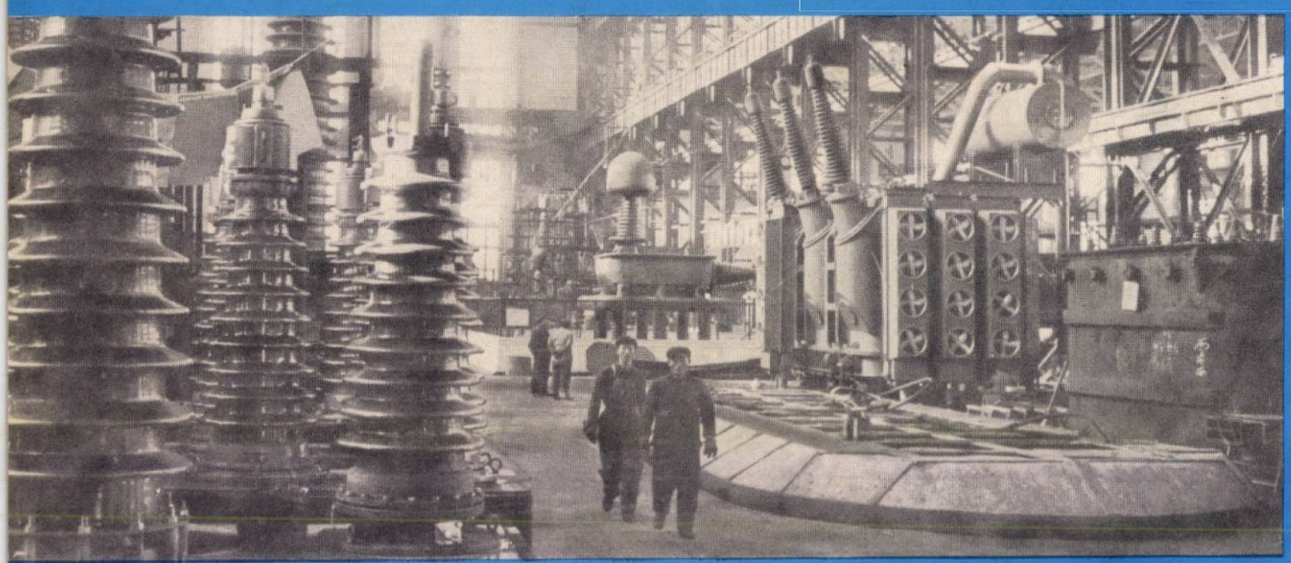

În hala de asamblare a marii uzine de utilaj electric din Șenian se montează un mare număr de transformatoare destinate centrelor rurale din R. P. Chineză

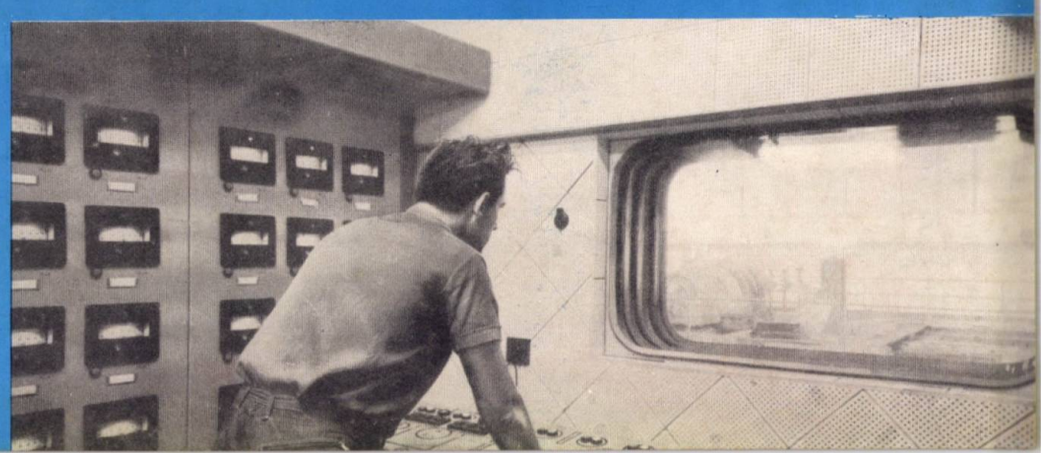

La tabloul de comandă al unei noi secții aparținînd întreprinderii producătoare de pistoane și turbine compresoare „CKD" din Praga

lumea

nr. 28 (193) – 6 iulie 1967

sumar

MERSUL EVENIMENTELOR

2—3 Runda Kennedy — acord final cu note discordante. — Premierul Pompidou în U.R.S.S. — Dificila încercare a tandemului Thieu-Ky. — Încotro se îndreaptă Nigeria ? — Soarta lui Chombe.

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

4 NEW YORK : Lucrările sesiunii extraordinare a O.N.U. *Romulus Căplescu*
7 PARIS : Definiri de poziții în rîndurile stîngii. *Georges Dascal*
8 CIUDAD DE MEXICO : Cuernavaca ante Roma. *Luis Suarez*
12 PEKIN : Instantanee economice. *Ion Gălățeanu*
13 VIENA : Imagini ale colaborării româno-austriece. *Petre Stăncescu*

ARTICOLE ȘI COMENTARII

5 În interesul păcii și securității internaționale. *Cristian Popișteanu*
9 Evoluții economice latino-americane. *Eugen Pop*
14 Urgențe pe agenda Bundestagului. *Radu Pascal*
18 Cui îi bate ceasul ? *Horia Liman*
26 Titu Maiorescu diplomat. *I. Calafeteanu și Ion Suciu*

REPORTAJ PE GLOB

16 Vestul algerian. *Rodica Georgescu*

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

22 HENRI COANDĂ : Știința românească în circuitul internațional. *Vasile Firoiu și Victor Bănciulescu*

■

24 WINSTON CHURCHILL — Memorii. Bătălia Angliei. (I)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 Die Zeit, L'Express, El Comercio, Le Monde, The Saturday Evening Post, Pravda, La Tribune des Nations,

PROFIL

31 PAUL MARTIN, ministrul afacerilor externe al Canadei

BREVIAR (2) ● **POȘTA REDACȚIEI** (32)

breviar

28 iunie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit pe tovarășul Antal Apro, vicepreședinte al Guvernului Revoluționar Muncitoresc-Țărănesc Ungar, președintele părții ungare în Comisia mixtă guvernamentală de colaborare economică româno-ungară.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Leonte Răutu, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Florian Dănălache, Janoș Fazekaș, Mihai Gere, Manea Mănescu, Dumitru Popa, Mihai Dalea, Virgil Trofin au vizitat expoziția „Italia produce", organizată de Institutul italian pentru comerț exterior în Pavilionul central al Complexului de expoziții din Piața Scînteii.

29 iunie

S-a înapoiat în Capitală tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației Republicii Socialiste România la sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată examinării situației din Orientul Apropiat.

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ilie Verdeț, a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Islamice Pakistan, Ahsan-ul-Huque, în legătură cu plecarea sa definitivă din România.

1 iulie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit în audiență pe Ahsan-ul-Huque, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Islamice Pakistan, în legătură cu plecarea definitivă a acestuia din România.

3 iulie

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Iosif Banc, a primit pe D. A. Davies, secretar general al Organizației Meteorologice Mondiale, cu care a avut o întrevedere privind problemele colaborării țării noastre cu Organizația Meteorologică Mondială și perspectivele de dezvoltare a acesteia. În aceeași zi, D. A. Davies a fost primit de George Macovescu, prim-adjunct al ministrului afacerilor externe.

D. A. Davies face o vizită în țara noastră la invitația Comitetului de Stat al Apelor.

A plecat la Moscova tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România în C.A.E.R., pentru a participa la cea de-a XXX-a ședință a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

4 iulie

Președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Federale a Germaniei în Republica Socialistă România, Erich Stratling, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

mersul evenimentelor

29 iunie — 5 iulie

Runda Kennedy — acord final cu note discordante. Ceremonia semnării documentului final al tratativelor „rundei Kennedy" care a avut loc vineri 30 iunie în sala adunărilor generale din Palatul Națiunilor de la Geneva urma să constituie, în intenția organizatorilor ei, o clipă de relaxare după peste patru ani de negocieri punctate de bătălii înverșunate, tărăgănări, amînări, impasuri și concesii de ultimă oră. Dacă n-a amintit prin nimic de înfruntarea dintre interesele Statelor Unite și ale țărilor Pieței comune (care a consumat în bună, măsură în ultimii cîțiva ani energiile principalilor negociatori), festivitatea semnării actului n-a putut să nu oglindească insatisfacția țărilor în curs de dezvoltare față de rezultatele consemnate de documentele finale. Opt țări — R.A.U., Uganda, Cipru, Ghana, Coasta de Fildeș, Malta, Niger, Togo — au refuzat să semneze acordul final apreciind că el nu servește intereselor lor. Într-o formă oficială, dezamăgirea țărilor în curs de dezvoltare participante la negocieri s-a materializat în declarația citită, cu puțin înainte de ceremonia semnării, de către delegatul Perului. „Problemele cele mai importante pentru țările în curs de dezvoltare — a spus el — rămîn în continuare fără soluție".

Un alt delegat latino-american, reprezentantul Uruguayului, declara : „Dacă se poate spune că aceste negocieri au fost încununate de succes, luînd în considerație ansamblul problemelor și analizînd efectele lor asupra cifrelor totalului comerțului internațional, Uruguayul crede că acest rezultat a fost înfăptuit în special din punctul de vedere al marilor țări industrializate și în avantajul lor. Țările în curs de dezvoltare n-au obținut decît consecințe favorabile parțiale, limitate și minime, iar acțiunea lor, pe toată durata negocierilor, a fost secundară și marginală".

Calculele preliminare au arătat deja o parte din principalii beneficiari ai negocierilor. După socotelile departamentului agriculturii de la Washington, reducerile tarifare de care Statele Unite vor beneficia de pe urma acordului se vor aplica unor categorii de produse evaluate la 921 milioane de dolari în timp ce valoarea reducerilor vamale acordate altor state de S.U.A. se va cifra la 798 milioane de dolari.

Rezumînd rezultatele negocierilor din cadrul „Acordului general asupra tarifelor și comerțului-G.A.T.T.", săptămînalul britanic „Economist" scria : „o afacere a celor bogați" iar agenția „France Presse" transmitea : „vie satisfacție în țările industrializate, nemulțumire în țările în curs de dezvoltare". Presa occidentală remarcă în același timp că în declarațiile lor cu caracter de bilanț, promotorii „rundei Kennedy" omit să se refere la proiectata comunitate de națiuni, practicînd aceeași politică de ajutor, schimburi, monedă, apărare și aceeași diplomație, principalul obiectiv politic al „rundei", enunțat de fostul președinte al S.U.A. la 11 ianuarie 1962.

Premierul Pompidou în U.R.S.S. În prima zi a săptămînii, primul ministru al Franței, Georges Pompidou, însoțit de ministrul afacerilor externe, Couve de Murville, a sosit într-o vizită oficială în U.R.S.S., la invitația guvernului sovietic. Călătoria premierului francez răspunde vizitei efectuate în Franța de către președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosîghin, în luna decembrie a anului trecut.

De ambele părți, prezenta vizită a fost așteptată cu interes. În preziua călătoriei, la Moscova a fost dată publicității o declarație oficială care constată cu satisfacție „dezvoltarea fructuoasă a relațiilor franco-sovietice" și exprimă speranța că vizita „va contribui la o mai largă și mai profundă cooperare între cele două țări în interesul păcii, al securității europene și internaționale". De asemenea, ziarul „Pravda" a publicat în ziua sosirii la Moscova a primului ministru francez un comentariu care apreciază că această vizită va deschide „excelente perspective" relațiilor dintre Franța și U.R.S.S. „Noua etapă a consultărilor franco-sovietice care va avea loc cu prilejul vizitei premierului Pompidou la Moscova are o importanță deosebită", transmitea cu o zi înainte de începerea vizitei agenția „France Presse". În același comentariu se amintea că această acțiune urmează întrevederilor recente de la Paris dintre președintele Franței, Charles de Gaulle, și președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosîghin.

Încă în prima zi a vizitei, premierul Pompidou a avut o convorbire cu Alexei Kosîghin ; schimburile de vederi dintre cei doi oameni de stat au continuat în zilele următoare. Itinerarul călătoriei premierului francez în U.R.S.S. include, între altele, vizitarea unor obiective din Moscova și Leningrad.

Dificila încercare a tandemului Thieu-Ky. Termenul de „alegeri prezidențiale" este cel puțin nepotrivit pentru desemnarea acțiunii în care regimul saigonez se pregătește să se lanseze în luna septembrie. Un săptămînal american recunoaște zilele trecute că în ciuda escaladei americane, Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud continuă să controleze aproximativ 80 la sută din teritoriul țării.

Absența totală în Vietnamul de sud a unor instituții avînd măcar aparență democratică nu a creat complexe echipei Thieu-Ky în hotărîrea luată de a organiza alegeri prezidențiale. Conducătorii juntei militare din Saigon judecă astăzi că, dat fiind stabilitatea relativă a echipei lor (care a îm-

Londra. În Trafalgar Square, loc tradițional al marilor întruniri populare, mii de cetățeni au participat la o impresionantă manifestație, cerînd încetarea agresiunii americane în Vietnam.

La 5 iulie Venezuela a sărbătorit ziua proclamării independenței, obținută în anul 1811. În fotografie : o vedere din frumoasa capitală venezueleană, Caracas

plinit luna trecută doi ani) față de efemerele formații guvernamentale care au precedat-o, își pot permite luxul unei farse electorale, acum, cînd, de bine-de rău, mecanismul „caruselului generalilor" a fost temporar frînat, iar puternica opoziție a cercurilor budiste, fără a diminua, a renunțat în ultimul timp să se manifeste prin acțiuni antiguvernamentale spectaculoase.

Dintre evenimentele perioadei „preelectorale" s-a detașat competiția angajată între generalii Thieu și Ky în vederea acaparării candidaturii la președinție. Folosindu-se de jocul alianțelor diferitelor grupări militare, Ky a putut anunța, la un moment dat, că se va prezenta la alegeri în fruntea unei liste proprii, împotriva lui Thieu. Întrucît conflictul dintre vîrfurile juntei saigoneze — animozitatea lor reciprocă nu mai este de mult un secret — risca să ia, prin aceasta, forme deosebit de ascuțite, „lovitura de teatru" *(France Presse)* pe care a reprezentat-o declarația făcută a doua zi de Ky, că renunță să aspire la funcția supremă pentru a se alinia pe lista electorală nr. 1 alături — dar după — Thieu, își are explicația ei. Situația militară defavorabilă impune șefilor saigonezi să-și tempereze setea de putere.

În declarațiile sale „electorale", Ky nu uită, între altele, să reclame Washingtonului încă 140 000 de soldați americani în Vietnam. În doleanța sa, el se întîlnește de altfel cu generalul Westmoreland care ar dori ca la sfîrșitul acestui an totalul efectivelor corpului expediționar american să atingă cifra de 600 000 de oameni (față de 470 000 cît prevede Pentagonul). Cererile privind sporirea efectivelor americane în Vietnam urmează să fie rezolvate de puternica delegație (compusă din McNamara, Katzenbach și probabil Earl Wheeler) trimisă săptămîna aceasta de către Administrație la Saigon. Dificultatea sporirii efectivelor în acest moment — explică France Presse — provine din faptul că președintele S.U.A. poate să mai trimită numai circa 60 000 de oameni în Vietnam fără a face apel la rezerviști, iar șansele depășirii actualelor dificultăți pe fronturile de luptă sînt astăzi excluse. Cu competența pe care i-o dă împrejurarea de a fi fost cîțiva ani de zile ambasadorul S.U.A. în Vietnamul de sud, Cabot Lodge declara săptămîna aceasta că o victorie militară americană în Vietnam nu poate fi luată în considerație pentru următorii cîțiva ani.

Încotro se îndreaptă Nigeria? În luna care a trecut de la desprinderea regiunii nigeriene denumită ulterior Biafra din Federație, criza dintre Lagos și Enugu a evoluat lent, fără acțiuni spectaculoase care să agraveze și mai mult situația, dar continuu, fără indicii care să îndreptățească oarecari speranțe de reconciliere. Se pot însă întreprinde, în orice moment, o serie de acțiuni care ar putea înrăutăți simțitor conflictul. De pildă, 1 iulie a fost data limită fixată la Enugu pentru achitarea semestrială a redevențelor provenite din exploatarea petrolului nigerian de către societățile occidentale. Ex-locotenent-colonelul în armata nigeriană Ojukwu a somat printr-un decret companiile străine să plătească redevențele la Enugu, după cum autoritățile din Lagos au avertizat că dacă acest lucru s-ar produce, ele ar interzice transportarea petrolului exploatat în Biafra. Pentru viabilitatea economică a Biafrei — apreciază economiștii — cele 7 milioane de lire sterline reprezentînd redevențele petroliere sînt deosebit de importante, dat fiind că fosta provincie orientală a Nigeriei trece prin mari dificultăți economice. Bătăliei în jurul redevențelor pare să i se fi adăugat în ultimele zile pregătirile în vederea unei confruntări armate. Tonul declarațiilor radiodifuzate la Lagos și Enugu s-a ridicat sensibil ; generalul Gowon l-a destituit pe Odumegwu Ojukwu din funcția de guvernator al provinciei orientale, i-a retras gradul de locotenent-colonel și l-a exclus din armata nigeriană, iar, ca ripostă, radio Enugu a declarat că șeful guvernului din Lagos este „bolnav mintal" și se deplasează regulat la Abeokuta, în Nigeria occidentală, pentru tratament. La Lagos, un purtător de cuvînt oficial a apreciat că „o înfruntare militară este inevitabilă", iar la Enugu, postul de radio difuzează în permanență muzică militară engleză, întreruptă doar de retransmiterea unor pasaje din ultimul discurs al lui Ojukwu.

Într-un asemenea moment de tensiune, faptul că „puterile străine s-ar putea vedea constrînse să intervină pentru protejarea cetățenilor lor" (după cum relatează France Presse) ar însemna de fapt o imixtiune în afacerile interne ale altor state și ar complica simțitor actuala criză. Urmărit cu îngrijorare pe întregul continent african, conflictul din Nigeria ar putea constitui în viitorul imediat mobilul unei întruniri extraordinare la nivel înalt a Organizației Unității Africane — eventualitate întrevăzută de o serie de capitale africane.

Bagajele lui Chombe au rămas la hotelul din Palma de Majorca

Soarta lui Chombe. Aterizînd, contrar intențiilor sale, pe aeroportul algerian de la Boufarik, la bordul unui bimotor cu reacție „Hawker Siddeley", închiriat de compania britanică „Air Hanson Limited", Moise Chombe a atras din nou atenția presei asupra sa. Pentru a doua oară în acest an, Chombe beneficiază de o publicitate pe care, de la o vreme, nu și-o mai dorește. La 13 martie 1967, un tribunal excepțional instituit la Kinshasa îl condamna la moarte în contumacie sub inculparea de înaltă trădare, de atentat la securitatea statului în special prin violarea integrității teritoriului congolez ca șef al secesiunii katangheze, de emitere de monedă, deturnarea fondurilor publice, organizarea de bande rebele, masacrarea populației, recrutarea de mercenari în vederea unor revolte militare, ofensarea șefului statului, complot pentru răsturnarea puterii de stat.

Activitatea subversivă a lui Chombe, stabilit la Madrid, a continuat și după această dată; radio Kinshasa, încunoștința săptămîna trecută descoperirea unui nou complot pus la cale de el, care viza răsturnarea actualului guvern congolez. Acțiunea, detaliată scrupulos în planurile lui Chombe, prevedea sabotaje economice în Katanga și în regiunile centrale ale țării, declanșarea unei revolte armate, iar apoi a unui război civil, răsturnarea și „eliminarea fizică" a președintelui Mobutu. Deși evita pe cît posibil publicitatea, sursele de presă au putut să anunțe totuși că „în cursul lunii iunie activitatea lui Chombe s-a intensificat mai ales la Palma de Majorca unde lucra cu febrilitate, primind numeroși oaspeți" (France Presse). Tocmai spre reședința sa din Palma de Majorca se îndrepta joia trecută Chombe în compania a trei belgieni — unul din „consilierii" săi, avocatul și soția lui — și a doi însoțitori din garda sa personală. După spusele fratelui său mai mic, Thomas Chombe, condamnat de tribunalul din Kinshasa la 15 ani închisoare, fosta căpetenie secesionistă intenționa „să organizeze la Palma de Majorca vacanțele copiilor săi".

Știrea aterizării neprevăzute a avionului pe teritoriul algerian a determinat la Kinshasa întrunirea într-o ședință de 22 de ore a Comisiei politice a guvernului, care a formulat cererea de extrădare a lui Chombe.

Corneliu VLAD

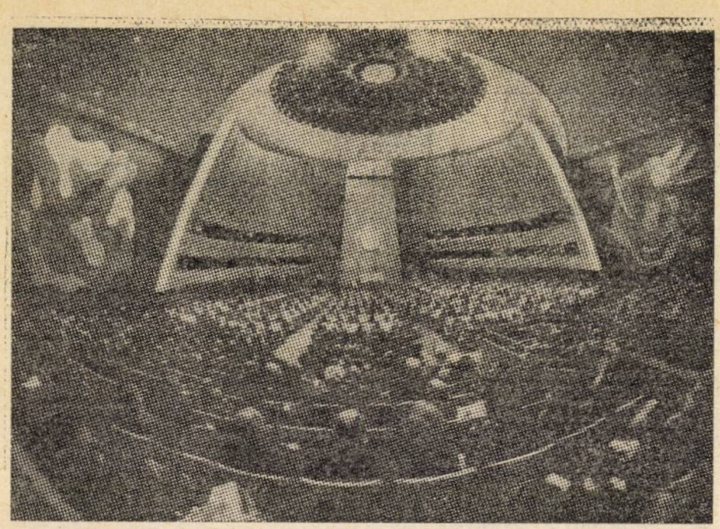

Corespondenţă din New York

Lucrările sesiunii extraordinare a O.N.U.

Romulus Căplescu

Dezbaterile generale ale acestei sesiuni consacrate examinării situaţiei din Orientul Apropiat au luat sfîrşit o dată cu şedinţa din dimineaţa zilei de vineri 30 iunie. În total, de la 19 iunie, cînd a început sesiunea extraordinară, şi pînă la data menţionată, s-au urcat la tribună 69 de delegaţi, şefi de state, şefi de guverne, miniştri de externe, reprezentanţi permanenţi, care şi-au expus părerile asupra problemelor aflate în discuţie.

În afară de vorbitorii ale căror cuvîntări au fost evocate în numerele anterioare ale revistei „Lumea", am mai reţinut intervenţia lui Frank Aiken, vicepremier şi ministru al afacerilor externe al Irlandei, potrivit căruia două dintre elementele esenţiale ale unei reglementări durabile ar fi „retragerea forţelor izraeliene la linia de frontieră existentă la 4 iunie" şi „încheierea unui tratat care să fie garantat cu fermitate din punct de vedere juridic de Consiliul de Securitate". Reprezentantul permanent al Ecuadorului, Leopoldo Benites, a subliniat că „atîta timp cît între părţi există o stare de beligeranţă este dificil să fie examinate şi rezolvate problemele substanţiale" şi că „existenţa însăşi a comunităţii internaţionale şi a Naţiunilor Unite se bizuie pe principiul că ameninţarea cu forţa sau recurgerea la forţă nu trebuie folosite pentru ştirbirea suveranităţii sau a integrităţii teritoriale a statelor". Ministrul afacerilor externe al Olandei, J. Luns, a arătat că Naţiunile Unite au sarcina importantă „de a contribui la crearea unei atmosfere în care să se poată desfăşura discuţii rodnice".

„Singura speranţă este o reglementare negociată", a spus ministrul de externe al Coastei de Fildeş, Assouan Usher.

Habib Burghiba jr., ministrul afacerilor externe al Tunisiei, a reliefat că ţările arabe nu pot accepta politica faptului împlinit şi că „Izraelul se află în posesia portului Eilath (din Golful Akaba) numai prin violarea unor hotărîri internaţionale". Un punct de vedere similar a fost susţinut şi de ministrul de externe al Algeriei, Abdelaziz Bouteflika, care a adăugat că „situaţia din Orientul Mijlociu este o consecinţă logică a unei înrăutăţiri în relaţiile internaţionale", referindu-se în acest sens la războiul din Vietnam.

Prezentînd poziţia ţării sale, ministrul de externe al Uruguayului a arătat că „drumul spre o soluţie trebuie să treacă prin cultivarea unei stări de spirit prielnice, a unei atitudini de colaborare tolerantă şi constructivă, cu garanţii adecvate pentru toate părţile în cauză".

■

Începînd de vineri după-amiază, s-a trecut la discutarea proiectelor de rezoluţie propuse de diferite delegaţii, precum şi la explicarea motivelor pentru care cei înscrişi la cuvînt se pronunţă în favoarea sau împotriva acestor proiecte.

Aşa cum a reieşit din discuţiile care s-au conturat în special în şedinţele de luni, înfruntarea principală are loc între proiectul de rezoluţie al ţărilor neangajate şi cel al ţărilor latino-americane, ambele încercînd în intenţiile şi în declaraţiile coautorilor lor să realizeze o atenuare a prevederilor existente în proiectele depuse anterior. Aproape toţi vorbitorii, inclusiv reprezentanţii unor ţări care au depus încă la începutul dezbaterilor generale proiecte proprii de rezoluţie s-au axat în intervenţiile lor pe ceea ce au prezentat a fi meritele sau lipsurile celor două proiecte menţionate. Astfel A. Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., precizînd că retragerea trupelor izraeliene dincolo de linia de armistiţiu este „sarcina cea mai urgentă pentru restaurarea păcii", şi „că toate celelalte probleme sînt de ordin secundar", a declarat că din acest motiv sprijină proiectul grupului statelor nealiniate, iar Arthur Goldberg, reprezentantul permanent al S.U.A. a spus că deşi ar fi preferat „unele formulări mai explicite", este în favoarea propunerii latino-americane, care reprezintă „un pas important în direcţia justă". Proiectul nealiniaţilor a fost apreciat de Károly Csatordy, reprezentantul permanent al Ungariei, ca întrunind minimul de condiţii pentru o reglementare, „deoarece cuprinde toate elementele pozitive ale proiectului latino-american, fără să însoţească însă retragerea de condiţii prealabile" ; reprezentantul permanent al Canadei, George Ignatieff, a declarat că proiectul latino-american este mai corespunzător prin faptul că stabileşte o legătură între retragerea trupelor şi alte aspecte ale problemei. În favoarea primului proiect s-a mai declarat şi reprezentantul Franţei, Roger Seydoux, evidenţiind că el acoperă datele esenţiale ale problemei. De aceeaşi părere au fost reprezentantul Guineei, Mbaye Cheik Omar („retragerea imediată a trupelor este condiţia sine qua non a păcii"), ministrul de externe al Cehoslovaciei, Vaclav David, ministrul de externe al Pakistanului, Syed Sharifuddin Pirzada, reprezentantul permanent al Bulgariei, Milko Tarabanov şi alţi vorbitori care, totodată, au respins proiectul latino-american. Acesta a mai fost în schimb sprijinit de Constant Schurmans, reprezentantul permanent al Belgiei, care a subliniat că el conţine „o echilibrare raţională între diferitele cerinţe", de Humberto Lopez Villamil, reprezentantul permanent al Hondurasului („sistarea definitivă a ostilităţilor" poate fi realizată numai prin „încetarea stării de beligeranţă"), de C.C. Cremin, reprezentantul permanent al Irlandei, de Enrique Garcia Sayan, reprezentantul permanent al Peru, precum şi de alţii, care au adus totodată argumente împotriva proiectului nealiniaţilor.

■

Rezultatele voturilor de la sesiunea extraordinară a Adunării Generale, pe care le-am primit la închiderea ediţiei, arată că nici unul din cele două proiecte principale — al ţărilor neangajate şi al ţărilor latino-americane — nu au întrunit majoritatea necesară de două treimi. Aşa cum reiese din analiza cifrelor, sprijinul primit a fost aproximativ egal : rezoluţia statelor neangajate — 53 voturi pentru (printre care coautorii, ţările socialiste cu excepţia Albaniei, Franţa, Japonia, Spania şi altele), 46 contra şi 20 abţineri ; rezoluţia latino-americană — 57 voturi pentru (coautorii, o serie de ţări africane, S.U.A., Anglia, Canada, Danemarca, Norvegia, Filipinele şi altele), 43 contra şi 20 abţineri. Republica Socialistă România, după cum a explicat în cuvîntul său Mircea Maliţa, adjunct al ministrului afacerilor externe al României, a votat în favoarea proiectului ţărilor neangajate, întrucît „pune pe primul plan ceea ce constituie, după părerea noastră, elementul esenţial al unei reglementări viabile, şi anume retragerea trupelor de pe teritoriile străine". Potrivit celor declarate în cadrul şedinţelor de dimineaţa şi după-amiaza de marţi, de o serie de vorbitori (reprezentînd Etiopia, India, Trinidad-Tobago, Tanzania, Iugoslavia), s-au depus pînă în ultimul minut eforturi susţinute, pentru a se ajunge la o formulă de compromis acceptabilă ambelor părţi în cauză şi care ar fi putut să obţină în felul acesta o majoritate substanţială.

Imediat după terminarea şedinţei de marţi, cînd au fost cunoscute rezultatele voturilor, rezultate care de altfel în lumina luărilor de poziţie ale diverşilor vorbitori care s-au perindat la tribună nu au constituit o surpriză, mulţi dintre cei care ieşeau din sala Adunării Generale îşi exprimau părerea că pornind de la realitatea încetării focului şi de la adoptarea celor două rezoluţii se pot întreprinde noi paşi în vederea dezvoltării acestor prime începuturi.

Asemenea eforturi trebuie să aibă loc în condiţiile respectării intereselor fundamentale ale tuturor statelor din zona Orientului Mijlociu şi prin folosirea de mijloace exclusiv paşnice, fără nici un amestec dinafară în treburile ţărilor respective.

La ora cînd transmit această corespondenţă a fost anunţată o nouă şedinţă a sesiunii extraordinare a Adunării Generale pentru azi ora 14-ora locală.

New York, 5 iulie

În interesul păcii și securității internaționale

Consacrată examinării unor probleme de mare însemnătate ale vieții internaționale, Consfătuirea de la București a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia (4—6 iulie 1966), de la care se împlinește un an, a adoptat documente de amplu și prelungit ecou mondial — Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa și Declarația cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam. Elaborate de o Consfătuire la care au luat parte factorii politici de cea mai înaltă răspundere din Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia, România, Ungaria, Uniunea Sovietică — secretarii generali și primii secretari ai comitetelor centrale ale partidelor comuniste și muncitorești, președinți ai consiliilor de miniștri, miniștri de externe și ai apărării, precum și alte personalități politice importante — aceste documente au răspuns unor preocupări arzătoare ale celor mai largi pături sociale din întreaga lume.

În abordarea problemelor securității europene, Declarația Consfătuirii de la București a pornit de la necesitatea lichidării surselor de încordare, a tuturor focarelor de conflict de pe continentul nostru, care a fost nu o dată arena unor sîngeroase și distrugătoare războaie, de la necesitatea adoptării unor măsuri eficace în vederea zădărnicirii izbucnirii unui nou război, a statornicirii unei păci trainice în Europa și în întreaga lume. În același timp, Declarația de la București a pornit de la premisa esențială că înfăptuirea deziderateului comun al tuturor națiunilor europene — pacea și securitatea — presupune răspunderea și contribuția tuturor statelor europene, indiferent de orînduirea lor social-politică, în stabilirea unei colaborări demne între toate statele Europei, suverane și egale în drepturi, în menținerea și consolidarea păcii, în salvgardarea civilizației mondiale. Apreciind că evoluția relațiilor dintre țările europene exercită o mare influență asupra situației din întreaga lume, Declarația de la București a subliniat că în înfăptuirea unei păci și securități trainice în Europa sînt interesate toate popoarele, că însănătoșirea situației pe continentul nostru este în interesul păcii generale.

Consfătuirea de la București a analizat problema securității europene în strînsă legătură cu condițiile actuale ale evoluției situației din Europa și avînd în vedere posibilitățile reale ale abordării acestei probleme într-un mod nou, pe baze acceptabile pentru toate statele. Împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste — s-a apreciat în Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa — se ridică atît în Europa cît și în lumea întreagă mari forțe social-politice : statele socialiste cu uriașa lor putere economică, politică și militară, clasa muncitoare internațională în frunte cu partidele sale comuniste, mișcarea de eliberare națională, noile state care și-au cucerit în ultimii ani independența, forțele progresiste și democratice din întreaga lume. „În Europa — se spune în Declarație — se intensifică și se dezvoltă tot mai mult curentul în favoarea lichidării rămășițelor războiului rece și a obstacolelor care stau în calea dezvoltării normale a colaborării generale europene, pentru rezolvarea problemelor litigioase pe calea înțelegerii reciproce, pentru normalizarea vieții internaționale și apropierea între popoare".

Desfășurarea evenimentelor internaționale, modul în care s-au dezvoltat relațiile politice, economice, culturale între statele continentului în răstimpul scurs de la adoptarea Declarației de la București, au confirmat în întregime justețea analizei și a aprecierilor formulate de Consfătuire cu privire la actuala stare de lucruri din Europa, cu privire la căile de realizare a securității și păcii pe continentul nostru. Declarația de la București a avut o mare rezonanță internațională, a trezit un puternic ecou în toate țările europene ca și pe alte continente, bucurîndu-se de un viu interes în rîndul cercurilor guvernamentale din numeroase țări, al liderilor diferitelor partide și organizații politice, al păturilor celor mai largi ale opiniei publice. Acest larg interes față de propunerile formulate în Declarație demonstrează că ele au constituit și constituie o bază viabilă și realistă pentru discutarea și soluționarea problemelor europene, o platformă larg acceptabilă pentru toate statele.

În perioada care a trecut de la Consfătuirea de la București, s-au întărit factorii prielnici cooperării largi a tuturor statelor europene, forțele care militează pentru securitatea și pacea Europei. Presa relatează zilnic despre noi și noi contacte între oameni de stat, lideri politici și alte personalități din diferite țări ale Europei, indiferent de orînduirea lor socială, despre dezvoltarea relațiilor economice între țările socialiste și nesocialiste — important factor al progresului și păcii, despre intensificarea schimburilor intereuropene de valori materiale și culturale, mijloc de mai bună cunoaștere reciprocă, de intensificare continuă a dialogului european. În ultima vreme pături tot mai largi ale opiniei publice, inclusiv cercuri conducătoare din statele vest-europene, manifestă tendințe tot mai pronunțate în direcția înlăturării reziduurilor războiului rece, a lichidării discriminării în relațiile dintre state, a realizării unor măsuri de destindere — între care și unele de ordin militar — pentru a se lăsa drum liber cooperării intereuropene.

Evoluția situației internaționale demonstrează că ideile cuprinse în Declarația de la București cu privire la întărirea păcii și securității în Europa își păstrează și în prezent întreaga lor actualitate. Aceste idei deschid perspective mobilizatoare popoarelor europene, oferă un bogat program de acțiune și o bază largă de discuții pentru găsirea căilor celor mai bune în vederea realizării securității europene și a întăririi păcii mondiale. Formulînd aceste idei, Declarația de la București a dat un puternic impuls și a stimulat activitatea forțelor progresiste și democratice iubitoare de pace din Europa, le-a deschis o nouă perspectivă, insuflîndu-le noi forțe pentru a desfășura cu și mai multă energie lupta în scopul asigurării păcii și securității continentului nostru.

Declarația de la București a subliniat în mod deosebit faptul că pentru asigurarea păcii și dezvoltarea colaborării general europene se impun statornicirea de relații normale și extinderea legăturilor politice, economice, culturale între toate statele europene. Cîștigă tot mai mult teren ideea că relațiile de cooperare între națiunile europene trebuie să se bazeze pe respectarea suveranității și independenței, a principiului neamestecului în treburile interne ale altor țări, al egalității depline în drepturi între toate națiunile, al recunoașterii dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege regimul social pe care îl dorește.

Dezideratul consolidării trainice și sănătoase a situației din Europa comportă în același timp — așa cum se arată în Declarația de la București — adoptarea unei poziții realiste față de schimbările petrecute pe continent. Una din realitățile fundamentale ce se impun în Europa ca urmare a celui de-al doilea război mondial și a evoluției ulterioare a evenimentelor este existența celor două state germane — R. D. Germană și R. F. a Germaniei. Recunoașterea acestei realități este una din premisele dezvoltării cooperării între țările europene și îmbunătățirii atmosferei politice pe continentul nostru.

Pornind de la convingerea că existența blocurilor militare și a bazelor militare pe teritorii străine constituie o piedică în calea colaborării dintre state, a stabilirii în Europa a unui sistem eficient de securitate, bazat pe relații de egalitate și respect reciproc între toate statele continentului, țările semnatare ale Declarației de la București au considerat că există condiții pentru a se întreprinde măsuri în direcția slăbirii încordării militare în Europa. Astfel, Declarația s-a pronunțat pentru desființarea blocului agresiv N.A.T.O. și în același timp a Tratatului de la Varșovia, pentru retragerea trupelor americane și a celorlalte trupe neeuropene de pe continentul nostru, retragerea tuturor trupelor străine în limita granițelor naționale, lichidarea bazelor militare pe teritoriile altor state — măsuri care ar avea efecte pozitive asupra situației politice din Europa și din lume. Desigur, atîta timp cît va exista blocul agresiv N.A.T.O., țările socialiste sînt obligate să mențină Tratatul de la Varșovia, să-și dezvolte capacitatea de apărare pentru a fi gata să respingă orice încercare de agresiune.

Asigurarea securității europene este desigur un proces evolutiv, complex, de durată în care sînt necesare eforturi susținute, perseverente din partea tuturor statelor. Instaurarea unui climat de pace și cooperare întîmpină rezistența

→

acerbă a forțelor reacțiunii. Cercurile imperialiste, în frunte cu principala lor forță — imperialismul american, se împotrivesc din răsputeri dezvoltării unor relații normale între state, organizează imixtiuni în treburile interne ale altor popoare, se dedau la acte agresive, vor să împiedice cu ajutorul armelor lupta popoarelor pentru libertate și progres, caută să întrețină focare de încordare și conflicte în diferite regiuni ale lumii, fapt dovedit și de evoluția situației în Orientul Apropiat. Pe plan european cercurile imperialiste din S.U.A. se sprijină în acțiunile lor pe forțele neonaziste și revanșarde din R. F. a Germaniei, pe alte forțe reacționare ostile colaborării și încrederii între popoare. În aceste condiții se impun mai mult ca oricînd zădărnicirea uneltirilor imperialismului, întărirea unității tuturor forțelor antiimperialiste, iubitoare de pace.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „Viața internațională impune astăzi răspunderi deosebit de mari tuturor statelor și popoarelor, tuturor guvernelor, întregii opinii publice.

Animată de sentimentul înaltei răspunderi internaționale ce-i revine ca stat socialist, România va continua să militeze și de aici înainte cu energie și perseverență pentru a contribui la înlăturarea focarelor de încordare și suspiciune între state, pentru dezvoltarea colaborării normale între țări și a încrederii între popoare, pentru întărirea păcii și securității în Europa și în întreaga lume".

Țara noastră apreciază că reglementarea problemelor litigioase existente în Europa, eliminarea hotărîtă a tuturor focarelor care ar putea aprinde aici un nou conflict armat — și în care în mod fatal ar fi atrasă întreaga omenire, constituie o năzuință majoră a tuturor popoarelor de pe acest continent, o cerință imperioasă a întregii vieți internaționale actuale. Înfăptuirea securității europene este o parte componentă esențială a luptei generale a popoarelor pentru pace, pentru dezvoltarea colaborării internaționale. Realizarea securității în Europa ar da o lovitură puternică forțelor imperialiste, în special imperialismului american, tuturor cercurilor reacționare din Europa și de pe alte continente, ar sluji intereselor generale ale mișcării pentru pace și progres social. Desființarea bazelor militare și retragerea trupelor americane de pe continent, renunțarea la politica clădită pe existența blocurilor militare ar lipsi imperialismul american de unul din principalele sale puncte de reazem politic și militar, ar îngusta baza sa de acțiune în înfăptuirea politicii de dominație în lume, ar slăbi în general pozițiile imperialismului internațional.

Realizarea securității europene ar avea urmări deosebit de pozitive asupra vieții politice de pe alte continente; înfăptuirea ei ar încuraja popoarele în lupta lor pentru independență și suveranitate națională, împotriva dominației economice a imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, ar stimula forțele progresiste de pretutindeni în lupta pentru menținerea și consolidarea păcii. Asigurarea securității în Europa ar contribui totodată la crearea unui climat politic general favorabil colaborării multilaterale între state, extinderii relațiilor între toate țările în interesul asigurării păcii și progresului social.

Indivizibilitatea păcii în vremurile noastre este concludent ilustrată de faptul că orice agravare a situației internaționale, orice agresiune sau încălcare a drepturilor sacre și intangibile ale popoarelor la existență de sine stătătoare are repercusiuni pe plan general asupra climatului politic din întreaga lume. Pe de altă parte, orice efort pentru întărirea păcii și colaborării, orice pas nou pe calea spre securitatea adevărată se răsfrînge binefăcător asupra relațiilor internaționale în ansamblu.

Declarația cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam adoptată acum un an releva în fața lumii întregi că statele participante la consfătuire condamnă cu indignare acțiunile criminale înfăptuite în cadrul politicii americane de „escaladare" a războiului și sprijină întru totul lupta curajoasă a poporului frate vietnamez pentru apărarea libertății și independenței, pentru unitatea și integritatea patriei sale.

Participanții la Consfătuire consideră — se arată în Declarație — că, prin lupta sa împotriva imperialismului american, poporul vietnamez nu numai că își apără drepturile sale naționale, dar aduce și o importantă contribuție la lupta țărilor sistemului mondial socialist, a tuturor popoarelor pentru pace, independență, democrație și socialism. Consfătuirea a reafirmat poziția țărilor socialiste europene de condamnare a agresiunii Statelor Unite, de solidaritate cu Republica Democrată Vietnam, cu patrioții din Vietnamul de sud.

Poporul român și-a exprimat de la începutul luptei poporului vietnamez solidaritatea frățească cu cauza sa dreaptă. Republica Socialistă România a acordat și continuă să acorde întregul sprijin politic, moral, material și diplomatic, poporului vietnamez, considerînd aceasta ca o îndatorire internaționalistă. Pornind de la considerentul că dreptul de a decide asupra treburilor interne aparține exclusiv poporului vietnamez, partidul și guvernul nostru susțin fără rezerve poziția în patru puncte a Guvernului Republicii Democrate Vietnam și Declarația în cinci puncte a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud — singura bază justă pentru reglementarea politică a problemei vietnameze, corespunzătoare acordurilor de la Geneva din 1954, intereselor păcii în Asia de sud-est și în întreaga lume. Poporul nostru consideră că este imperios necesar ca Statele Unite să înceteze imediat, definitiv și necondiționat bombardamentele și orice acte de război împotriva Republicii Democrate Vietnam, să fie retrase din Vietnamul de sud toate trupele americane, armamentul lor, precum și celelalte trupe străine intervenționiste, să fie desființate bazele militare ale Statelor Unite ale Americii. Frontul Național de Eliberare este exponentul aspirațiilor fundamentale ale Vietnamului de sud : el trebuie recunoscut ca unicul reprezentant autentic al populației din această parte a țării. Poporul vietnamez este singurul îndreptățit să rezolve problema reunificării Vietnamului, fără nici un amestec dinafară, potrivit cu voința sa suverană, cu aspirațiile sale legitime spre unitate națională.

Hotărîrile Consfătuirii de la București reprezintă o contribuție de mare însemnătate a țărilor socialiste la întărirea și dezvoltarea luptei tuturor forțelor antiimperialiste pentru înfăptuirea idealurilor de pace ale popoarelor.

Țara noastră consideră drept o înaltă îndatorire internaționalistă de a contribui activ atît prin succesele obținute în opera de desăvîrșire a construcției socialiste, cît și prin întreaga sa politică externă, la întărirea forțelor socialismului și păcii în întreaga lume, la victoria cauzei progresului social al omenirii contemporane.

Cristian POPIȘTEANU

reflector

CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI DE SOLIDARITATE A POPOARELOR ASIEI ȘI AFRICII

Cairo a găzduit în primele trei zile ale lunii iulie lucrările Conferinței extraordinare a Organizației de solidaritate a popoarelor Asiei și Africii, convocată pentru a dezbate situația din Orientul Apropiat. Au participat reprezentanți a 70 de organizații din 50 de țări din cele două continente precum și 100 de observatori. În ședința inaugurală participanții au ascultat un mesaj al președintelui R.A.U. Gamal Abdel Nasser care a chemat la întărirea solidarității popoarelor în lupta împotriva imperialismului.

Documentul final al Conferinței, adoptat în unanimitate, subliniază că delegații condamnă cu hotărîre acțiunile Izraelului și ale forțelor imperialiste împotriva țărilor arabe și cer statelor din Asia, Africa și America Latină „să folosească toate mijloacele pentru a asigura retragerea imediată și necondiționată a trupelor izraeliene din teritoriile arabe ocupate" și „pentru lichidarea consecințelor agresiunii".

Conferința a adresat un apel țărilor afro-asiatice, cerîndu-le să lupte pentru lichidarea tuturor vestigiilor vechiului și noului colonialism, pentru desființarea tuturor bazelor militare străine de pe teritoriile lor.

REUNIUNI MINISTERIALE INTEROCCIDENTALE

Pentru relațiile dintre țările occidentale prezintă o oarecare importanță lucrările a două întruniri interoccidentale care s-au deschis în aceeași zi — 4 iulie — la Haga și Bruxelles. Ambele sînt la nivel ministerial, ambele fac parte dintre întrunirile interoccidentale trimestriale.

La castelul Karreveld din împrejurimile capitalei Belgiei s-a reunit conferința miniștrilor de finanțe ai celor șase țări membre ale Pieței comune. Obiectivul anunțat al reuniunii a fost fixarea poziției comune față de proiectata reformă a sistemului monetar internațional. Interesul pe care îl prezintă rezultatele lucrărilor — consideră observatorii — este destul de limitat pentru că asupra orientării de principiu a celor șase în problema supusă dezbaterii s-a căzut deja de acord în luna aprilie, cu ocazia precedentei întruniri de acest gen de la München.

De la cealaltă reuniune interoccidentală din această săptămînă — Consiliul miniștrilor de externe din țările membre ale Uniunii Europei occidentale („cei șase" plus Anglia) — presa nu aștepta de asemenea nici un fel de hotărîri de natură politică sau economică, dat fiind că acest organism a fost conceput exclusiv ca un for consultativ și de discuții. Pentru guvernul englez, întrunirea Consiliului ministerial al U.E.O. a fost un nou prilej de a-și expune motivele care l-au determinat să ceară intrarea Angliei în Piața comună. Pledoaria în acest sens a ministrului de externe englez, George Brown, a fost desfășurată însă în absența omologului său francez ; de altfel, remarcă observatorii, Franța nu consideră cadrul U.E.O. favorabil pentru studierea demersului englez, optînd mai degrabă pentru dezbaterea cererii guvernului de la Londra mai întîi în organismele Pieței comune.

Corespondență din Paris

Definiri de poziții în rîndurile stîngii

Georges Dascal

Înainte de marele exod al vacanței de vară care, mai mult încă decît în anii precedenți, a pus milioane de francezi pe drumurile ce duc spre plajele bretone, atlantice sau mediteraneene, diferite partide politice, și în special cele de stînga, s-au întrunit pentru a examina situația relațiilor lor reciproce și ce măsuri ar trebui luate pentru a le asigura o evoluție pozitivă. La sfîrșitul săptămînii trecute, s-au întrunit succesiv : al V-lea Congres național al Partidului Socialist Unificat, sesiunea Comitetului Central al Partidului Comunist Francez, al 56-lea Congres național al Partidului Socialist S.F.I.O. și, în sfîrșit, Prezidiul lărgit al Convenției instituțiilor republicane (organizație care grupează cluburile de stînga și care face parte, împreună cu S.F.I.O. și Partidul radical, din Federația Stîngii).

Trei din aceste partide — S.F.I.O., P.S.U. și Convenția — au avut de dezbătut o problemă comună, aceea a Federației : relații interfederale pentru S.F.I.O. și Convenție, relații cu Federația pentru P.S.U.

În ceea ce-l privește, P.S.U. a adoptat o poziție extrem de clară : congresul s-a pronunțat cu 393 de mandate contra 174 împotriva unei asocieri cu Federația Stîngii și a ales o nouă conducere, conformă acestei tendințe. Noul secretar național al P.S.U. este Michel Rocard, tînăr intelectual, funcționar superior la Ministerul Finanțelor; Rezoluția adoptată de al V-lea Congres al P.S.U., potrivit tezelor apărate de noua conducere, consideră că nu va putea să înceapă nici o discuție cu privire la un acord organic cu Federația Stîngii atît timp cît nu vor fi fost îndeplinite următoarele condiții prealabile :

1. Afirmarea unor opțiuni socialiste clare pe tărîm economic și social.

2. Ruperea oricărei solidarități cu atlantismul.

3. Crearea unor structuri democratice în sînul Federației.

La al 56-lea Congres național al S.F.I.O. a fost, de asemenea, dezbătută pe larg problema Federației, dar, evident, sub cu totul alt unghi, problema pusă fiind de data aceasta ; fuzionare sau nu a formațiilor componente. Cu alte cuvinte, s-au înfruntat cei care vor să mai mențină cîtva timp personalitatea vechiului partid și cei minoritari, conduși de Gaston Defferre, președintele grupului parlamentar al Federației în Adunarea Națională, care sînt adepții transformării rapide a Federației într-o organizație unică. În cele din urmă, Guy Mollet, secretarul general al S.F.I.O., a obținut adoptarea în unanimitate a unei moțiuni, afirmînd că o asemenea fuzionare, oportună în principiu, reclamă în primul rînd „un acord cu privire la principiile și obiectivele fundamentale ale socialismului".

A doua zi după această luare de poziție, mulți observatori subliniau că ar trebui fără îndoială mulți ani pentru ca Partidul radical, deși membru al Federației Stîngii, să accepte aceste principii și că, în consecință, fuzionarea nu este de prevăzut pentru un viitor apropiat.

În ce privește relațiile cu Partidul Comunist, Congresul S.F.I.O. s-a pronunțat de asemenea în unanimitate pentru continuarea convorbirilor începute, atît între cele două partide cît și între Federație și Partidul Comunist Francez, „cu ochii deschiși și fără complexe de inferioritate, arătîndu-se clar atît convergențele cît și divergențele", după cum s-a exprimat Guy Mollet.

Un punct de vedere oarecum diferit a dominat conferința lărgită a Prezidiului Convenției instituțiilor republicane, întrunită de asemenea la sfîrșitul săptămînii trecute, sub președinția lui François Mitterrand (care, după cum se știe, este în același timp președintele Convenției și președintele Federației Stîngii). Participanții la conferință, contrar părerii lui Guy Mollet, cred că ar putea fi considerate îndeplinite condițiile formulate de S.F.I.O. pentru fuzionarea partidelor constitutive ale Federației. În consecință, ei s-au declarat gata să se autodizolve și Prezidiul Convenției a propus ca sesiunea viitoare a Comitetului lor Central, care va avea loc în noiembrie, să hotărască dizolvarea Convenției ca organizație distinctă. Textul adoptat de conferință arată însă printre altele : fuzionarea presupune, în mod evident, în același timp unitatea de doctrină a noii și puternicei mișcări democratice socialiste astfel create și dispariția prealabilă, simultană a organizațiilor componente ale Federației.

Comitetul Central al Partidului Comunist Francez a consacrat și el o bună parte a ultimei sale plenare problemei unității. Secretarul general al partidului, Waldeck-Rochet, a declarat printre altele : „Fără să renunțăm la obiectivul programului comun actual, rămînem credincioși acordului de unitate, de la 20 decembrie, dintre partidul nostru și Federație, și sîntem gata pentru orice acord, chiar și limitat, care menține posibilitățile și șansele unei unități din ce în ce mai largi și complete, într-un viitor pe care îl dorim cît mai apropiat posibil". După ce a arătat că divergențele cu privire la problemele Orientului Apropiat au dus la un fel de pauză în dezvoltarea unității de acțiune, dar că acest lucru nu a împiedicat discuții între conducătorii socialiști și comuniști cu privire la problemele ideologice — și chiar dacă și aici subzistă divergențe — Waldeck-Rochet a subliniat : „În concluzie, toate aceste discuții, foarte utile, nu trebuie să ne ascundă faptul că sînt necesare eforturi considerabile pentru a ajunge la o unitate solidă a forțelor muncitorești și democratice".

Încheierea sesiunii parlamentare franceze

O dată cu ultima săptămînă a lunii iunie, s-a încheiat și sesiunea Adunării Naționale franceze. Nu fără oarecari deplasări în ordinea de zi. Dată fiind prelungirea dezbaterilor în legătură cu legea privitoare la orientarea funciară și urbană, discuțiile asupra politicii economice și sociale a guvernului au fost amînate cu o zi și întrucîtva reduse.

Dată fiind austeritatea denumirii, ar putea surprinde amploarea pe care a luat-o examinarea proiectului legii funciare. În realitate, este vorba despre ceea ce trebuie să fie în Franța „urbanismul anului 2000". S-a discutat despre mărirea și amenajarea așezărilor urbane și urbanizarea altora, cu implicațiile respective : căi și mijloace de transport, complexe industriale și comerciale, spații rezervate agriculturii etc. — plus, firește, modalitățile de finanțare a acestor importante lucrări. Prolectul, ale cărui prevederi sînt eșalonate pe termene de 15, 20 și 30 de ani, a fost adoptat de Adunarea Națională în primă lectură, după anumite schimburi de opinii.

În ceea ce privește domeniul politicii economice și sociale — în care, după cum se știe, guvenul urmează să acționeze pe cale de decrete — acesta a prilejuit o confruntare (unii comentatori spun „înfruntare") între ministrul de resort, Michel Debré, și predecesorul său, Valéry Giscard d'Estaing, actualmente președintele comisiei financiare a Adunării. Pe scurt, pentru Michel Debré încetinirea actuală a ritmului economiei franceze se datorează în principal comerțului exterior, mai exact faptului că unii din partenerii Franței în Piața comună cunosc ei înșiși dificultățile care-i obligă să-și restrîngă cumpărările : de pildă, cel mai important client al Franței, R.F.G. Pentru Giscard d'Estaing, dimpotrivă, cauzele trebuie căutate în primul rînd în factori interni. Ceea ce, firește, a făcut pe comentatori să noteze că șeful Republicanilor Independenți a ținut și de astă dată să „delimiteze" poziția formației sale de poziția guvernamentală propriu-zisă.

Aceasta a fost din nou expusă — și exclusiv în domeniile economice — de premierul Pompidou vineri seara, în cadrul unui interviu televizat, care, deși Adunarea Națională nu și-a încheiat lucrările decît în ziua următoare (Senatul le și încheiase), a fost considerat ca punctul final al sesiunii parlamentare.

A. B.

Corespondenţă din Ciudad de Mexico

Cuernavaca ante Roma

Luis Suarez

Gregorio Lemercier la masa de lucru

Clima moderată, subtropicală şi abundenţa florilor în tot timpul anului au dat o faimă binemeritată oraşului Cuernavaca, situat la mai puţin de 80 km la sud de capitala mexicană. Aflat la poalele munţilor care îl separă de valea Mexicului, Cuernavaca se află cu aproximativ 600 de metri mai jos decît capitala, Cuernavaca însăşi este o capitală, dar a unui stat: Morelos. Populaţia constantă a acestui oraş luminos şi însorit nu ajunge la 100 000 de locuitori, dar la sfîrşitul săptămînii depăşeşte 200 000. Magnificele condiţii climaterice l-au transformat într-o expansiune naturală a marelui oraş México.

Cuernavaca a devenit însă recent un titlu de actualitate datorită activităţii, ieşită din canoanele obişnuite, a uneia din aşezămintele sale religioase. Oraşul se află în raza diocezei episcopului Sergio Mendez Arceo. Depăşind cu mult ierarhiile ecleziastice mexicane mai mult conservatoare decît renovatoare, Sergio Mendez Arceo a produs de mai mult timp o puternică impresie prin opiniile sale. El a susţinut fără echivoc că biserica trebuie să fie separată de stat, a introdus muzica „mariachis" (grup muzical popular mexican) în slujbele pe care le celebra duminicile la catedrala din Cuernavaca şi a patronat înfiinţarea CIDOC (Centrul intercultural de educaţie). Conducătorul CIDOC a criticat „ajutorul" dat de Statele Unite Americii Latine atît pe cale oficială, cît şi prin intermediul corporaţiilor religioase nord-americane. Preoţii nord-americani, spune el, se transformă în agenţi ai Alianţei pentru progres, ai băncilor şi ai Departamentului de Stat.

Dar evenimentul care a avut efectul unei explozii l-a constituit cazul mînăstirii din satul Santa María de la Resurrección (aparţinînd Ordinului Benedictinilor), numită Santa María Aguatitlán, unde starețul şi cei 40 de membri ai comunităţii au hotărît să părăsească călugăria şi să rupă legăturile atît cu Ordinul Benedictinilor cît şi cu Congregaţia preoţilor Vaticanului. Din iniţiativa starețului mînăstirii, Gregorio Lemercier, comunitatea se transformă într-o instituţie laică, în conducerea căreia intră şi cunoscuţi medici psihanalişti.

Care este explicaţia compoziţiei ciudate a acestei comunităţi şi cum s-a ajuns la înfiinţarea ei? A fost rezultatul unei ciocniri dramatice între structurile criteriilor Curiei romane şi atitudinea unui om cu vocaţie religioasă, dar cu spirit deschis noilor curente şi fenomenelor ştiinţei. În particular, conflictul s-a produs din cauza adeziunii lui Lemercier la metoda psihanalizei de a descoperi dacă intrarea cuiva într-o mînăstire benedictină constituia realmente o vocaţie religioasă sau un mod de a fugi de problemele intime, avînd cauze diferite. Înfruntarea lui Gregorio Lemercier şi a celor din jurul lui cu Vaticanul s-a produs însă treptat, printre altele şi datorită altor inovaţii aplicate în mînăstirea Santa Maria, de lîngă Cuernavaca, ca de pildă schimbările operate în liturghie înainte ca acestea să fie aprobate de Conciliu. Aplicarea psihanalizei în mînăstire a avut drept rezultat părăsirea ei de un mare număr de călugări. În patru ani, 40 de călugări au plecat din mînăstire.

Situaţia alarma Vaticanul. La 16 iulie 1961, Tribunalul Sfîntului Oficiu a eliberat un „monitum", o avertizare care s-a publicat în ziua următoare în „Osservatore Romano", reprobînd „părerea acelora care pretind că este absolut necesar ca o analiză psihanalitică să preceadă primirea în ordinele religioase a candidaţilor la călugărie sau la profesiunea religioasă".

Mînăstirea din Cuernavaca a fost asediată de investigatori de la Vatican. Lungă şi neliniştită luptă pentru Lemercier. Chemat la Roma, i s-a ordonat să aştepte acolo rezultatele investigaţiei. Dar decizia se lăsa aşteptată. La 20 mai 1965 Lemercier a revenit la mînăstirea mexicană. În septembrie 1965 s-a întors la Roma în calitate de consilier teologic al episcopului Mender Arceo şi s-a pus la dispoziţia Congregaţiei preoţilor.

La 26 octombrie a aceluiaşi an, Lemercier a aflat că, pînă la urmă, cazul său fusese preluat de Tribunalul Sfîntului Oficiu. I se ordona să plece în Belgia (de unde venise în Mexic cu 23 de ani în urmă) pentru a aştepta acolo hotărîrea Tribunalului. Dar Lemercier a obţinut o întrevedere cu cardinalul Otaviani, secretar al Tribunalului, care i-a permis să rămînă la Roma. Între timp, Sfîntul Oficiu i-a cerut lui Lemercier să-şi părăsească misiunea de Consilier teologic al episcopului şi să rupă orice legătură cu mînăstirea sa.

Lemercier a început lupta pentru anularea decretului. La 12 noiembrie 1965 a apărut în faţa Sfîntului Oficiu. Dar, la primele întrebări care i s-au pus, a părăsit sala Tribunalului, refuzînd să răspundă.

Anchetarea cazului o fost preluată de o comisie de cardinali. Pînă la urmă Lemercier a trebuit să abandoneze psihanaliza în cadrul mînăstirii. Dar la numai cîţiva metri distanţă de mînăstire, cu ajutorul unor medici specialişti, a fost înfiinţat Centrul Psihanalitic Emaus pentru aspiranţii la călugărie. Cum psihanaliza nu se mai practica în interiorul mînăstirii, la 18 mai, Comisia de cardinali a revocat decretul Sfîntului Oficiu. Lemercier a fost repus în drepturile lui de stareţ. Dar biserica îşi păstra poziţia, nu atît asupra psihanalizei în sine, cît asupra aplicării ei de slujitorii bisericii.

Lemercier a fost pus în faţa unei dileme. El ar vrea să respecte deciziile forurilor bisericeşti, dar, în acelaşi timp, nu-i poate abandona pe cei care, datorită experimentului său, au părăsit viaţa monahală. Cu excepţia a doi preoţi — tot efectivul mînăstirii a hotărît să renunţe la călugărie. Familia benedictină de la Cuernavaca s-a transformat într-un colectiv laic care, în loc de stareţ, va fi condus de un responsabil al Fundaţiei Emaus ori de cei doi doctori psihanalişti; sau poate chiar de Gregorio Lemercier.

Asupra lui Lemercier planează iarăşi ameninţarea unor sancţiuni din partea bisericii. Dar se pare că este din nou dispus să le înfrunte.

Ciudad de Mexico, iulie

reflector

SPANIA: RECRUTAREA OFIȚERILOR DEVINE DIFICILĂ

Generalul Franco a prezidat la Madrid cea de a 28-a „paradă militară a victoriei". Armata rămîne „coloana vertebrală" a regimului și, de la promulgarea legii organice din decembrie 1966, ea are drept misiune politică „să asigure apărarea ordinei instituționale". Ce se va întîmpla însă atunci cînd militarii care s-au răsculat în 1936 vor fi pensionari? Ce se poate spune despre „cadrele medii" ale armatei în 1967? — se întreba recent un comentator al ziarului „Le Monde". „Noii militari" au servit drept subiect pentru teza de doctorat a căpitanului de stat-major Julio Busquet, profesor la Facultatea de științe economice din Barcelona, teză pe care a intitulat-o „Militarii de carieră în Spania". După părerea căpitanului Busquet, „autenticele vocații militare" sînt din ce în ce mai rare începînd din 1950, iar vechea tradiție familială militară pare să se piardă: „De pe acum, militarii de carieră nu doresc ca fiii lor să fie ofițeri". Începînd din 1963, numărul aspiranților în academiile militare a scăzut. În cursul ultimilor 15 ani, majoritatea elevilor din academiile militare au provenit din familiile de subofițeri. Solda unui subofițer nu este suficient de mare pentru a-i permite să-și trimită copiii la universitate și el este obligat deci să profite de avantajele acordate de armată pentru a-i face să intre într-o academie militară.

„Noii ofițeri", fără avere familială, continuă deci să aparțină clasei mijlocii. Ei sînt într-o situație „dificilă" întrucît nu sînt admiși cu adevărat în familiile mai înstărite, unde există un anume nivel intelectual, iar ei se consideră diferiți din punct de vedere „cultural" de clasa mijlocie — „situație care poate servi drept ferment pentru un autoritarism mai mult sau mai puțin evoluat...".

GEORGES BIDAULT SE VA STABILI ÎN BELGIA?

Se vorbește destul de insistent în ultima vreme despre intenția lui Georges Bidault de a părăsi exilul său brazilian pentru a se stabili în Europa. Cercuri informate din Bruxelles afirmă că autoritățile belgiene ar fi dispuse în principiu să aprobe cererea fostului președinte de consiliu, condamnat în Franța pentru complot împotriva statului, cu condiția expresă ca beneficiarul să nu desfășoare nici un fel de activitate politică.

Dat fiind însă că în 1963 numeroasele țări europene — inclusiv Belgia — cărora Bidault le ceruse azil refuzaseră să-l găzduiască (și date fiind tradiționalele relații de prietenie belgo-franceze), corespondentul de la Bruxelles al ziarului „Le Monde" consideră că are temeiuri să conchidă: „Noua atitudine a autorităților belgiene dovedește o poziție mai suplă din partea guvernului francez, care, în 1963, intervenise pe lîngă mai multe capitale pentru ca acestea să respingă cererea lui Bidault".

ÎNTRE „CONCORDE" ȘI MARILE TRANSOCEANICE

Specialiștii transporturilor transoceanice au calculat diferențele pe care le va înregistra avionul „Concorde" în timpul serviciului său față de actualele nave oceanice uriașe, de tipul pachebotului „Queen Elisabeth". Astfel, un singur avion „Concorde" urmează să transporte peste ocean 136 000 de călători pe an, față de 112 500 cît transportă acum cel mai mare vapor. Un avion „Concorde" poate traversa Oceanul Atlantic de 1 000 de ori pe an, iar un vapor numai de 50 de ori. O flotă de 12 avioane „Concorde" poate da, în zece ani, un beneficiu de 150 milioane lire, în timp ce 12 transatlantice de pasageri dau un deficit de aproape 100 000 000 de lire. Din punct de vedere tehnic, „Concorde" este o dată și jumătate mai puternic decît vaporul „France" sau „Queen Elisabeth", cele patru motoare ale sale avînd o forță totală de 260 000 CP.

EVOLUȚII ECONOMICE LATINO-AMERICANE

în căutarea „arterei principale"

O cronică economică a revistei mexicane „Vision" începe, destul de bizar, cu citarea relatărilor istoricului Francisco Javier despre cultul religios „Tonacaiahua", practicat, în urmă cu aproape un mileniu, de triburile „totonacas". Ritualurile cultului exprimau venerația pentru zeița pămîntului și a porumbului, căreia i se ridicase un splendid templu, simbol al considerației mitice în fața acelui dar al naturii care asigura principalul mijloc de subzistență al tribului. Nici cu gîndul nu vor fi gîndit acești strămoși ai mexicanilor — scrie autorul cronicii — că, peste veacuri, cultul acesta va renaște, pe alte planuri, în întreprinderile industriale — „temple" ale civilizației moderne.

Acesta este prologul la un articol despre valorificarea industrială a porumbului în Mexic. Alegoria vrea să ilustreze locul deosebit al economiei moderne în viața națiunii și identificarea ei ca sursă principală a bunăstării în epoca noastră. În literatura eseistică latino-americană întîlnim nu o dată sugerarea originală a speranțelor legate de forța transformatoare a mijloacelor de producție avansate. Este semnificativă în acest sens imaginea citadelelor industriale înlocuind, pe planul *posibilului*, legendarele cetăți de aur pe care le-au căutat cu înfrigurare conchistadorii.

Dar asemenea comparații degajă deseori și reflecția amară că drumurile spre aceste edificii ale bunăstării potențiale (pe care o pot asigura uriașele bogății naturale ale continentului) sînt încă bare de piedici poate și mai mari decît cele întîmpinate de căutătorii orașelor de aur. Și este explicabil atunci că, într-un continent, unde — după constatările organelor O.N.U. — 100 de milioane de oameni cheltuiesc pe bunuri industriale de durată cîte 5 dolari pe an, fiecare succes în dezvoltarea economică dobîndește în opinia publică o rezonanță deosebită, pe care o ilustrează și prologul, aparent bizar, al articolului din „Vision". Faptul că producția de oțel a crescut pe scară continentală de la 3,3 milioane de tone (1955) la 8,2 milioane în 1965 a fost subliniat, în fel și chip în presă, în rapoartele economice ale sesiunilor interamericane (deși chiar cifra atinsă, luată în sine, este o dovadă frapantă a unei distanțe încă enorme față de țările cu economie dezvoltată).

Se încearcă, însă, diferite punți care să scurteze parcurgerea acestei distanțe. Recent, parlamentul peruvian a votat proiectul de lege pentru naționalizarea unor mari zăcăminte de petrol exploatate de o firmă controlată de monopolul „Standard Oil of New-Jersey". În Brazilia și Mexic s-au elaborat noi proiecte pentru construirea unor complexe hidroenergetice. În Chile se fac primii pași pentru aplicarea legii reformei agrare.

■ CONTESTAREA „SENSULUI UNIC"

Emanciparea economică este considerată problema nr. 1 a continentului. Editorialele publicațiilor sînt consacrate tot mai des diverselor aspecte ale situației economice. În programele partidelor politice necesitățile dezvoltării economice au dobîndit o prioritate marcantă (firește, căile preconizate în acest sens sînt în funcție de interesele diferitelor forțe sociale), iar noțiuni ca „plan de dezvoltare", „industrie grea" au intrat de cîtva timp în terminologia dezbaterilor parlamentare.

Dacă în urmă cu peste două decenii — în timpul războiului și în perioada imediat următoare (cînd produsele agrare latino-americane s-au bucurat de prețuri ridicate pe piețele externe avide după aceste produse) — se mai considera că dezvoltarea și diversificarea producției agrare reprezintă unica sursă potențială a creșterii economice, astăzi, după dispariția perioadei conjuncturale amintite, se constată pericolul acestui „sens unic". Bineînțeles, creșterea randamentului în agricultură rămîne o problemă-cheie a vitalizării economice, dar cîștigă tot mai mult teren convingerea că un progres durabil se poate asigura numai pe calea unei economii dezvoltate multilateral, cu o industrie modernă care să dinamizeze toate sectoarele de activitate, inclusiv agricultura. Tocmai de aceea, în viața politică a țărilor latino-americane, ca și în evoluția raporturilor dintre ele și S.U.A., în cadrul O.S.A., problemele economice s-au impus și continuă să se impună cu o acuitate deosebită. În pofida intenției S.U.A. de a deplasa relațiile interamericane în domeniul colaborării politico-militare (prin înființarea unui organism represiv suprastatal), la reuniunile O.S.A. din ultimii doi ani, țările latino-americane au impus punctul de vedere potrivit căruia obiectivul principal al acestei organizații trebuie să fie

→

facilitarea progresului economic la care aspiră popoarele țărilor de la sud de Rio Grande. Faptul că la conferința șefilor de state ale O.S.A., proiectul forțelor militare interamericane nu a figurat pe agenda dezbaterilor, ocupată aproape în întregime de problemele economice ale continentului, demonstrează principial caracterul opțiunilor latino-americane.

În ultimele luni, efervescența discuțiilor pe temele dezvoltării s-a făcut simțită în parlamentele mai multor țări latino-americane. Evantaiul aspectelor sintetice ale stadiului actual în care se află economiile țărilor latino-americane a fost larg deschis la recenta sesiune a C.E.P.A.L. (Comisia economică a O.N.U. pentru America Latină) care a avut loc la Caracas între 5—17 mai. A urmat aproape imediat sesiunea comisiei economice interamericane, de la Viña del Mar (Chile).

Frecvența mare și diversitatea acțiunilor politice care au în centrul lor fenomenul economic latino-american pun în lumină *mobilurile* abordării lui atît de insistente. Este vorba, în primul rînd, de consecințele menținerii discrepanței dintre zonele lumii cu economie avansată și America Latină. Sintezele C.E.P.A.L. înfățișează tabloul alarmant al unui ritm de creștere foarte lent, ceea ce determină ca subdezvoltarea relativă să se mențină în multe țări ale Americii Latine. („Continentul nostru — spunea președintele Braziliei, Costa e Silva, la Punta del Este — continuă să fie suferind, neliniștit, sufocat de mizerie, de boli și de subdezvoltare...") Se pare că, în prezent, situația este privită cu foarte mare îngrijorare, mai ales din cauza slabei capacități competitive a economiilor latino-americane pe piața mondială. Constatarea lucidă a acestei stări de fapt este unul din motivele care au declanșat actuala reacție în lanț a preocupărilor de politică economică. Tendințele noi apărute în abordarea fenomenelor dezvoltării evidențiază un alt mobil al eforturilor prin care America Latină încearcă să părăsească făgașurile periferice ale itinerariilor economice, căutînd „artera ei principală". Sesiunea C.E.P.A.L., ca și evoluția în curs a diferitelor confruntări politice în sfera dezvoltării economice, aduc noi date și elemente concluzive în legătură cu resorturile, sus-amintite, ale aspirației la maturizare economică.

UNU LA SUTĂ

Un raport de 433 de pagini, publicat recent de Banca Interamericană a Dezvoltării, furnizează o serie de statistici interesante în legătură cu economia continentului. Se remarcă faptul că în anii 1964—1965 produsul național brut a crescut cu 5 la sută, față de ritmul mediu de 4,6 la sută al perioadei 1960—1965. Dar, la numai două luni după publicarea acestui raport, documentele sesiunii C.E.P.A.L. furnizează date care, fără să infirme pe cele ale Băncii Interamericane, le aduc schimbări sensibile. Aceasta, pentru motivul că datele creșterii economice pe 1966 (asupra cărora nu se insistă în raportul Băncii Interamericane), coboară media sporului de producție pe anii 1960—1966. Căci dacă în 1965, creșterea a fost de 5 la sută, în 1966 ea a atins *numai* 3 la sută. Astfel, sporul mediu anual pentru perioada 1960—1966 se ridică cu foarte puțin deasupra procentului de 4 la sută (graficul 1). Totodată, în condițiile creșterii demografice din America Latină, sporul de producție pe locuitor nu a înregistrat decît un ritm mediu de 1 la sută (graficul 3). În acest sens a evoluat, pe plan continental, și venitul național. Dacă media creșterii lui anuale este de 4 la sută (pentru aceeași perioadă 1960—1966), socotit pe locuitor el abia atinge 1 la sută (graficele 2 și 4).

Cifrele medii ale rapoartelor C.E.P.A.L. scot în evidență ritmul lent și inegal al dezvoltării economice, care s-a *accentuat* în 1966. Firește, asemenea sinteze indică tendințe generale, potențialul economic și ritmul de creștere fiind însă deseori foarte diferite de la o țară la alta. Astfel, în Venezuela valoarea produsului global pe cap de locuitor este de peste cinci ori mai mare ca în Bolivia ; în Chile, de aproape trei ori față de Paraguay.

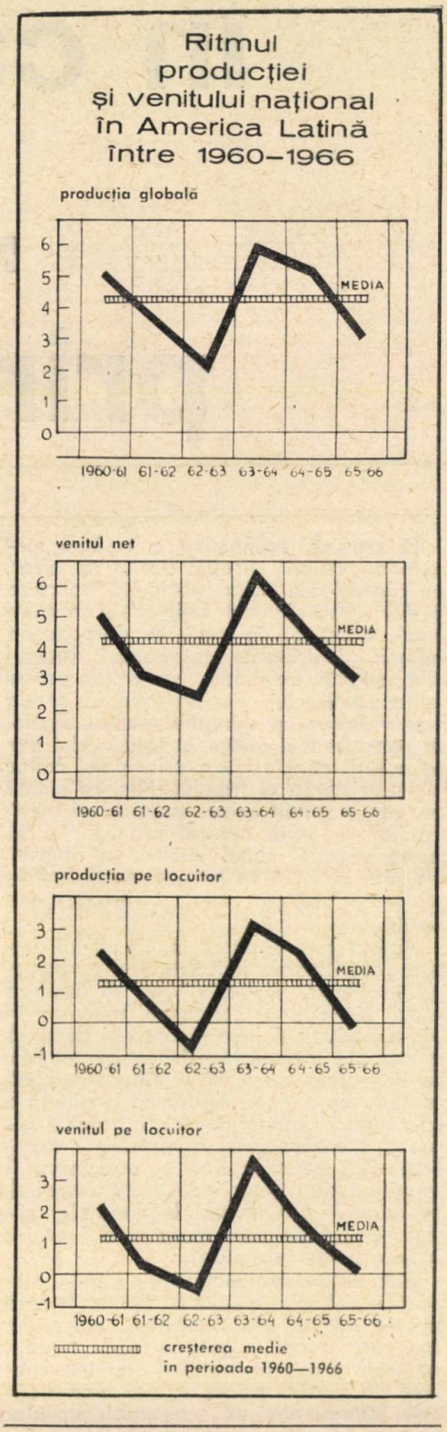

Grafice reproduse din publicația uruguayană „Sintesis"

Limitarea economiilor latino-americane la una sau două ramuri (situație caracteristică pentru majoritatea țărilor continentului) ca și lipsa unor sectoare industriale — siderurgie, construcții de mașini — care să asigure sporirea valorii întregii producții, frînează dezvoltarea economică și socială. (În Paraguay, ca să dăm un exemplu mai puțin cunoscut, se găsește unul din cele mai bogate zăcăminte de fier din lume, care — după opinia unor economiști — ar putea asigura dezvoltarea unui uriaș complex siderurgic.)

Dar crearea unor industrii naționale înzestrate cu echipament modern — necesitate aproape unanim recunoscută — cere investiții. De unde ? În ultimii ani, țările latino-americane au sperat să asigure creșterea capitalului național prin obținerea unor prețuri mai avantajoase pentru materiile prime exportate. Dar, tratativele cu principalul partener comercial al Americii Latine — S.U.A. — s-au soldat cu refuzul monopolurilor de a revizui raporturile de schimb. În 1965, Uruguayul plătea pentru un tractor o cantitate dublă de lînă ca în 1964. Prețurile scăzute plătite pentru materiile prime și ponderea foarte mică a produselor industriale în structura exportului latino-american duc la o permanentă diminuare a valorii acestora. În 1956, cota-parte a exporturilor latino-americane din valoarea exporturilor mondiale a fost de 8,6 la sută, pentru ca în 1965 să coboare la 5,9 la sută. (Cifrele sînt extrase din Raportul Băncii Interamericane.)

În aceste condiții, statele latino-americane analizează tot mai atent posibilitățile de a lărgi aria geografică a comerțului lor exterior. În ultimii ani s-au intensificat schimburile și acordurile economice cu Republica Federală a Germaniei și Franța. Statele producătoare de cupru din America Latină acționează împreună cu unele țări africane pentru asigurarea stabilității prețurilor. În cercurile politice și economice latino-americane se bucură de o atenție crescîndă posibilitățile unor schimburi reciproc avantajoase cu țările socialiste. Sînt semnificative, în acest sens, acțiunile Columbiei, inițiativele „deschiderii spre răsărit" ale unor grupuri de oameni de afaceri din Chile, Ecuador, Venezuela.

Dar depistarea unor noi piețe, cu condiții mai avantajoase de export, este doar una din căile de acces spre „artera principală" a vieții economice internaționale. Cîștigă teren ideea că esențialul constă în schimbarea unor structuri economice și sociale învechite, care frînează mersul înainte, limitînd însăși compoziția exportului la elemente cu valori inferioare.

Rînduielile de tip semifeudal la sate, caracteristice multor țări latino-americane, împiedică modernizarea producției agrare și sporirea aportului ei la creșterea venitului național.

Totodată, o bună parte din sectoarele mai avansate ale economiilor latino-americane — mai ales industria extractivă — este controlată de monopolurile din S.U.A. Veniturile din aceste sectoare — trecute prin filtrul profiturilor străine — ajung cu totul anemiate în vistieriile statelor latino-americane. Refuzul firmelor petrolifere de a spori redevențele către Venezuela și Peru s-a soldat, în ultimii doi ani, cu conflicte ascuțite între guvernele acestor țări și societățile respective.

Înfăptuirea reformei agrare, apărarea și lărgirea sectoarelor etatizate ale economiei, limitarea și înlăturarea dominației monopolurilor străine au devenit obiective esențiale în lupta partidelor comuniste, a forțelor progresiste și democratice din America Latină.

Perspectiva unor asemenea schimbări structurale, înfăptuite pe calea indicată de aceste forțe, a determinat o contraofensivă a Statelor Unite, interesate să-și mențină influența economică și politico-militară în America Latină. În acest scop a fost elaborat programul „Alianței pentru progres" care a cultivat iluzia că sprijinul financiar al S.U.A. va asigura înfăptuirea reformelor necesare în structurile economice și sociale latino-americane. Dar, în realitate, dirijarea fondurilor de „ajutor" ale „Alianței pentru progres" a fost încredințată monopolurilor nord-americane, care le-au destinat întăririi sectoarelor economice controlate de ele. „În fapt — scrie istoricul american Carleton Beals — banii Alianței, ai Americii, erau și rămîn destinați menținerii unui statu quo, creării unui imperiu comercial închis, pentru investițiile capitalului american".

Dacă, inițial, programul „Alianței pentru progres" s-a lovit mai ales de opoziția forțelor de stînga, confirmarea ineficacității lui pentru dezvoltarea latino-americană a provocat reacții critice chiar și în unele cercuri oficiale. Președintele Republicii Peru a semnalat, încă în urmă cu doi ani, deficiențe congenitale ale Alianței.

Eșecul „Alianței pentru progres" (căreia latino-americanii îi spun „Alianza para el regreso" — Alianța pentru regres) și spulberarea iluziilor în posibilitatea obținerii unor prețuri mai bune pentru produsele de export au ridicat din nou problema obsedantă a unor noi soluții pentru accelerarea dezvoltării. În unele cercuri economice se contura ideea unei politici comerciale comune a țărilor latino-americane. În acest sens, la 6 martie 1965, președintele chilian, Eduardo Frei, a adresat o scrisoare unui grup de prestigioși economiști latino-americani (cei „patru înțelepți" — Raul Prebisch, J. A. Mayobre, Felipe Herrera și Carloz Sanz de Santa Maria). Așa s-a ajuns la proiectul unei largi piețe economice latino-americane, în prezent subiect principal al controverselor pe temele relațiilor interamericane.

DISPUTA ÎN JURUL PIEȚEI COMUNE

Inițial se conturase proiectul unei piețe regionale, *numai* cu participarea țărilor latino-americane, fără S.U.A. Autorii proiectului porneau de la o situație considerată de ei anormală : schimburile comerciale dintre țările latino-americane nu reprezintă decît circa 10—14 la sută din totalul comerțului exterior al acestora. Se acredita ideea că suprimarea barierelor vamale va duce la stimularea comerțului interregional și, pe această cale, la sporirea resurselor necesare, în primul rînd, dezvoltării industriale. Piața comună latino-americană se contura, în concepția promotorilor ei, și ca un sistem de apărare colectivă a prețurilor la materiile prime, ca o formă de rezistență împotriva arbitrariului monopolurilor din S.U.A. Motiv pentru care, cu doi-trei ani în urmă, diplomația nord-americană califica drept inoportună ideea integrării. Această poziție s-a schimbat treptat, pe măsură ce se elabora ideea participării S.U.A. la piața continentală.

Este greu de spus dacă o piață comună, chiar integral latino-americană, și-ar putea atinge scopurile propuse. Însă, formula unei comunități economice cu participarea Statelor Unite riscă — chiar după părerea „celor patru înțelepți" — să compromită însăși rațiunea inițială a proiectului. „Integrarea trebuie să fie un proces exclusiv latino-american, — declara președintele Mexicului, Gustavo Ordaz Diaz, la Punta del Este — și acest lucru l-am spus cu cea mai mare convingere, și în același timp cu cea mai mare cordialitate Statelor Unite și Canadei. Nu este vorba de a fi împotriva cuiva, ci de a ne strînge eforturile pentru noi înșine". Rezerve și suspiciuni serioase se manifestă și în cercurile economice din Venezuela. La o conferință de presă organizată sub auspiciile Camerei industriale, „Fedecamaras", deputatul Alfredo Tarre Murzi spunea următoarele : „Declarația (referire la declarația conferinței de la Punta del Este care se pronunță, în principiu, pentru înființarea unei piețe comune pînă în 1980) pornește de la o bază falsă... Cînd în Europa, chiar țări cu mai puține diferențe (în gradul de dezvoltare economică — n.a.) n-au izbutit să ajungă la un acord total, este iluzoriu să credem că se va putea obține un asemenea acord între două Americi — una industrializată și puternică, și una subdezvoltată" (După ziarul „El Nacional" — din Caracas). Editorialul numărului pe mai al revistei mexicane „Cuadernos Americanos" analizează consecințele pe care le poate avea desființarea barierelor vamale între economii cu capacități competitive foarte diferite : „Țările cu un grad mic de dezvoltare (editorialistul se referă mai ales la țările Americii Centrale) nu-și ascund teama de a se vedea compromise într-o luptă inegală cu Argentina, Brazilia, Mexic și altele — care au o anumită dezvoltare industrială — iar acestea, la rîndul lor, sînt conștiente că avantajele integrării vor aparține, pe scară tot mai largă, marilor consorții nord-americane".

Temerile latino-americane sînt confirmate de însăși rapiditatea cu care marile firme din S.U.A., ca „General Electric" și I.M.B., și-au exprimat adeziunea la ideea „integrării" americane. Citînd opiniile unor financiari din S.U.A., „Life" scria, la 10 aprilie, că „pentru întreprinzătorul nord-american, existența unei piețe mari este tot atît de importantă ca și garantarea investițiilor". Tot în același număr din „Life" se sublinia că însuși Departamentul de Stat califică „integrarea economică latino-americană ca un obiectiv fundamental al politicii Statelor Unite..., care are în vedere un sprijin total pentru întreprinzătorii americani".

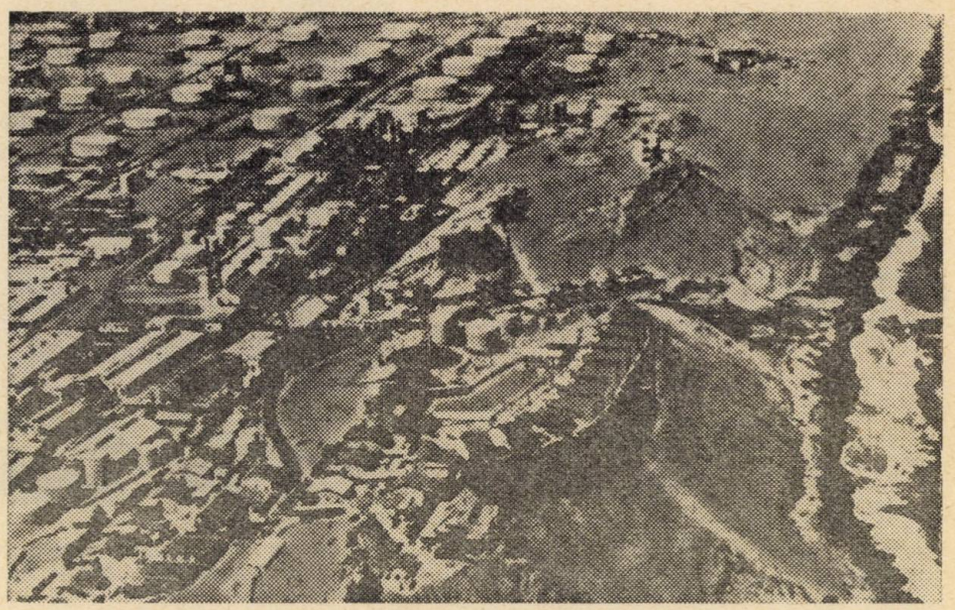

În urma recentelor naționalizări, întreprinderile de stat din Peru asigură 50 la sută din producția de petrol a țării. În fotografie : marele port petrolier Talara.

Se pare că ideea unei piețe comune — într-o formulă care ar avantaja cel mai mult pozițiile marii finanțe nord-americane — nu este considerată ca o soluție pentru accelerarea dezvoltării latino-americane. Și poate nu este de domeniul unei simple coincidențe că, imediat după conferința de la Punta del Este, în unele țări latino-americane au sporit măsurile luate pentru dezvoltarea economiei pe calea intereselor naționale. În urma recentei naționalizări votate de parlamentul peruvian, sectorul de stat din industria petrolieră va deține jumătate din producția acestei ramuri. La rîndul său, guvernul venezuelez a cerut revizuirea acordului comercial cu S.U.A. („Prevederile vechiului acord, scrie «El Nacional», reprezintă principala piedică în calea dezvoltării"). Parlamentul Ecuadorului a aprobat poziția președintelui țării, Arosemena, care — calificînd ca „inacceptabilă" politica S.U.A. față de America Latină — a refuzat să semneze Declarația de la Punta del Este.

În ansamblul relațiilor continentale, legăturile economice și politice dintre S.U.A. și țările latino-americane au o greutate specifică foarte mare. Dar țările latino-americane vor ca aceste relații să fie reașezate pe baze echitabile, prin respectarea drepturilor și aspirațiilor naționale ale fiecărui popor. Își păstrează și azi întreaga lor actualitate ideile cuprinse într-o scrisoare deschisă adresată americanilor, în 1962, de marele romancier mexican, Carlos Fuentes : „Încercați să înțelegeți diversitatea lumii. Noi dorim să coexistăm cu voi ca prieteni loiali, nu ca sclavi maltratați, prost hrăniți și ignoranți. Primul act de cooperare pe care-l aveți de îndeplinit este acela de a ști să respectați transformările revoluționare pe care le înfăptuiesc popoarele noastre. America Latină știe care este calea ei. Nimic, prieteni din America de Nord, nu-i va putea opri pe acești 200 000 000 de oameni".

Eugen POP

Corespondenţă din Pekin de la Ion Gălăţeanu

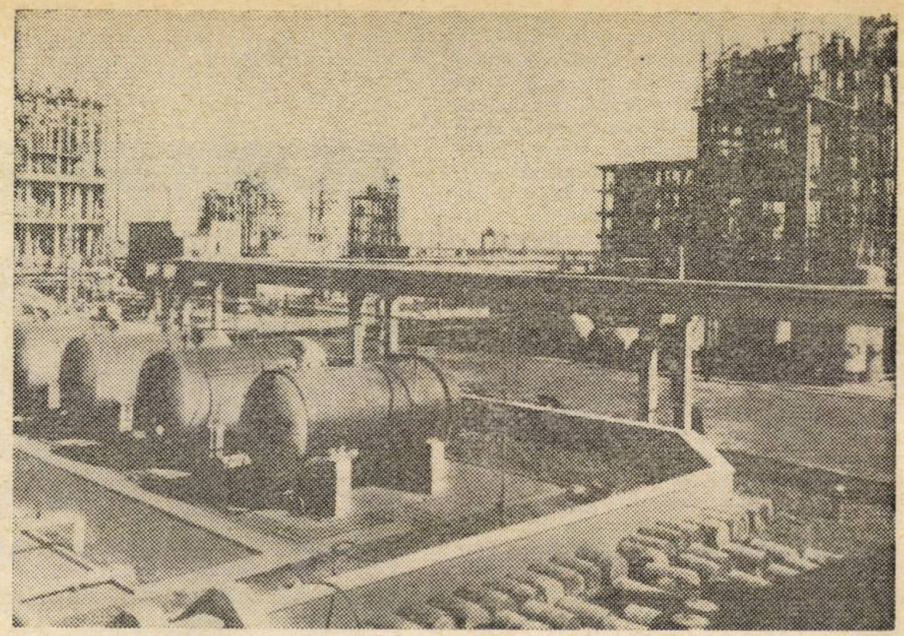

Noua întreprindere petrochimică din Kao Chiao, lîngă Şanhai, produce fire şi fibre sintetice din gaze petrolifere

Instantanee economice

Pekinul a devenit, în anii puterii populare, nu numai un important centru al industriei grele, industriei constructoare de maşini, textile, ci şi o citadelă a industriei chimice. În mai puţin de un deceniu au fost date în exploatare uzine pentru îngrăşăminte chimice, fabrici de mase plastice.

Recent, am petrecut cîteva ore printre muncitorii fabricii experimentale de fire sintetice. Titulatura ei îi este şi cartea de vizită. Întreprinderea noastră — ne spun gazdele — este relativ tînără : nu a împlinit încă un deceniu Construcţia primei secţii a început în iunie 1957 şi, continuînd într-un ritm susţinut, s-a reuşit ca utilajele să fie montate la sfîrşitul anului 1959, intrînd chiar de atunci în producţie. Constructorii au lucrat cu elan — era prima fabrică de fire sintetice experimentală din China. Corpurile clădirilor nu ocupă o suprafaţă mare, fiind de proporţii modeste în comparaţie cu cele care s-au construit ulterior.

Fabricile care s-au construit la Pekin şi în alte oraşe ale ţării au făcut ca, începînd de anul trecut, China să poată rezolva pe deplin problema materiilor prime şi a utilajelor folosite în industria chimică. Utilajele folosite de fabrica experimentală din Pekin sînt produse de întreprinderile din Şanhai, Pekin, din oraşele situate în nord-estul ţării, iar o parte din ele sînt realizate chiar în această fabrică.

BĂTĂLIA PENTRU CALITATE

Metamorfoza obţinerii firelor sintetice, la prima vedere, nu este prea complicată. Utilajele au fost perfecţionate, reducîndu-se astfel păienjenişul de ţevi şi retorte, procesul de producţie fiind acum destul de simplu şi cu bune rezultate. Ca materie primă se foloseşte „nailon-6" sub formă de cristale, cunoscut în tehnică sub numele de „kaprolactama". Acesta se obţine din benzen, care, la rîndul lui, este extras din petrol şi cărbune. O dată cu dezvoltarea industriei petrolului a luat amploare şi domeniul obţinerii benzenului. Sînt cunoscute în acest sens succesele de importanţă, nu numai naţională, ale întreprinderilor din Şanhai, care în ultimul timp au reuşit să obţină benzen pe cale sintetică. Obţinută în condiţii obişnuite (respectiv din 1 000 tone de cărbune — 6 tone de benzen), materia primă se introduce într-un cazan cu aburi la o presiune de nouă atmosfere, care, la temperatura de 68 de grade, se topeşte, transformîndu-se într-o pastă fluidă. După ce aparatele arată că primul proces s-a terminat, aburul este absorbit, iar pasta trece prin filtre speciale, fiind dirijată spre un alt cazan. După realizarea sintezei, se poate spune că procesul este aproape de sfîrşit ; sub presiunea unor compresoare pasta trece prin site de oţel, ale căror orificii imprimă grosimea firului.

Aici se produc mai multe sortimente de fire de diferite grosimi, în funcţie de ţesătura la care trebuie folosite (mătase, stofe, tricotaje, ţesătură pentru năvoade, plase de pescuit etc.)

Gazdele mă informează că, în anul în curs, au fost obţinute succese importante în producţie, folosind la maximum spaţiul existent. Colectivul primei secţii, dată în exploatare la sfîrşitul anului 1959, a montat noi utilaje şi a reuşit să dubleze producţia faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut. Treptat, s-a mărit şi numărul sortimentelor de fire (de la patru în faza iniţială, la 20 în prezent).

Începînd din 1960, muncitorii şi tehnicienii au iniţiat şi dezvoltat mişcarea de inovaţii şi raţionalizări care a dus, în cele din urmă, la construirea unei noi secţii denumită „secţia raţionalizărilor tehnice" ; această secţie produce fire pentru plase de pescuit şi fire scurte folosite la obţinerea lînii artificiale. Instalarea utilajelor a durat numai jumătate de an.

Instalaţiile — simple şi relativ uşor de produs — sînt supravegheate de un număr scăzut de oameni, procesul de producţie este redus, investiţiile mici, iar producţia ridicată.

Obiectivul principal şi permanent al colectivului fabricii este creşterea producţiei, îmbunătăţirea calităţii produselor, în care scop, la începutul acestui an, au luat fiinţă grupe de supraveghere a producţiei şi a problemelor de administraţie formate din muncitori cu experienţă şi prestigiu. Ele urmăresc îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan, realizarea de economii, etc.

Laboratoarele desfăşoară o intensă activitate de cercetare, contribuind la îmbunătăţirea procesului de producţie, la ridicarea calităţii firelor, a rezistenţei lor. Cu cîţiva ani în urmă, la fire cu un diametru de 0,6 mm, era înregistrată o rezistenţă de 13,7 kg. Pentru aceeaşi grosime, rezistenţa a crescut acum la 17—18 kg.

La secţia nr. 1 se realizează firele ce poartă numărul 41. Timp îndelungat, obţinerea acestor fire de calitate dorită s-a dovedit foarte dificilă. Produsele de prima calitate nu reprezentau decît 1 la sută. Indicii calitativi au crescut treptat şi în prezent produsele de prima calitate reprezintă 76,3 la sută din totalul producţiei.

În afară de cunoştinţele de specialitate, muncitorii au ajuns să posede cunoştinţe în ce priveşte întreţinerea, repararea şi înlăturarea imediată a unor avarii. Dacă înainte revizuirea generală a maşinilor dura o săptămînă, în prezent ea răpeşte doar două zile din procesul de producţie.

Pornind de la un minim de experienţă, colectivul fabricii a adus ulterior o contribuţie importantă la elucidarea a numeroase probleme tehnice, muncitorii putîndu-se mîndri astăzi că sînt deschizători de drumuri noi în această ramură.

ÎN LUPTĂ CU NATURA

Nu de mult, am vizitat judeţul Hsianin, aflat în apropierea regiunii unde munceşte renumita brigadă din Tagiai (provincia Shansi), cunoscută în întrea-

ga țară pentru exemplul pe care l-a dat în lupta omului cu natura.

Munții de piatră, văile cu terenuri prielnice agriculturii sînt de nerecunoscut. În decurs de doi ani, țăranii, desfășurînd o adevărată bătălie împotriva naturii vitrege, au terasat 160 000 mu (un mu=6,7 ari), ceea ce reprezintă o treime din terenurile cultivate în județ, și au sădit 600 000 de copaci.

Gazdele ne povestesc că, secole de-a rîndul, locuitorii de aici au dus o viață foarte grea. Ei au încercat, fără vreun rezultat, să transforme roca muntelui Lulian în ținut verde. Terenurile cultivabile existente, care laolaltă însumau 500 000 mu, erau situate în pante abrupte, erodate an de an de ploile torențiale în așa fel încît deasupra rocilor nu mai rămăsese decît un strat subțire de pămînt, iar recoltele nu depășeau cîteva kilograme la mu.

Țăranii de aici și-au aruncat privirile asupra celor din Tagiai. În iarna anului 1964, organizația de partid a format un grup de studiu care a discutat cu țărani cu experiență și cadre locale, cerîndu-le părerea cum să se procedeze pentru schimbarea situației. S-au făcut studii detaliate în șase comune populare, s-au purtat discuții pe scara întregului județ asupra acestei probleme.

Realizarea sarcinilor pentru îmbunătățirea terenurilor s-a desfășurat pe planuri multiple : construirea de terase, lucrări de hidroameliorații pentru reținerea apei, sădirea de pomi, construirea de drumuri și poteci. La această campanie au participat atît țăranii din zona muntoasă, cît și cei din văile cu loess. Mulți tineri au format brigăzi speciale. Curînd, pe pante au început să apară ziduri din piatră pentru susținerea viitoarelor ogoare. Munca a fost intensă și grea. Țăranii constructori au luptat deopotrivă contra inundațiilor și a secetei. În 1965, Hsianinul a fost lovit de cea mai mare secetă din ultimii 17 ani. Datorită însă puțurilor și fîntînilor săpate, a sistemului de irigații construit, efectele calamității au putut fi înlăturate. Deși tot anul nu a căzut nici o picătură de ploaie, producția de cereale a fost cea mai mare din istoria județului. Seceta a continuat și în primele șase luni ale lui 1966, după care au urmat vînturi puternice, ploi și inundații. Măsurile luate din timp pentru combaterea calamităților au asigurat însă o recoltă bună și în acel an. Campania țăranilor din județul Hsianin pentru terasarea pantelor a luat proporții tot mai mari. Pretutindeni se auzea zgomotul ciocanelor care mușcau din piatra munților. În iarna trecută, au fost terasați încă 60 000 mu, ceea ce înseamnă că noi terenuri din județ au devenit productive.

Privind terasele verzi, trase parcă cu compasul, am avut încă un exemplu al dîrzeniei omului în înfruntarea cu natura, a eforturilor sale neobosite pentru a o supune și a o îmblînzi.

Pekin, iulie

Corespondență din Viena

Imagini ale colaborării româno-austriece

Petre Stăncescu

Ne aflăm la reprezentanța NAVROM-ului, într-un punct ce oferă o largă perspectivă asupra Dunării. Vasele urcă în susul fluviului, spre Linz, cel mai mare și mai modern port dunărean austriac, și apoi mai departe. Telefoanele ne întrerup la intervale discuția ; căpitanii vaselor românești informează despre terminarea operațiilor de descărcare și începerea celor de încărcare.

— Aveți clienți ?

— Suficienți — ni se răspunde — căci Dunărea a constituit totdeauna un avantaj pentru relațiile economice dintre țările noastre.

Dar, ceea ce transportă marinarii reprezintă numai o parte din bunurile ce constituie schimburile comerciale româno-austriece. Vechi și cu tradiție, aceste relații au în prezent largi posibilități de dezvoltare.

Dacă în 1960 valoarea schimburilor a însumat 25 milioane dolari, în 1966 s-a ajuns la 52 milioane dolari. România exportă chimicale, mașini, produse forestiere, petroliere, agro-alimentare, bunuri de larg consum și importă mașini și instalații, produse laminate, materiale refractare și abrazive, produse chimice și farmaceutice, bunuri de larg consum. Comparativ cu situația dinainte de război, schimburile s-au diversificat, ca urmare a dezvoltării înregistrate în fiecare din cele două țări.

La 26 aprilie, în urma discuțiilor purtate la București de reprezentanții români și austrieci, a fost semnat protocolul cuprinzînd listele de mărfuri pe anul 1967. Ele lărgesc listele din acordul de lungă durată, încheiat în noiembrie 1965, cu prilejul vizitei primului ministru român, Ion Gheorghe Maurer, în Austria.

Întreprinderile noastre de comerț exterior au relații bune cu firme austriece din cele mai diverse sectoare, ca, de pildă, Combinatul VÖEST — întreprindere siderurgică etatizată cu aproape 20 000 de salariați —, cu VOITH, ELIN-UNION, ALPINE-MONTANA, REICHER, MAGNESIT, RADEX și altele. Vizita făcută nu demult de delegația economică română condusă de Dumitru Bejan, adjunct al ministrului comerțului exterior, a constituit un nou prilej de discutare a problemelor lărgirii schimburilor româno-austriece, pe calea cooperării în producție. S-a ajuns la o înțelegere privind schimburile de delegații tehnice, care să analizeze în detaliu problema cooperării.

■

...Potrivit unui bun obicei, programul săptămînal al spectacolelor, publicat în presa austriacă, indică cititorilor și distribuția rolurilor principale. Iată cîteva nume menționate în ziare, nume de artiști români prezenți de la începutul anului pe scenele vieneze sau ale altor centre culturale importante din Austria : Herlea, Buzea, Konya, Calomfirescu, Fînățeanu (la Klagenfurt), sau anunțate pentru perioada următoare : Ludovic Spiess (în toamnă, la Opera din Viena), Elena Goia (la Festivalul de la Salzburg), organistul Rădulescu. Spre meritul solilor artei noastre interpretative, numele lor au reținut atenția presei în mai multe cronici elogioase.

Schimburile culturale româno-austriece, cu veche tradiție, îmbrățișează sectoare tot mai variate. După traducerea și tipărirea unui volum de poezii din opera lui Arghezi și a altor lucrări românești, se află acum sub tipar la Berglandverlag „Antologia poeziei românești". Cititorilor noștri li s-au și oferit acum primele volume din lucrarea de mari proporții „Antologia literaturii austriece", foarte apreciată la Viena ; se spune chiar că lucrarea nu are deocamdată concurent.

În general, schimburile culturale, cunoașterea mai temeinică a valorilor artei și științei înregistrează de ambele părți mari progrese. S-au stabilit în ultima vreme relații între Universitățile din Cluj și Graz, vechi și important centru de cultură austriac, între Universitatea din Iași și cea din Innsbruck. La Klagenfurt, capitala landului Karinthia, s-au bucurat de o unanimă atenție și apreciere manifestările culturale românești organizate nu demult. Se dezvoltă contactele și vizitele reciproce ale unor oameni de știință și specialiști din cele două țări. Acad. Emil Petrovici a conferențiat la Universitatea din Viena despre istoria limbii române, prof. Florica Mezincescu — la Institutul de cercetări sud-est europene, conf. Dumitru Păcurariu — la Centrul cultural austriac. De asemenea, s-a desfășurat recent, în capitala României, „Săptămîna tehnicii austriece", cu participarea unor specialiști sosiți din Viena și din alte centre ale Austriei.

Este pe punctul de a fi definitivat un program de schimburi culturale între România și Austria, menit să dea un cadru mai organizat schimburilor culturale și tehnico-științifice. După cum a relatat presa vieneză, există o atitudine oficială favorabilă față de proiectul de program prezentat de partea română.

Pozițiile celor două țări în probleme ale păcii, securității europene și colaborării internaționale au facilitat o fericită colaborare în diverse organizații internaționale. Există nu numai speranța, dar și convingerea exprimată de ambele părți că vizita cancelarului federal dr. Josef Klaus în România va contribui la dezvoltarea în continuare a bunelor relații româno-austriece.

Viena, 4 iulie

reflector

UN NUME VECHI — O MONEDĂ NOUĂ

Ştiaţi că vechea denumire a fluviului Congo era Zair ? Probabil că, în afară de eruditi foarte specializaţi, nimeni nu cunoştea această particularitate. Substantivul propriu devine acum substantiv comun : moneda care în iunie 1968 va înlocui francul în Congo-Kinshasa va fi zairul.

Nu este vorba doar despre o rebotezare, ci de o operaţie financiară antiinflaţionistă : zairul urmează să valoreze 2 dolari (acum, 1 000 franci congolezi). Fondul Monetar Internaţional va sprijini primii paşi ai zairului cu 27 milioane de dolari, cărora S.U.A. făgăduiesc să-i adauge un credit de 17 milioane.

NUMĂRĂTOAREA FIRELOR DE NISIP

Pare de necrezut, dar oamenii de ştiinţă se ocupă şi cu numărătoarea firelor de nisip. Un grup de cercetători de la Universitatea din Florida (S.U.A.), ocupîndu-se de problema degradării plajelor de pe litoralul estic al continentului american, care în prezent pierd 20 000 000 mc de nisip pe an, şi-au propus să studieze „fuga" acestui principal element constitutiv al ţărmurilor. Nisipul este impregnat cu materiale fluorescente şi aruncat în apă. După cîteva zile se iau eşantioane de pe fundul apei, de la distanţe şi adîncimi diferite, şi se numără firele de nisip marcate. Aparatul folosit pentru această migăloasă operaţie numără 200 000 de fire de nisip pe secundă. Analiza statistică respectivă dă posibilitatea identificării scurgerii nisipurilor şi a cauzelor care o determină.

0,5 ARME DE FOC PE CAP DE LOCUITOR

Este ştiut că în Statele Unite se desfăşoară un înfloritor comerţ cu arme de foc, nesupus nici unei îngrădiri legale. Pasionaţii de tir se numără în S.U.A. cu milioanele (unii înclină spre cifra de 40 milioane), iar numărul armelor de foc particulare era anul trecut de 100 milioane, deci aproximativ 0,5 arme pe cap de locuitor sau 10 arme pe kilometru pătrat. Recordul recordurilor revine, firesc, statului Texas, unde 90 la sută din familii posedă cel puţin un pistol sau o puşcă. În acest secol, în S.U.A. au fost ucişi de gloanţe 750 000 oameni, ceea ce depăşeşte numărul soldaţilor americani căzuţi în războaie în aceeaşi perioadă. Media anuală a civililor împuşcaţi mortal este în prezent de 17 000.

O EVADARE NEOBIŞNUITĂ

O „evadare" puţin obişnuită s-a petrecut recent în gara Brookwood (Anglia). 36 de şoareci, care erau transportaţi spre un centru de cercetări medicale, au reuşit, prin mijloace neidentificate pînă acum, să fugă din cuşca respectivă, răspîndindu-se în oraş. Autorităţile au ţinut în secret întîmplarea dar pînă la urmă totul s-a aflat şi locuitorii oraşului au intrat în panică, evadaţii fiind viitoare mame care, în următoarele zile, aveau să aducă pe lume cel puţin 150 de pui.

Urgenţe pe agenda Bundestagului

Cancelarul federal Kurt Georg Kiesinger nu se va mai întîlni între 7 şi 8 iulie, la Washington, cu preşedintele Johnson, şi nici ministrul de externe Willy Brandt cu secretarul de stat Dean Rusk. Explicaţia oficială : în aceste zile au loc la Bonn importante dezbateri ministeriale şi parlamentare „care reclamă prezenţa în capitala federală a şefilor de partide ale coaliţiei guvernamentale". Casa Albă a răspuns : „preşedintele regretă, dar înţelege poziţia cancelarului". Cînd se vor întîlni cei doi oameni de stat nu se ştie. Probabil, după întrevederea — neamînată — de Gaulle-Kiesinger, care va avea loc la Bonn între 12 şi 13 iulie.

Dacă pînă acum cancelarul îşi amîna prima sa călătorie transatlantică din raţiuni de politică externă — se vorbea insistent de tendinţa de a marca o anume autonomie în relaţiile cu Washingtonul — de data aceasta motivele par să fie, exclusiv, de ordinul politicii interne. Într-adevăr, în ultima vreme, activitatea parlamentară se concentrează în jurul a două chestiuni alături de care adjectivul „urgent" a devenit un calificativ cronic : urgenţă (contestată de unii), în cazul mult discutatei „legislaţii de urgenţă", şi (unanim acceptată) în cazul măsurilor economice pe care guvernul le pregăteşte pentru ieşirea din recesiune.

Pentru a treia oară de la înfiinţarea Republicii federale, Bundestagul a dezbătut joia trecută, în primă lectură, un proiect al legislaţiei excepţionale. Primul proiect — al lui Schroeder, pe atunci ministru de interne — a eşuat în parlament, la 28 septembrie 1960 ; al doilea — al lui Höcherl — a fost prezentat spre dezbatere deputaţilor la 24 ianuarie 1963, pentru ca, doi ani mai tîrziu, să fie respins de Bundestag, în a treia lectură, la 24 iunie 1965. Actualul proiect elaborat sub conducerea ministrului de interne Paul Lücke a fost iniţial revăzut la cererea social-democraţilor, pe atunci în opoziţie, şi la 27 aprilie 1967, acceptat, în principiu, de Bundesrat (Consiliul federal).

Ca şi precedentele, proiectul Lücke — cu toate modificările aduse — se loveşte de opoziţia anumitor cercuri parlamentare, dar mai ales extraparlamentare — a sindicatelor, intelectualilor şi studenţilor. Pentru a intra în vigoare, legislaţia de urgenţă — care reclamă o modificare a constituţiei federale — trebuie să fie aprobată de două treimi din numărul deputaţilor. Principalele puncte ale acestor legi, asupra cărora se concentrează disputa parlamentară, privesc alcătuirea „în caz de nevoie" a unui „parlament de urgenţă" („gemeinsamer Ausschuss"), format din 22 de membri (deputaţi în Bundestag şi reprezentanţi în Bundesrat), care ar concentra toate puterile legislative şi ar impune o anume restrîngere a libertăţilor fundamentale. Restricţii în ce priveşte garanţia secretului poştelor şi telefoanelor, dreptul asupra proprietăţii private precum şi interdicţia de a schimba locul de muncă sînt cîteva din cele mai contestate prevederi ale proiectului de lege. Această legislaţie — propusă din iniţiativa creştin-democraţilor — se sprijină pe ideea că „în cazul unei situaţii speciale" trebuie adoptat un complex de măsuri care să vizeze întreaga populaţie.

Unul din argumentele des invocate în favoarea legislaţiei excepţionale este necesitatea de a se înlătura prerogativele aliaţilor occidentali (de pildă, controlul corespondenţei şi convorbirilor telefonice), pe care aceştia şi le-au rezervat prin tratatul din 1954. În acest sens, guvernul — aşa cum a declarat Lücke — tratează cu puterile occidentale, care, în momentul cînd legislaţia ar fi aprobată de Bundestag, se pare că vor fi dispuse să renunţe la aceste privilegii (Legea — preconizează Lücke — va fi prezentată aliaţilor occidentali între a doua şi a treia lectură în parlament, adică în primăvara anului viitor).

În prezent, discuţia parlamentară s-a deplasat spre analiza detaliilor, şi între adepţi şi critici se dă o luptă destul de strînsă, chiar dacă social-democraţii nu mai opun o rezistenţă la fel de marcată ca pe vremea cînd nu făceau parte din guvern. Şi se pare că tocmai de atitudinea acestora va depinde în cele din urmă soarta proiectului de legislaţie excepţională. Dacă ţinem seama de poziţia nu prea consecventă a P.S.D. în această chestiune (şi s-a văzut că, înaintea alegerilor din 1965, doar în ultimul moment, sub influenţa sindicatelor — în special a lui I. G. Metall — social-democraţii s-au opus proiectului Höcherl) probabil că, în cele din urmă, proiectul Lücke va reuşi să întrunească cele 2/3 din voturi necesare modificării constituţiei. Pe de altă parte, guvernamentali fiind, social-democraţii s-ar putea arăta sensibili la doleanţele minis-

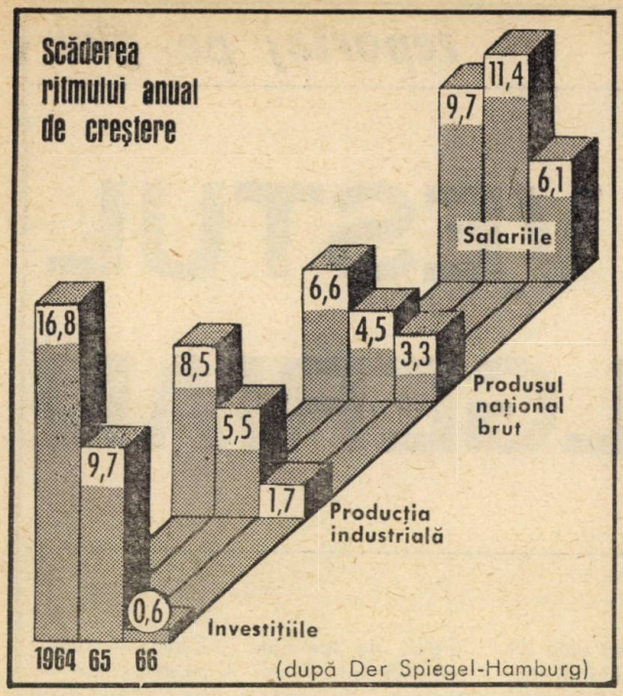

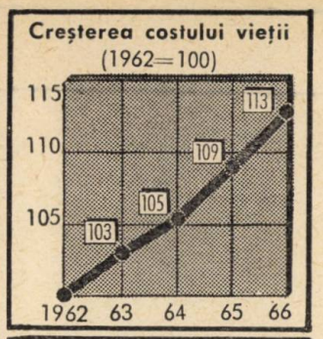

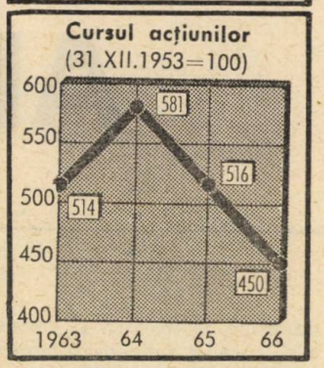

trului de interne, vechi adept al marii coaliții.

Rămîne însă la fel de categorică opoziția extraparlamentară, a oamenilor muncii din Germania occidentală, a sindicatelor și a diverselor cercuri și grupuri politice care de ani de zile se pronunță împotriva unor asemenea proiecte considerate ca o amenințare la adresa drepturilor democratice. Astfel, cu prilejul noilor discuții parlamentare pe această temă, Uniunea sindicatelor vest-germane și I. G. Metall au adresat deputaților un apel prin care cer respingerea proiectului guvernamental. Cereri asemănătoare au venit și din partea muncitorilor din industria chimică și poligrafică. Pe poziții apropiate acestora s-au situat liderul sindical Georg Benz și profesorul de drept constituțional Helmut Ridder ;

Nu lipsită de interes este și discuția la nivel teoretic privind adoptarea acestei legislații. Este vorba de disputa, principială, privind rolul parlamentului, pe care unii îl consideră amenințat în însăși existența sa. Prin înființarea „parlamentului de urgență" care ar prelua funcțiile Bundestagului, s-ar aduce — se afirmă în unele cercuri politice — o atingere vieții parlamentare vest-germane. Mai mult, deputații liberali, în focul disputei, au numit acest transfer de competență un adevărat „harakiri" impus Bundestagului. La acestea, partizanii proiectului răspund prin precizarea că „parlamentul de urgență" nu va intra practic în funcțiune decît în cazul — excepțional — în care Bundestagul nu se va mai putea întruni.

Dezbaterile teoretice, astăzi la ordinea zilei în viața politică internă vest-germană, în legătură cu rolul executivului și legislativului se opresc însă cu insistență sporită asupra celui de al doilea obiect al preocupărilor, și anume modalitatea aplicării măsurilor economice preconizate de guvern.

„Dacă parlamentul ar lua o decizie, într-o problemă de importanță vitală, de care eu cred că nu pot să răspund, atunci n-o voi executa și voi elibera postul meu altuia mai dispus s-o execute" — a declarat, săptămîna trecută, cancelarul, înaintea dezbaterilor din Bundestag pe marginea proiectului guvernamental de redresare economică. Desigur, comentatorii pot deduce din aceasta că guvernul nu este întrutotul sigur de sprijinul parlamentar. Dar, în același timp, declarația cancelarului era și un răspuns direct la afirmația șefului fracțiunii social-democrate, Helmut Schmidt, care considera că ultima decizie privind planul financiar revine parlamentului. („Guvernul trebuie să facă ceea ce hotărăște parlamentul"). Vrînd poate să atenueze cuvintele cancelarului, președintele Bundestagului, Eugen Gerstenmaier, a declarat, la rîndul său, că amenințarea cu demisia este oarecum prematură, „șeful guvernului nevrînd decît să sublinieze seriozitatea situației economice și gradul de importanță al măsurilor ce trebuie luate". El a ținut însă să adauge că „programul de stabilizare al guvernului Kiesinger devine tot mai mult o probă de existență și, în același timp, de rezistență a democrației parlamentare".

Prematură sau nu (ea vine înainte ca planul financiar să fi fost dezbătut în parlament), declarația cancelarului federal — ca, de altfel, și altele în aceeași tonalitate — aruncă o lumină puternică asupra situației economiei vest-germane care, după opinia tuturor comentatorilor, trece în prezent printr-o perioadă de recesiune.

La o conferință de la începutul lunii trecute a industriașilor vest-germani din Ruhr, vorbitorii au arătat că în momentul de față nu se poate conta pe o înviorare a conjuncturii. Ei au constatat, de asemenea, greutățile de desfacere pe care le întîmpină industriile metalurgică, carboniferă, constructoare de automobile, textilă. Cît despre finanțele țării, un comentator de la „Süddeutsche Zeitung" constata că „încasările scad și ne putem aștepta ca această tendință să se accentueze în a doua jumătate a anului". În general, deficitul bugetar previzibil pe anul 1968 se cifrează la suma de peste 9 miliarde mărci.

Economiștii occidentali enumeră drept cauze ale actualei situații financiare „politica prea marilor cheltuieli din preajma alegerilor din 1965, o nepotrivită politică de impozite într-o perioadă de conjunctură favorabilă, acorduri costisitoare cu S.U.A., stagnarea, din ultima perioadă, a încasărilor din impozite generată de recesiune, formule învechite ale sistemului financiar federal" („Neue Zürcher Zeitung"). Ca urmare, în ultima vreme au crescut datoriile statului și chiar dacă în raport cu produsul social, proporția nu pare alarmantă, totuși — sînt de părere unii economiști — acestea pot să constituie, pe viitor, o sursă de inflație.

Pentru asanarea finanțelor — necesitate unanim recunoscută — s-au prezentat o serie de măsuri, controversate de astă dată. În primul rînd, un regim de economii, prin aceasta continuîndu-se o politică inițiată de Erhard ; diferitelor ramuri industriale li se vor acorda împrumuturi de stat, prevăzîndu-se chiar o participare a statului la aceste ramuri, prin fondurile alocate. În acest sens, a fost creat un fond special de investiții în valoare de 2,5 miliarde mărci, o parte din el provenind însă din majorarea impozitelor — ajungînd pînă la 10 la sută — pe cifra de afaceri sau asupra plusvalorii. Pe viitor, se pare că guvernul va hotărî o „injecție suplimentară" de investiții, în valoare de 5 miliarde mărci. În general, asanarea finanțelor este văzută la Bonn printr-o acțiune simultană și echilibrată de micșorare a cheltuielilor, majorare a impozitelor și recurgere la credite.

Se are în vedere, în același timp, o reducere a bugetului militar, măsură care întîmpină rezistența ministrului apărării, Gerhard Schröder ; acesta, dimpotrivă, solicită o mărire a efectivului Bundeswehrului și, deci, noi credite. Un domeniu în care se vor face, după toate probabilitățile, mari reduceri, va fi acela al bugetului social, fapt care — se prevede în capitala federală — va genera o deosebită opoziție în anumite pături ale populației.

Amănunte cu privire la măsurile guvernamentale propuse spre dezbaterea parlamentului nu se vor ști decît după data de 5 iulie, cînd întreg complexul de măsuri va fi supus aprobării cabinetului, după ce, mai înainte, făcuse obiectul de studiu al unui comitet interministerial prezidat de cancelar.

Fără întrerupere, timp de 24 de ore, cabinetul va dezbate proiectul de măsuri economice. Dacă pînă miercuri, la miezul nopții, conclavul ministerial nu va fi ajuns la un acord, se va recurge la procedeul clasic al opririi pendulei din sala de ședințe și menținerii fictive a datei de 5 iulie, pînă cînd decizia guvernamentală va putea fi luată.

După toate datele cunoscute pînă acum, linia generală a prevederilor guvernamentale se va baza pe o planificare financiară pe termen mijlociu, ceea ce înseamnă echilibrarea bugetului în decurs de mai mulți ani (pînă în 1971).

Fostul cabinet al creștin-democraților și liber-democraților se angajase și el într-o asemenea politică financiară ; dar aceasta, numai în ultima sa perioadă de guvernare și numai după ce social-democrații, în timpul campaniei electorale din 1965, prezentaseră un program detaliat. Acum, această politică a căpătat adeziunea guvernamentală, dar dificultatea — sînt de părere economiștii — constă în realizarea ei, deoarece între timp lucrurile s-au schimbat substanțial, perioada conjuncturii favorabile făcînd loc evoluției spre recesiune.

De rezolvarea chestiunii financiare — o spun cei mai mulți comentatori și au declarat-o, cu prilejul diferitelor întîlniri, atît Kiesinger cît și alți oameni de stat vest-germani, — depinde, în mare măsură, soarta marii coaliții. Și, se știe că noua formulă guvernamentală a apărut legitimată de conjunctura economică federală. În noiembrie-decembrie anul trecut, cele două mari partide hotărau să colaboreze pentru a rezolva împreună situația financiară și economică. Acum, rămîne de văzut în ce măsură planul guvernamental va căpăta asentimentul parlamentului și, mai ales, cît de eficient va fi.

Radu PASCAL

VESTUL ALGERIAN

O călătorie prin vestul algerian poate să însemne incursiuni în trecutul ca și în cotidianul țării, cunoașterea unor privelişti de o neasemuită frumusețe ca și a unor transformări ce au avut loc sau proiecte pe cale de a fi înfăptuite.

Drumul de la Alger la Oran străbate o regiune de coline ce coboară lin din munți spre oglinda strălucitoare a Mediteranei. Treci prin așezări moderne, porturi și mici stațiuni balneare, cu plaje celebre. Ogoarele, bine lucrate, așezate la adăpostul munților, sînt ferite de vînturi iarna, iar vara primesc dinspre mare briza răcoroasă. Kilometri întregi de canalizare servesc la irigarea bogatelor culturi de zarzavaturi și fructe.

La ieșirea din Alger, pe drumul spre Sidi Mussa se află ferma Mahdi Bualem, care a aparținut cu ani în urmă unui colon străin. Tehnicianul algerian care ne întîmpină ne conduce într-un birou modest din aripa stîngă a vilei, unde lucrează președintele comitetului de autogestiune. Împreună cu directorul comitetului, ne dă unele detalii. Domeniul Mahdi Bualem se întinde pe o suprafață de 450 de ha pe care se cultivă portocale, lămîi, mere, grîu etc. Din toamna anului 1962, el este condus de un comitet de autogestiune. Cu timpul, în jurul acestei unități agricole s-au grupat alte zece ferme. În timp ce vizitam pămînturile domeniului, mi-am amintit de o convorbire avută la Ministerul Economiei. Eforturile principale se orientează în prezent spre perfecționarea sistemului de autogestiune. Din cele 442 milioane de dinari alocate agriculturii din bugetul pe anul 1966, 200 milioane au fost repartizate sub formă de împrumut acestui sector. Paralel cu menținerea autonomiei comitetelor de autogestiune, se prevede un control mai eficace al statului. Proiectul de reformă agrară continuă să se afle în studiu. În timp ce numeroși felahi dețin loturi mici de pămînt, un număr considerabil de proprietari ocupă terenuri întinse dintre cele mai rentabile. (Potrivit datelor citate de „El Moudjahid", în țară există 8 500 de domenii particulare de peste 100 de ha. și 15 000 de cîte 50 de ha.) Guvernul algerian a hotărît să remedieze această situație. Printre măsurile adoptate se numără și crearea unei comisii care să definească modalitățile concrete de aplicare a decretelor din martie 1963 privind autogestiunea și să asigure progresiv în acest sector condițiile unei aplicări efective a sistemului.

...Nu departe de coastă, drumul devine șerpuit. În stînga și în dreapta dealuri abrupte, acoperite de păduri și culturi de măslini. Toamna, măslinele sînt culese în coșuri largi și apoi sînt stoarse cu ajutorul unor pietre mari învîrtite de măgăruși.

Oranul sau „Uahran el Bahia", al doilea oraș și port al Algeriei, este așezat, ca și Algerul, în amfiteatru, în jurul unui golf nu lipsit de frumusețe cu tot aspectul său puțin sever. Ca mai toate așezările nord-africane, Oranul este format din două părți distincte : orașul nou cu străzi largi și deosebit de curate, străjuite de clădiri înalte și moderne, și „Medina" veche, ce reamintește parcă de istoria frămîntată a acestui oraș. Fondat în 902 de marinari musulmani din Andaluzia, Oranul a servit drept debuseu regatelor berbere cu capitala la Tlemsen și drept centru comercial pentru negustorii spanioli și arabi. O deosebită înflorire a cunoscut spre mijlocul secolului al XII-lea cînd statele din bazinul mediteranean se găseau în relații comerciale strînse cu Oranul. În secolul al XVI-lea, orașul va fi luat cu asalt de spanioli, care îl vor păstra pînă în 1708, cînd îl reocupă algerienii. Nu au rămas decît puține monumente care reamintesc ocupația spaniolă : fortul Santa Cruz de pe muntele Aidur ce poate fi zărit din orice parte a orașului, sau ruinele „Castelului nou", reședința foștilor guvernatori spanioli. S-au păstrat, în schimb, numeroase mărturii din epoca arabă, între care se numără și Marea Moschee sau „Djemaa El Bacha", construită la sfîrșitul secolului al XVIII-lea de beiul Mohamed El Kebir, în memoria expulzării spaniolilor. Căsuța cu un etaj rezemată de moschee ne este semnalată ca fiind locuința ultimului bei al Oranului.

După ce parcurgem bulevardul Front de Mer care domină marea și poposim o vreme în tîrgul de vechituri din Medina, mergem să vizităm întreprinderea metalurgică de laminate „Acilor", în trecut proprietatea firmei franceze „Pont à Mousson". În prezent, uzina, condusă de un comitet de autogestiune, își desfășoară activitatea în condiții bune, producția ei crescînd în ultimul an după naționalizarea subsolului minier al țării. În luna mai 1966, era dată publicității știrea privind trecerea în proprietatea statului a celor 11 mine de fier, plumb, zinc, fosfați etc. deținute pînă atunci de companii străine. Acest act a fost apreciat de autoritățile algeriene ca o importantă măsură pe linia industrializării și care se înscrie într-un proces larg de recuperare a bogățiilor miniere ale țării. Subsolul Algeriei conține, într-adevăr, foarte importante zăcăminte de minereu de fier (peste 3 miliarde de tone), fosfați (un miliard de tone), cărbune (circa un miliard de tone). Cele mai vechi mine algeriene cunoscute și exploatate sînt cele de minereu de fier. Încă în Evul Mediu, istoricii arabi menționau exploatarea fierului în vecinătatea orașului Bugie. Recent, au fost descoperite alte importante zăcăminte la Gara Djebilet lîngă Tinduf și în regiunea sahariană, în vecinătatea granitei cu Marocul.

După naționalizarea minelor, sarcina principală a societății naționale BAREM a constat în asigurarea sectorului cu specialiști. În afară de ajutorul primit în acest sens de la țările prietene, BAREM a trebuit să accelereze procesul formării de cadre algeriene. Astfel, a fost creat un departament al formării profesionale care a înființat o serie de centre tehnice în diferite puncte ale țării, cum ar fi cel de la Ain Taya, ca și stagii pentru elevii școlilor tehnice de mine de la Miliana și El Harrach.

La o altă fabrică (Fakia) din Oran, producătoare de conserve în condiții tehnice moderne, facem cunoștință cu președintele comitetului de gestiune, Mohamed Lakhdar. „În timpul fostului patron, uzina număra 135 de muncitori, ne spune el. Astăzi, ei sînt în număr de 340 (100 bărbați și 240 femei), iar randamentul uzinei s-a triplat. Produsele noastre sînt exportate în Franța, Anglia, Suedia, Canada și America Latină".

Vedere aeriană a orașului Oran

Oaza Guerrara. Cu plutele la cules

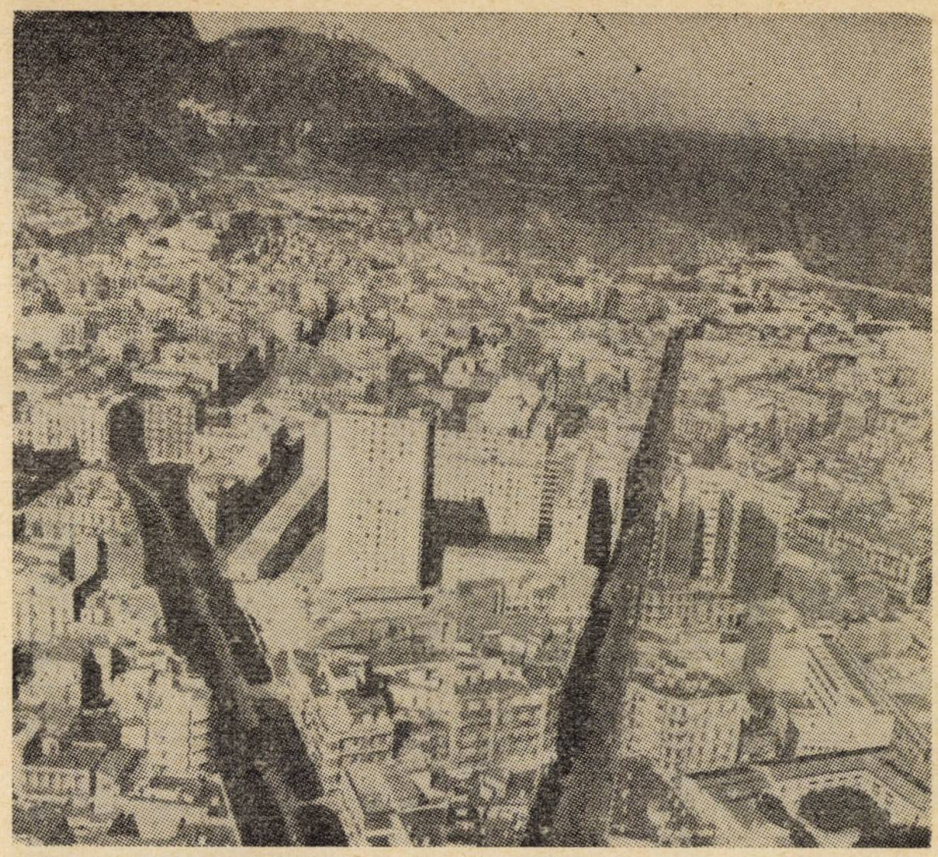

Următoarea escală în vestul algerian : Tlemsen, care ne-a dezvăluit tainele artei maure, dantelăria fină a arabescurilor. „Orașul alb", cum mai este denumit, acoperit de înalte minarete, răsare brusc din mijlocul unei întinderi de verdeață abundentă. Pomaria a fost numele pe care romanii l-au dat orașului. O dată cu venirea musulmanilor, Tlemsenul a cunoscut o epocă de mare strălucire, jucînd în lumea islamului un rol de prim ordin. O soartă favorabilă a făcut să se păstreze cîteva frumoase mărturii ale unui trecut fastuos. Cel mai venerat monument al orașului este Marea Moschee din secolul al XII-lea, „unul din edificiile cele mai frumoase, una din operele cele mai rare ale Islamului occidental" (Georges Marçais). *Mihrabul* (locul care indică direcția Meccăi) din sala de rugăciuni este asemănător cu cel al moscheei din Cordova : contrastul dintre linia sa pură și bogatele ornamentații uimește pe vizitator. La căderea serii, părăsim umbra sanctuarelor, îndreptîndu-ne pașii spre parcurile și grădinile de portocali.

Drumul de întoarcere spre Alger l-am făcut străbătînd munții Kabyliei. Privirile nu mai pot să vagabondeze, nu mai pot cuprinde întinderi nesfîrșite, ci sînt oprite permanent de obstacole naturale. Pădurile din Kabylia sînt alcătuite mai ales din stejari cu trunchiuri drepte, la a căror umbră ferigile adăpostesc numeroase sălbăticiuni : dacă panterele au dispărut, mișună, în schimb, mistreții, iepurii, maimuțele. Drumul tăiat în stîncă devine din ce în ce mai greu pe măsură ce ne apropiem de vîrful muntelui. Brusc, în fața noastră apar culturile de măslini, care ne vestesc că în scurt timp va apărea și satul. Kabylienii sînt crescători de animale, însă cele mai mari beneficii le sînt furnizate de pomii fructiferi : măslini și smochini.

O aglomerare de cîteva zeci de căsuțe mici cu acoperișurile roșii formează satul Beni Jenni. Jur-împrejur, pe fiecare creastă de munte, cîte un alt sat... Fort National, Michelet... Poposind în cîteva dintre ele, voi cunoaște acel popor de oameni dîrzi și viteji — berberii — care a înscris pagini glorioase în istoria Algeriei...

Rodica GEORGESCU

cui îi bate ceasul?

Horia Liman

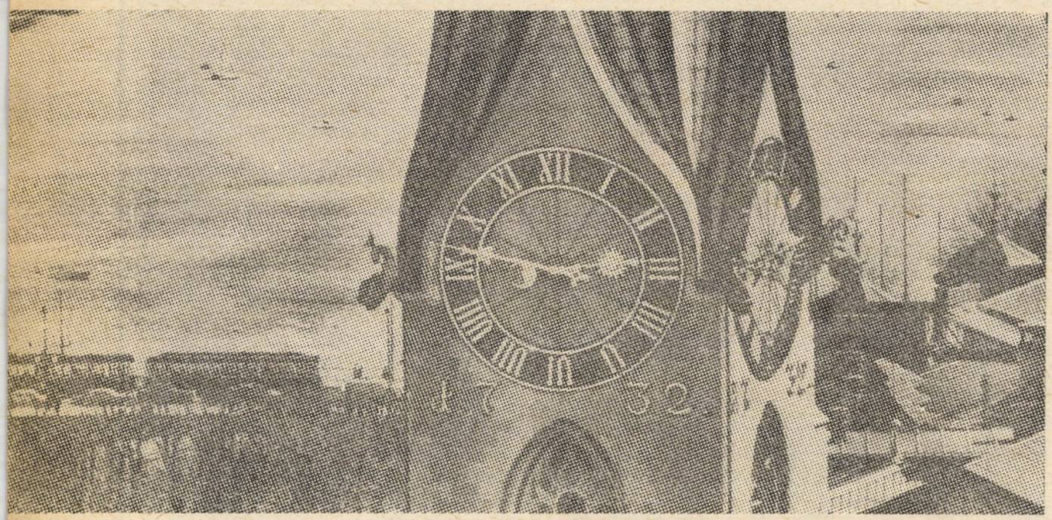

O mostră a străvechii arte ceasornicărești, la Zürich

Pe întreg teritoriul Expoziției Universale de la Montreal, ora exactă este asigurată de orologii elvețiene. Competițiile sportive de pe terenurile Expoziției sînt „măsurate" de cronometre elvețiene construite de cele două case specializate : „Omega" și „Longines". În pavilionul Elveției, o centrală orară, înzestrată cu instrumente de măsurat timpul, introduce în vocabularul modern o nouă noțiune : orologiul atomic. Nivelul preciziei este amețitor : o zecime de milionime de secundă pe zi. Nu de mult, la concursul internațional al Observatorului de la Neuchâtel, cronometrul de bord electronic construit de „Longines" a triumfat asupra celorlalți participanți. El realizează o variație de o secundă pe an. Reputația mondială a orologeriei elvețiene nu se dezminte.

Cînd a apărut ceasul-calendar, omenirea s-a considerat în fața unei revoluții. Curînd însă, alături de dată, s-au ivit : ziua, luna, fazele lunii. Grație unei rotițe care efectuează o singură rotație în 30 040 de ore, ceasurile automate oferă data de 29 februarie a fiecărui an bisect. Ceasul cu altimetru, barometru sau busolă este indispensabil parașutistului, aviatorului, alpinistului. Geologii, fizicienii, meteorologii dispun de ceasuri capabile să reziste la schimbările de temperaturi din cele mai violente, la șocuri de gradul cutremurelor, la un grad de umiditate care macină cel mai rezistent metal. Există ceasuri despre care se poate spune că sînt „suple ca un jocheu și robuste ca un elefant" ; în zăpadă, sub straturi de gheață, în adîncul oceanului, inima lor bate în ritm egal. Contorul industrial „Excelsior-Park" este un totalizator independent — un fel de contabil robot — care îngăduie determinarea timpului fiecărei operații succesive, ca și durata acumulată a ciclului total al operațiilor. Cronometrul „Ulysse-Nardin", construit special pentru navigația aeriană, indică simultan timpul mediu și unghiul orar corespunzător timpului sideral. Pe bordul sateliților meteorologici se află orologii cu cuarț, avînd un diapazon ale cărui vibrații, întreținute de un dispozitiv electronic, realizează o perioadă constantă. Orologiul este sincronizat cu cel al stațiilor meteorologice terestre.

Într-o epocă în care viteza are drepturi suverane, toate activitățile omenești trebuie să se supună, clipă cu clipă, rigorilor ceasului. Spui : un satelit se deplasează cu o viteză de 8 km/secundă. Zborul trebuie cronometrat cu cea mai mare precizie, pentru a i se stabili în permanență poziția și a-i putea recepționa informațiile. Instalațiile de cronometraj sînt sincronizate cu o precizie de ordinul milisecundelor. O fracțiune de timp infinitezimală poate spulbera o muncă de ani și ani. Primul cosmonaut american care și-a părăsit capsula, în timpul experienței realizate de „Gemini 4", în iunie 1965, purta un cronograf al cărui tic-tac era recepționat prin radar. Nici nu se poate concepe un zbor cosmic fără aparate de măsurat timpul. Cronograful cosmonautului american era de fabricație elvețiană. Însăși noțiunea de „timp" este intim legată de geniul creator al urmașilor lui Wilhelm Tell, constructori ai acestei mici scorniri miraculoase, care pune repere vieții cotidiene și ritmează existența umanității : ceasul.

Umbre amenințătoare

La Geneva, originile orologeriei nu pot fi stabilite. În Munții Neuchâtelez: ea apare spre sfîrșitul veacului al XVII-lea. De atunci, Elveția este cunoscută ca „fabrica Europei". În Granges, din 17 000 de locuitori, 11 000 sînt muncitori și funcționari ai industriei orologere. La Chaux-de-Fonds numără 38 000 de locuitori. Direct sau indirect, toți își trag sursele de venit din activitatea orologeră. Dar cantonul Berna se situează în fruntea ocupației orologere. În 2 300 de întreprinderi din întreaga țară, peste 80 000 de oameni produc 50 de ceasuri în 17 secunde. În anul 1965 Elveția a exportat 53 163 542 de ceasuri și pendule — de trei ori mai multe decît toate țările producătoare laolaltă.

Dar...

În urmă cu 14 ani, producția elvețiană de ceasuri deținea primul loc în ierarhia produselor de export ale țării. În 1964, industria constructoare de mașini și industria chimică o împingeau pe locul al treilea. În urmă cu 14 ani, trei sferturi din numărul ceasurilor aflate pe piața mondială erau de origine elvețiană. Azi Elveția produce aproximativ jumătate din totalul producției mondiale de ceasuri și exportă 97 la sută din producția anuală. Vremea exclusivității pieței a trecut. Nori grei s-au adunat pe cerul orologeriei elvetice.

În primăvara lui 1965, la concursul tradițional al Observatorului din Neuchâtel, casa „Golay", asociată cu „Longines", a cîștigat cu un cronometru de bord de cinci ori mai precis decît cel prezentat în 1964 de firmele japoneze. Totuși, în 1964, japonezii au cucerit premiul întîi cu piese electronice pentru cronometre de bord, iar în 1965 se situau în fruntea palmaresului pentru cronometre-brățară, adică ceasuri mecanice, pînă atunci monopol elvețian. Era un semnal. După Statele Unite, Anglia și U.R.S.S., Japonia se anunță ca un rival redutabil.

Anul 1965 trebuie considerat ca o răscruce o orologeriei. Elveția produce 50 de milioane de ceasuri, dar U.R.S.S. își ridică graficul la 25 milioane, S.U.A. la 15 milioane, Japonia la 14 milioane. Producția mondială se cifrează la 100—120 milioane. Și concurența își profilează umbrele amenințătoare.

Între octombrie 1965 și septembrie 1966, exportul orologer al Elveției a totalizat 58 679 255 de piese, respectiv cu 14 la sută mai mult decît în exercițiul precedent. În primele opt luni ale anului 1966, Japonia a exportat însă un număr de piese egal cu acela din întregul curs al anului 1965. Explicația este simplă. Elveția numără 700 de fabricanți individuali, trei sferturi dintre aceștia avînd ateliere cu cel mult 20 de lucrători. În Japonia există numai 35 de companii, patru dintre ele avînd o poziție dominantă. Numai Compania Seiko asigură aproape 55 la sută din producția anuală a țării.

În perioada octombrie 1965 — septembrie 1966, partea valorică a exportului elvețian spre Europa a depășit pe aceea îndreptată spre Statele Unite, deși con-

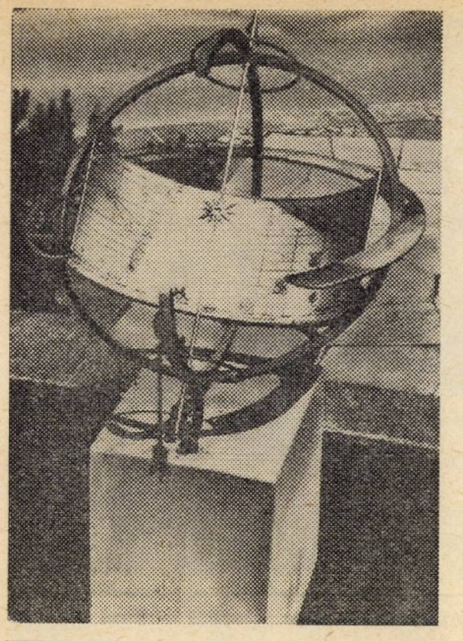

Și alt fel de ceasornice... Pe țărmul lacului Vierwaldstätter, un meșter elvețian a instalat un ceas solar de mare precizie, pe cadranul căruia se poate citi mersul timpului, poziția soarelui și a constelațiilor în raport cu Pămîntul

tinentul american importă mai multe piese decît cel european. Analizînd fenomenul, specialiștii elvețieni au ajuns la concluzia neliniștitoare : tehnica și fondurile financiare pot înlocui virtuozitatea. Este suficient ca o firmă americană să-și asocieze produsele sintetice ale lui Dupont și produsele metalurgice ale lui Alcoa, pentru ca laboratoarele și mașinile ei moderne să realizeze obiecte mai ieftine și de mai mare precizie. Or, prețul „Rolex"-ului -- ceas de masă elvețian — era în creștere, în timp ce „Time Corp." producea mai convenabil. „Time Corp." este una din cele cinci principale companii americane și ceasurile sale „Timex" inundă lumea. Ea își propune să acopere, pînă în anul 1970, 30 la sută din necesarul de ceasuri din Europa. Și datele de bază o avantajează : dacă „Rolex" cheltuiește pentru producția de masă 56 800 de dolari anual, iar „Omega" 40 300, „Time Corp." a afectat 2,2 milioane de dolari. Diferența este concludentă.

„Operația Bulova"

În toamna trecută a provocat senzație punerea sub control a manufacturii geneveze de orologerie „Universal", de către cea mai importantă companie americană : „Bulova Watch Co." Operația a fost efectuată „la rece", întrucît firma elvețiană nu avea dificultăți financiare. Presa elvetică nu și-a ascuns amărăciunea. Ea a remarcat în primul rînd că Statele Unite au ridicat cea mai înaltă barieră protecționistă în calea importului de ceasuri — și cum 20 la sută din exportul elvețian se îndrepta spre piața americană, pierderile însumau cifre astronomice. Pe de altă parte, „Bulova" nu e numai una din cele mai mari producătoare de ceasuri din Statele Unite, dar se numără totodată printre cei mai importanți fabricanți... elvețieni. Fabricile sale din Elveția produceau 3,5 milioane de ceasuri anual, reprezentînd aproximativ 100 milioane de dolari. Dacă socotim că totalul producției elvețiene se cifra, în 1965, la 54,8 milioane de piese, dimensiunile problemei nu sînt greu de sesizat.

„Bulova" a cîștigat de două ori: o dată pentru că a scos din circuitul pieței americane un concurent redutabil ca „Universal" ; apoi, pentru că tranzacția nu a fost deloc costisitoare : în Europa, valoarea de cumpărare a dolarului este de două ori mai mare decît în Statele Unite. Motiv pentru care, de altfel, dacă investițiile americane în Elveția se ridicau în 1950 la 25 milioane de dolari, ele au ajuns în 1964 la 944 milioane. Un ziar genevez, vorbind despre „lovitura dolarului", amintea că înaintea „operației Bulova" o altă firmă americană amplasată în Elveția — „Hamilton Watch Co." — a cumpărat manufactura orologeră elvețiană Büren. „Bulova", „Hamilton" și „Elgin" — cele trei grupuri americane instalate în Elveția — și-au lărgit considerabil cîmpul de activitate în numai cîțiva ani. Cauzele ? În Statele Unite se bucură de privilegiul de a fi companii americane și, deci, nefiind afectate de barierele protecționiste, puteau să acopere piața fără să sufere presiuni fiscale. În Elveția sînt favorizate de o fiscalitate mult redusă în raport cu cea americană și de mijloace tehnice infinit superioare manufacturilor elvețiene, cu un caracter familial și, în majoritate, rămase la nivelul sfîrșitului veacului trecut.

Cum s-a putut opera fuziunea Bulova-Universal ? Un specialist genevez a denunțat mecanismul : „Există numeroase firme, în general americane — scria el — care nu se ocupă decît de asemenea combinații. Aceste firme studiază o întreprindere independentă de importanță mijlocie și, dacă o consideră interesantă, propun unei alte societăți s-o înghită. Dacă găsesc un eventual cumpărător, ei încep negocierile și, dacă afacerea se încheie, pun mîna pe un comision gras. Unele organizații de soiul acesta funcționează la noi și numeroase societăți elvețiene sînt obiectul solicitărilor lor".

„Bulova" este cunoscută în Elveția nu numai prin cele două sucursale ale ei. În 1954, cînd întreprinderile americane au obligat guvernul Eisenhower să majoreze cu 50 la sută taxele vamale, „Bulova" se afla în primele rînduri ale acestei campanii. Astfel barierele tarifare s-au interpus între exportul de ceasuri europene și piața americană. Au cîștigat în primul rînd producătorii americani și mai cu seamă cei stabiliți în Europa — „Bulova", „Hamilton" și „Elgin", din Elveția, „Time Corp." din Anglia, Franța și Germania occidentală.

Dar firele afacerii sînt mai încîlcite. Cele patru grupuri au deschis unități de producție și în posesiunile americane din Insulele Virgine, Guam și Samoa. În cele dintîi, stăpînă e „U.S. Time Corp.", care montează piese disparate, livrate de sucursalele sale din Japonia, Franța și R.F.G. În total 4 000 000 de ceasuri pe an, care sînt exportate în S.U.A. fără a li se aplica taxa vamală. Dacă adăugăm faptul că atelierele — ca de altfel toate marile manufacturi orologiere — livrează și instalații pentru scopuri militare, beneficiile se ridică la cifre fabuloase, cu atît mai mult cu cît pe aceste meleaguri mîna de lucru este aproape gratuită. Două cifre ilustrează interesul pentru posesiunile insulare americane : în anul 1960, Statele Unite au importat din Insulele Virgine 44 000 de ceasuri ; în 1965, numărul ceasurilor importate era de 3 577 000. Mai ieftine datorită condițiilor obiective ale producției și exportului, ceasurile din Insulele Virgine concurează pe piața americană pe cele importate din Europa. Ceea ce nu-i deranjează pe cei de la „Bulova" sau „Time Corp." Producînd în Europa, ei paralizează industria vechiului continent, noul continent fiind astfel de două ori avantajat.

Oștile stau față-n față

Integrarea lui „Universal" a deschis o nouă eră în existența industriei orologiere elvețiene. Pe toate lungimile de undă a răsunat un singur glas : „Am prefera ca efortul de concentrare să se realizeze întîi pe plan elvețian". Apelului i-au răspuns, unindu-se, „Cyma Watch Co." din La Chaux-de-Fonds și „Chronos-Horee-Holding" din Bienne. A urmat fuzionarea a 17 fabricanți din Bienne, care au creat o nouă societate : PROCAF S.A. Obiectivul imediat : raționalizarea la maximum și mecanizarea progresivă a producției, care va însuma 1 500 000 de piese anual. Societatea Elvețiană pentru Industria Orologieră S.A. a grupat patru firme de prestigiu ca „Tissot", „Omega", „Lanco" și „Lemania", cărora li s-au alăturat cîțiva producători de mai mică importanță. Anul trecut au realizat un volum de vînzare reprezentînd 15 la sută din exportul elvețian de ceasuri cu ancoră.

„Omega", „Longines", „Patek Phillip", „Zenith" — atîtea nume, atîtea motive de mîndrie. Ceasul de lux elvețian continuă să rămînă infailibil. Oscilatorul de la Montreal dă „Ora lumii". Maiștrii elvețieni au „inventat" și un „orologiu-digital" : racordat la o centrală orară prin circuit electronic, el indică orele, minutele, secundele și zecimile de secundă. Gama surprizelor este infinită.

Numai ceasul de masă a pierdut pasul. L-au lăsat în urmă fabricile-gigant din Statele Unite și Japonia ; de la Basel ne vine însă o veste : Roskopf — „ceasul săracului" — a pornit la luptă cu un nou dinamism. „Economic Swiss Time Holding", asociația a patru dintre cei mai importanți producători ai săi, a conceput o nouă politică de calitate și de distribuție, cu accent pe raționalizarea mijloacelor de producție, automatizarea producției, simplificarea operațiilor comerciale și administrative, stabilizarea prețurilor. Numitor comun : un ceas „funcțional" și ieftin.

Așadar, oștile stau față-n față, lupta continuă. Întrebarea își păstrează actualitatea : Cui îi bate ceasul ?

Geneva, iulie

● *contrapunct*

Nepoțelul

Art BUCHWALD

Știrea că președintele Lyndon Johnson are un nepoțel a luat Washingtonul prin surprindere. Se știa de cîteva luni că președintele va fi bunic, dar surse de la Casa Albă au dezmințit pînă în ultima clipă că președintele Johnson ar fi hotărît ce dorește să aibă fiica sa : un băiețel sau o fetiță.

De fapt, cînd purtătorul de cuvînt al Casei Albe a fost întrebat de ce sex ar dori președintele să fie primul său nepot, răspunsul a fost : „Președintele dorește ca în momentul de față să-și mențină deschise toate opțiunile". Din surse diferite s-a aflat că diverșii consilieri ai lui Johnson aveau păreri divergente în această privință. Pentru simplificare, ei au fost împărțiți în porumbei și berze. Berzele susțineau că, în momentul de față, un nepoțel ar echivala cu un avertisment dat lumii, în sensul că președintele intenționează să-și continue politica intransigentă în afacerile internaționale, în timp ce porumbeii argumentau că, dacă președintele ar avea o nepoțică, s-ar crea climatul necesar pentru o politică externă mai viabilă.

Președintele a ascultat cu atenție ambele puncte de vedere. Apoi i-a convocat pe liderii Congresului pentru a afla și părerea lor. Atît senatorul Mansfield cît și senatorul Dirksen au declarat că vor sprijini poziția de bunic a președintelui, indiferent dacă Lucy îi va aduce pe lume o fată sau un băiat. Senatorii Morse și Fulbright au declarat însă că, înainte de a se hotărî, vor trebui să organizeze niște audieri. Senatorul Robert F. Kennedy a declarat : „Sînt pentru o familie planificată și de aceea prefer să nu mă pronunț în momentul de față".

Președintele i-a convocat apoi pe experții în sondarea opiniei publice, George Gallup și Lou Harris, și le-a cerut să cerceteze care este părerea țării în această problemă. Sondajul lui Gallup a arătat că publicul american este în favoarea unei fetițe ; sondajul lui Harris a dat rezultatul contrar, persoanele interogate de el declarîndu-se în favoarea unui băiețel.

Ținînd seama că nu mai are decît un an pînă la alegerile din 1968, președintele și-a convocat consilierii politici pentru a cerceta în ce fel nepotul sau nepoata vor afecta șansele sale în viitoarele alegeri. Experții au fost de părere că, indiferent de sexul său, un nepot va spori șansele președintelui în anul electoral, ținînd seama în special de faptul că nici un candidat republican nu are șanse să devină bunic pînă în 1968. Ei n-au reușit însă să dea un răspuns la întrebarea băiat sau fată pentru că nu au ajuns la nici o concluzie în ce privește modul în care această dilemă va afecta șansele președintelui Johnson în statele din sud. S-a sugerat așadar ca președintele să lanseze un balon de încercare și să comunice, ca o indiscreție, editorialiștilor săi favoriți, că se pregătește să aibă o nepoțică. Președintele a făcut acest lucru la un prînz intim și, imediat după apariția respectivelor editoriale, s-a produs și reacția. Într-un editorial se spunea : „Aceasta este o problemă de resortul Ministerului Muncii, și Casa Albă ar face bine să se țină de o parte".

George Christian, capabilul secretar de presă al Casei Albe, a început prin a nega că președintele ar avea o fiică, apoi a negat că aceasta ar fi măritată și, în al treilea rînd, că ar fi pe cale să aibă un copil. Din nefericire, președintele nu a putut să mai întîrzie luarea unei hotărîri, în special din cauză că fiica susținea că apariția copilului este iminentă.

Cea care l-a făcut pe președinte să se hotărască totuși a fost lady Bird. Ea i-a spus : „Știi, dragă, dacă Lucy ne dă un nepoțel, l-am putea boteza Lyndon".

Președintele a chemat-o numaidecît la telefon pe Lucy și i-a spus :

— M-am hotărît. Va fi băiat.

(Din International Herald Tribune)

În brusa angoleză, o patrulă a forțelor patriotice așteaptă ordinul de atac împotriva trupelor portugheze

Alianța Lisabona - Salisbury - Pretoria

Articol scris pentru „Lumea" de K. Bayo

redactor al revistei „Afrique Nouvelle" din Dakar (Senegal)

Manevrele rasiste, imperialiste și colonialiste ale cercurilor guvernante din Republica Sud-Africană, Rhodesia și Portugalia, prezintă un grav pericol la adresa păcii pe continentul african. Voci autorizate l-au denunțat în numeroase rînduri. Au fost adoptate rezoluții, au fost semnate comunicate la toate nivelurile și la toate eșaloanele pentru a denunța acest pericol. Au fost organizate colocvii, la care au participat experți, martori de necontestat, victime, sindicaliști și oameni politici cunoscuți, pentru a se explica metodele inumane aplicate populației autohtone de către cercurile rasiste în Africa de sud și Rhodesia, precum și de către colonialiștii portughezi în Angola, Mozambic și Guineea „portugheză". „Ceea ce dorim în primul rînd — declara unul dintre conducătorii seminarului de la Brasilia cu privire la apartheid, ținut anul trecut — este să găsim un mijloc de a evita drama care nu va întîrzia să explodeze în Africa neagră".

O periculoasă „identitate de păreri"

În ciuda curentului de emancipare care a cuprins Africa, continentul mai cunoaște încă jugul colonial, cu regimul polițienesc, cu legile rasiste și cu pretențiile perimate de a-i „civiliza" pe africani și de a „face să progreseze" teritoriile ocupate. Asemenea pretenții care, pînă mai ieri, reprezentau o caracteristică a guvernului rasist din Africa de sud, s-au extins și la Rhodesia de sud cu începere din noiembrie 1965, dată la care un număr restrîns de 200 000 de coloni albi au proclamat, în mod unilateral, „independența" teritoriului. Nimeni nu ignoră motivele pentru care această minoritate albă a ales în mod fățiș calea rebeliunii. Trebuie să reamintim că, avînd binecuvîntarea Marii Britanii, primul ministru rebel al Rhodesiei, Ian Smith, și complicii săi s-au împotrivit venirii la putere a liderilor celor patru milioane de africani autohtoni, așa cum s-au petrecut lucrurile în Zambia (fosta Rhodesie de nord). Ei afirmă că negrii din Rhodesia de sud nu ar fi destul de maturi politicește pentru a-și asuma o asemenea răspundere, că albii ar fi inițiat un început de dezvoltare în acest teritoriu și că ar avea „misiunea de a continua pînă la sfîrșit această operă". Asemenea pretenții reamintesc în mod straniu pe acelea prezentate de adepții apartheidului, în momentul în care își puneau în aplicare politica lor rasistă cu ajutorul unui important aparat polițienesc.

Identității de păreri rasiste ale minorității albe din Rhodesia și din R.S.A. i se adaugă colonialismul portughez. Și în această privință, toată lumea știe că

„misiunea creștină" a lui Salazar în „provinciile portugheze de peste mări" constituie, de asemenea, un argument nefondat care îi permite Portugaliei să exploateze bogățiile considerabile ale Angolei, Mozambicului și Guineei „portugheze". Așadar, identitatea de argumente folosite la Pretoria, Salisbury și Lisabona arată în mod clar punctul comun al acestor trei țări : dorința de a subjuga populațiile autohtone din Africa, pentru a-și perpetua dominația în această parte a continentului și pentru a profita de bogățiile sale.

Nu acesta este oare scopul pentru care colonialismul portughez, regimul de apartheid și guvernul rebel din Rhodesia s-au înțeles să-și strîngă și mai mult legăturile în toate domeniile ? Oare nu și în acest scop comun, regimul ilegal de la Salisbury adoptă în mod treptat un sistem polițist de guvernare ? În cadrul acestor măsuri, în Rhodesia a fost creat un tribunal menit să cerceteze cazul persoanelor deținute în baza „legilor de urgență". Trebuie să reamintim aici că aceste legi polițienești, folosite și în Africa de sud, permit detențiunea prelungită și fără proces a oricărei persoane care nu este pe placul regimului. David Morse, directorul Biroului Internațional al Muncii, a fost sesizat de Confederația Internațională a Sindicatelor Libere (C.I.S.L.) cu privire la detențiunea, prelungită și fără proces, a mai multor sindicaliști rhodesieni. Confederația, care aprecia numărul celor deținuți la 138 față de 88 în anul trecut, consideră că „numai guvernul rhodesian ar putea stabili numărul exact al sindicaliștilor deținuți în lagăre, cifră care depășește desigur numărul cazurilor cunoscute".

Nu numai că arestările sporesc, dar crește și numărul condamnărilor la moarte, atît în Republica Sud-Africană cît și în Rhodesia. În acest din urmă teritoriu, numărul celor care își așteaptă execuția a crescut în ultimele șase luni de la 46 la 72. De la declarația unilaterală de „independență" au fost executate în Rhodesia, în mod ilegal, numeroase persoane. În această țară, ca și în Africa de sud, executarea africanilor arestați nu suferă de altfel nici o întîrziere.

Salisbury preia „experiența" Pretoriei

Dar nu numai în domeniul represiunilor polițienești se aliază Salisbury regimului de la Pretoria. Sistemul rasist de guvernare, experimentat și pus în aplicare în R.S.A., pare să cîștige teren și în rîndurile rebelilor rhodesieni. Vorbind recent despre necesitatea de a întocmi o viitoare constituție, Ian Smith și-a exprimat convingerea că... „pare vădită dorința africanilor de a trăi după propriile lor obiceiuri". Aceasta nu înseamnă însă altceva decît legiferarea segregației între albi și negri, desigur numai în avantajul primilor. Pentru a-și menține aceste privilegii, minoritățile albe din cele două țări africane ajung chiar să-i alunge pe africani și să-i strămute pe terenuri departe de „domeniile" lor.

Deosebit de periculoasă este astăzi „tripla alianță secretă" încheiată între Africa de sud, Rhodesia și Portugalia. Ea este un rezultat firesc al identității de vederi a cercurilor guvernante din cele trei țări. În aprilie anul acesta, președintele Societății de energie electrică din Africa de sud, dr. Straszacker, a plecat la Lisabona pentru a încheia un acord între Portugalia și R.S.A. privind furnizarea de energie electrică provenind din complexul hidroelectric est-african, proiectat a fi construit pe Zambezi. Într-adevăr, Mozambicul ar putea furniza R.S.A. energie la un preț relativ scăzut. Este însă un proiect utopic deoarece poporul din Mozambic, care a început lupta armată împotriva dominației coloniale și care înregistrează zi de zi noi victorii, îi va alunga mai devreme sau mai tîrziu pe portughezi. Totodată, în cadrul unor acorduri secrete, ministrul sud-african Piet Botha (însoțit de comandantul șef al armatei sud-africane, generalul Hiemstra, și de comandantul statului major naval sud-african, contra-amiralul Bierman) a plecat de curînd în capitala portugheză. Ședereа lor la Lisabona a fost marcată de convorbiri cu primul ministru Salazar, cu ministrul apărării, generalul Gomes Araujo, cu ministrul de externe, Franco Hogueira, și cu ministrul „teritoriilor de peste mări", Silva Cunha. În cursul acestor întrevederi s-au discutat în special probleme privind Mozambicul și Angola care au frontiere comune cu Republica Sud-Africană.

Întîlnirea sud-africano-portugheză a constituit, se pare, o verigă importantă în evoluția relațiilor dintre cele două țări. A fost oare semnat cu această ocazie și un pact militar secret între R.S.A. și Portugalia ? Nu se știe în mod precis. Dar componența delegației militare sud-africane, întîlnirile avute cu personalități de frunte portugheze, civile și militare, problemele „securității" în Angola și Mozambic abordate pe larg, desemnarea comandorului portughez Almeida Graca drept ofițer de legătură pe lîngă ministrul apărării sud-african, vizita acestuia la marile uzine de material de război din împrejurimile Lisabonei — toate acestea lasă să se presupună încheierea unui pact militar între Africa de sud și Portugalia.

Sprijinul portughez se îndreaptă și spre guvernul rebel din Rhodesia cu care Lisabona întreține relații tot atît de bune ca și cu Africa de sud. De altfel, nu se poate vorbi de rebeliunea minorității albe din Rhodesia fără a evoca unul din cele mai mari afronturi făcute Africii și, în general, opiniei publice internaționale, de către Salazar. Într-adevăr, încă înainte de proclamarea unilaterală a „independenței" Rhodesiei, regimul minoritar acreditase deja un reprezentant „diplomatic" pe lîngă guvernul portughez. Ne reamintim de demersurile făcute, pe atunci, în această privință de guvernul britanic ca și de atitudinea cel puțin bizară adoptată de guvernul lui Salazar. De altfel, numai în Republica Sud-Africană și în Portugalia se găsesc „reprezentanți diplomatici" ai guvernului ilegal al Rhodesiei. Atitudinea portugheză față de acest regim a fost încă o dată confirmată cu ocazia votării la O.N.U. a sancțiunilor economice împotriva Rhodesiei, la care nici Portugalia, nici R.S.A. nu au subscris vreodată. Această atitudine s-a vădit și după adoptarea acestor sancțiuni : Portugalia nu a ridicat niciodată vreo piedică nici pentru intrarea de mărfuri, în special produse petrolifere, nici pentru ieșirea produselor rhodesiene și comercializarea lor. Portugalia a servit, de fapt, drept intermediar între rebeli și unele societăți comerciale vest-europene. Atitudinea sa, defavorabilă embargoului asupra comerțului rhodesian, a constituit una din cauzele lipsei de eficacitate a sancțiunilor adoptate împotriva rebeliunii din Rhodesia.

Portugalia cere „compensații"

Același sprijin acordat de Portugalia guvernului Ian Smith poate fi observat și pe plan politic. În cadrul O.N.U., de pildă, Portugalia nu numai că a votat împotriva sancțiunilor dar a ridicat chiar unele probleme „de drept" cu privire la validitatea hotărîrii Consiliului de Securitate prin care Anglia era autorizată să oprească (la nevoie prin forță) orice vas bănuit a transporta mărfuri destinate rebelilor rhodesieni. Reprezentantul portughez a mers pînă la a cere o indemnizație de 10 milioane de lire sterline pentru „compensarea pierderilor" suferite de portul Mozambic ca urmare a acestor sancțiuni.

De curînd, consulul general al Portugaliei la Salisbury, dr. Joao Freitas-Crus, a asistat alături de șeful misiunii diplomatice sud-africane, Montgomery, la ceremonia inaugurării noii sesiuni parlamentare de la Salisbury.

La rîndul său, Republica Sud-Africană nu-și precupețește nici un efort pentru a ajuta regimul de la Salisbury. În cercurile guvernamentale din țara apartheidului, Rhodesia rebelă se bucură în mod incontestabil de un sprijin puternic. Astfel, guvernul Smith a inițiat în principalele centre ale R.S.A. diferite campanii comerciale : „Săptămîna pentru promovarea exploatărilor rhodesiene", „Săptămîna rhodesiană" etc. Pentru a se ușura schimburile comerciale între cele două țări, au fost inițiate, în aprilie, legături feroviare rapide între marile porturi ale R.S.A. și Rhodesia. În plus, de aproape doi ani de cînd durează rebeliunea, Republica Sud-Africană sprijină intens din punct de vedere financiar regimul de la Salisbury. Oare nu în Africa de sud sînt imprimate biletele Băncii de stat rhodesiene ?

Pericolul coaliției cercurilor colonialiste și rasiste din Africa de sud este tot mai mult înțeles de popoarele africane. Acesta este motivul pentru care, în afară de crearea unui Comitet special al Organizației Unității Africane însărcinat să studieze posibilitățile de a se bara calea acestui pericol, șefii de state africane au condamnat și condamnă în toate ocaziile regimurile actuale din R.S.A., Rhodesia și Portugalia. Astfel, președintele Zambiei, Kaunda, vicepreședintele Kamanga și mai mulți miniștri zambieni au lansat de mai multe ori apeluri pentru zdrobirea rebeliunii rhodesiene. Președintele Kaunda a subliniat, în același timp, că sancțiunile internaționale nu au șanse de reușită. Împăratul Etiopiei, Haile Sellassie, este de aceeași părere : „Sînt profund convins — arată el — că metodele alese și măsurile adoptate pînă acum pentru rezolvarea problemei rhodesiene au fost și rămîn cu totul inadecvate".

În această încercare de forță, africanii nu pot conta decît pe ei înșiși și pe prietenii lor. Unele puteri occidentale s-au dovedit, la diferite eșaloane, complice ale rasismului și colonialismului în Africa. Altminteri, „Portugalia nu ar dispune de mijloacele necesare pentru o duce un război colonial pe trei fronturi (Angola, Mozambic, Guineea-Bissao)" — a declarat luna trecută Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C (Partidul African al Independenței din Guineea-Bissao și din Insulele Capului Verde). „Dacă ea reușește să facă acest lucru, a adăugat Amilcar Cabral, aceasta se datorește numai faptului că beneficiază de sprijinul concret și eficace al N.A.T.O., pe de o parte, și al rasiștilor din Africa de sud și din Rhodesia, pe de altă parte".

Este vorba de o gravă amenințare de care popoarele africane devin tot mai conștiente.

DIN ACTIVITATEA A. D. I. R. I.

Activitatea de cercetare întreprinsă de A.D.I.R.I. (Asociația de drept internațional și relații internaționale) în domeniile dreptului internațional, relațiilor internaționale, istoriei diplomației românești își găsește, printre altele, o formă concretă de manifestare în comunicările și mesele rotunde organizate de către secțiile de specialitate.

Subiectul prezentat de dr. Octavian Căpățînă, cercetător principal la Institutul de cercetări juridice, în cadrul Secției de drept internațional (la 31 mai) aduce noi date în elucidarea problemelor „Recunoașterii organizațiilor interguvernamentale ca persoane juridice de drept intern".

O masă rotundă, organizată sub egida Secției de relații internaționale (la 30 iunie) a urmărit „Problemele actuale ale cercetării și folosirii spațiului cosmic în scopuri pașnice". Intervențiile, care s-au referit la unele aspecte ale telecomunicațiilor spațiale (prezentate de Constantin Negoiță, expert la Consiliul Național al cercetării științifice), date asupra stadiului actual de dezvoltare a meteorologiei spațiale și perspective de viitor (comunicate de Georgeta Bucur, secretar științific al Institutului de cercetări meteorologice), probleme legate de fizica spațială (expuse de Mihai Niță, secretar adjunct al Comisiei de astronautică a Academiei) și la aspecte ale dreptului internațional în problemele spațiului cosmic (arătate de Edwin Glaser, șeful Secției de drept internațional, și Alexandru Bolintineanu, șef de sector la Institutul de cercetări juridice) au subliniat continua dezvoltare și perfecționare a tehnicii spațiale, ca și implicațiile juridice ce se cer rezolvate.

Despre „Momente din relațiile culturalo-politice româno-albaneze" au vorbit, în cadrul unei mese rotunde organizate de Secția de istoria relațiilor internaționale și a diplomației românești (la 29 iunie), dr. N. Ciachir și cercetător G. Maxutovici.

La 3 mai, A.D.I.R.I. a primit vizita d-lui Lazare Kopelmanas, consilier juridic la Oficiul O.N.U. pentru Europa (Geneva). Oaspetele a conferențiat cu acest prilej despre „Aspecte juridice, de finanțare și de asigurare ale exportului de ansambluri industriale". În expunerea sa, vorbitorul s-a ocupat de înțelesul și interpretarea unor clauze din contractele de comerț exterior, folosite și în practica țării noastre, ca și despre repercusiunile lor asupra finanțării unor anumite comenzi de mașini și utilaje complexe.

La invitația Institutului universitar de înalte Studii Internaționale, din Geneva, Virgil Cândea, director științific al A.D.I.R.I., a ținut în cadrul acestui institut, în zilele de 12—15 iunie, o serie de prelegeri.

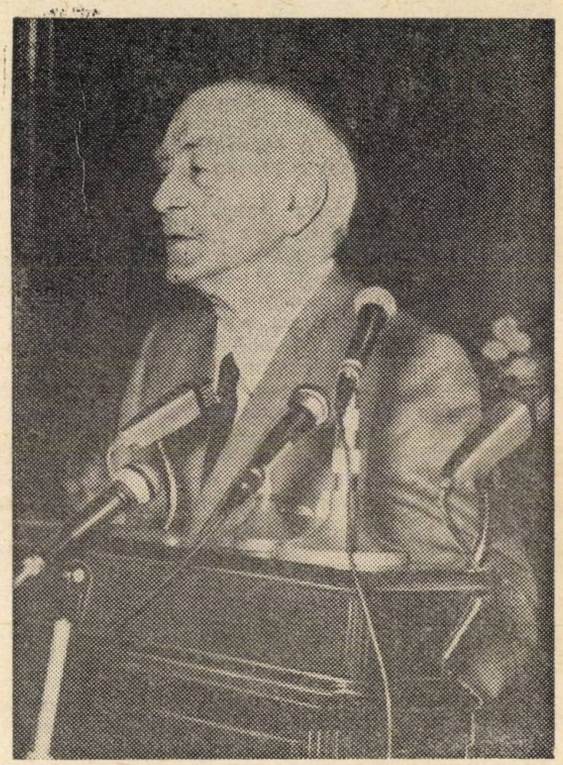

Henri COANDĂ

ȘTIINȚA ROMÂNEASCĂ ÎN CIRCUITUL INTERNAȚIONAL

De mai multe zile se află în țară unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai științei și tehnicii românești — inginerul Henri Coandă, inventator al avionului cu reacție și înfăptuitor al primului zbor din lume cu un asemenea aparat, cercetător și experimentator pasionat în cele mai variate domenii, începînd cu aerohidrodinamica și electronica și terminînd cu energia nucleară și biologia. Stabilit în Franța de peste cinci decenii, domnia sa a venit în țară ca invitat al Academiei Republicii Socialiste România și a participat la simpozionul internațional dedicat „Efectului Coandă".

Solicitat de revista „Lumea", inginerul Henri Coandă a răspuns cu multă amabilitate întrebărilor noastre.

Convorbirea cu savantul de renume mondial a debutat prin aprecierile sale asupra prestigiului științei și tehnicii românești peste hotare.

— Am curajul să afirm că în această privință nu mai există o deosebire între românesc și european, între național și continental. Știința românească este azi la nivelul celei internaționale, intrată viguros în circuitul gîndirii și al creației respective. Cercetarea românească păstrează numai o definire geografică, sub raportul apartenenței naționale, al pavilionului sub care se desfășoară, dar nu sub acel al unei valori, al unei delimitări de nivel.

În toate confruntările științifice cu caracter internațional, din ultimul deceniu mai ales, știința românească are un aport ce exprimă o temeinică stăpînire a problemelor, o fantezie creatoare ce afirmă îndrăzneala omului care știe ce vrea, care cunoaște căile noului, după cum aduce o rezolvare fundamentată pe concluzii definitive.

Să nu uităm, de asemenea, prezențele românești în dezbaterile științifice la nivel internațional, ca și materialele tipărite ce întregesc patrimoniul bibliografic de specialitate și care recurg la citări din autorii români, cunoscuți și comentați azi în mai toate cercurile mondiale.

În fiecare bibliotecă de așezămînt științific de pe glob, volume, tratate, broșuri sau comunicări pornite de la oamenii de specialitate din România oglindesc valoarea personală a autorilor, după cum reflectă un progres colectiv al științelor românești.

Este o prezență care, consacrînd valori individuale, afirmă progresul științific al unei țări în plin progres, al României noastre.

Se cuvine deci să fim mulțumiți, să fim mîndri, dar să rămînem neobosiți în cercetarea noastră, în strădaniile noastre, pentru a fi mereu pe metereze întru cău-

tarea noului, fără de care știința nu înseamnă nimic, nu-și împlinește rostul.

— Pentru că ați pomenit de rostul științei, vă rugăm să ne spuneți care este, după părerea dv., responsabilitatea savantului față de problemele care confruntă lumea ?

— În prealabil, ar trebui să vă spun că omul de știință, fie el cercetător la nivel primar sau savant, este ieșit din popor, aparține acestuia și gîndește, elaborează și creează pentru acesta, în folosul omului, de oriunde ar fi el, din oricare parte a pămîntului.

Mai dăinuie mentalitatea, pe care eu o combat, că, pentru apărarea așa-zisului secret de fabricație, omul de știință trebuie să-și învăluie cercetarea într-o presupus protectoare perdea de fum...

Ei bine, e o greșeală, o mare greșeală, care păgubește, în primul rînd, știința, climatul de cercetare și finalizarea ei.

Apoi, pentru a reveni la întrebarea dv., iată, eu socot că răspunderea omului de știință aparține, de fapt, acelor factori ce se interpun între scopul de la care a pornit gîndul omului de știință și utilizarea invenției, a descoperirii sale.

Nu mai departe, avem exemplul lui Nobel, — creatorul dinamitei, de la a cărei brevetare se împlinesc 100 de ani, — și după Alfred Nobel, vai, bieții, atîția alții, care au adus omenirii descoperiri destinate ușurării vieții, progresului civilizației și pe care factori străini de năzuințele lor personale, îndepărtați de idealurile popoarelor lumii, le-au transformat în mijloace de distrugere, de cumplită urgie.

În acest sens, unde mai e responsabilitatea creatorului, a celui ce a elaborat și realizat acele faimoase născociri, dacă factori străini de el au lăsat să opereze faimoasa și năstrușnica eterogenie a scopurilor ?

Ce rol activ, operativ, mai poate avea savantul, autorul invenției, al descoperirii, decît să se resemneze, cu neputința copilului care, răsucind resortul unei jucării mecanice, n-o mai poate opri, nu mai poate stăvili mișcarea pe care, inconștient, a urnit-o ?

El și-a adus contribuția — a dăruit-o omenirii.

Este acum, în primul rînd, rolul popoarelor lumii să știe să hotărască asupra invenției, a pașnicei ei folosiri...

— Ați întîlnit, desigur, în cariera dv., o seamă de personalități proeminente, glorii ale culturii și științei mondiale. Vă rugăm să evocați, pentru cititorii noștri, cîteva din amintirile dv.

— Ar fi dificil, desigur, să vă înșir un întreg pomelnic cu oamenii pe care i-am întîlnit în lunga mea activitate științifică și de fiecare zi, în țară, în Europa și în America.

Legăturile profesionale, preocupările artistice ca și împrejurările m-au pus în fața unor oameni care sînt bine cunoscuți în domeniile lor, unii intrați chiar în universalitate, alții cu o notorietate în țările lor, notorietate care, prin reflex cu interesele românești sau al conjuncturii epocii lor, păstrează o contingență activă cu țara noastră, cu noi.

Să vorbesc despre A. D. Xenopol, pentru a nu-l cita decît pe cel mai reprezentativ dintre profesorii mei de la liceul militar din Iași, rămas în conștiința mea așa cum l-a fixat, mai tîrziu, istoria cărturărească a României : un erudit în specialitatea lui, un îndrăzneț în gîndirea lui ?

Sau să vă vorbesc despre căpitanul Ferber, acea ilustră figură a aviației franceze de la începutul secolului nostru, care era socotit drept un mare tehnician, în materie de aviație — eu adaug, chiar, o somitate — și care mă acceptase drept ajutorul, apoi colaboratorul său activ întru făurirea și verificarea aparatelor de zbor care pe atunci aveau un singur nume : *aeroplan*, noțiune care înfiora, pentru că sintetiza curajul împins pînă la nesăbuire, după cum exprima o noțiune a tehnicii celei mai evoluate din acele memorabile timpuri ?

Ei, dar eu l-am cunoscut și am conlucrat cu acel minunat om care era Blériot, Louis Blériot, un priceput fabricant de faruri cu acetilenă pentru primele automobile de la începutul veacului, dar și un temerar zburător ce avea la activul său performanța care astăzi pare o glumă, atunci în 1909 de necrezut, a trecerii Mării Mînecii într-un zbor direct, fără escală...

L-am cunoscut pe marele matematician francez Paul Painlevé, profesor universitar, figură glorioasă a științelor franceze, universale chiar, același care avea să-i fie profesor și îndrumător academicianului de azi Elie Carafoli, același care avea să urce pînă la înaltul post de prim-ministru al Franței. Acestui om distins, acestui francez generos, și eu îi datorez o amintire recunoscătoare, ca unuia care m-a primit cu înțelegere, m-a ascultat și m-a încurajat în începuturile mele și ale cărui opinii au constituit atunci, și chiar privite acum, prin sita anilor, îndrumări hotărîtoare, după cum apropierea de el a fost pentru mine, un tînăr ce dibuia pe atunci, dar care, pare-se, știa ce vrea, o neprețuită confirmare a moralului meu, a încrederii în mine, o acoladă ce constituia o autentică introducere, confirmare și un gir în lumea științifică a vremii.

Fabricantul de avioane Bréguet, la fel ca și cel de automobile Gabriel Voisin, ale căror „produse" au circulat ani și ani, pînă prin anul 1930, pe toate drumurile Europei ca și pe cele din alte continente, au fost amicii mei și cosfetnicii cu care aveam să lupt pentru a descifra problemele tehnice ivite, greutățile, o, marile greutăți, întîmpinate pe parcurs.

Savanți ca Gogu Constantinescu, tînărul biolog Gheorghe Palade, oameni din lumea artelor, Brâncuși, Rodin, George Enescu, a cărui muzică îmi sună și acum în auz, rămasă în toată făptura mea, Steriade, Ion Jalea, Elvira Popescu, Ion Iancovescu, Mihalescu, Yonnel, De Max, Maria Ventura, atîția și atîția porniți și ei din România, care întrețin caleidoscopul meu personal, au lăsat fiecare, la timpul său și pentru totdeauna, ceva lîngă mine, pentru mine, cu mine, amintiri trăite împreună, păstrate ca atare...

Contesa de Noailles, știți doar, româncă și ea, care mi-a făcut cinstea să mă primească în salonul ei literar, manifestînd un interes lipsit de complezențe protocolare pentru strădaniile mele științifice, tehnice, un interes întrematător atunci pentru mine, Elena Văcărescu, această distinsă reprezentantă a poporului nostru, ca și Martha Bibescu, prețuită scriitoare de nivel cu totul deosebit, sînt, de asemenea, înscrise în agenda cugetului meu. Ei, dar Nicolae Titulescu, acest genial diplomat al României și strălucit apărător al intereselor ei, este și el prezent în marea vitrină a amintirilor mele.

Dintre marii oameni ai tehnicii aviatice ?

Să încep, înainte de oricare, cu Traian Vuia, pentru măreția lui, pentru modul cum a luptat cu greutățile începuturilor sale, care au dăinuit, bietul, tot timpul, ca și pentru faptul că era român, român de-al nostru. Și a fost un bun patriot, și-a iubit mult țara.

Apoi, să vă vorbesc despre frații Wright, cei doi constructori americani, care au și zburat între cei dintîi și care, ca și brazilianul Santos Dumont, ca și Orville, alt mare și ingenios făuritor de aparate de zburat, sau Farman, realizatorul primului zbor de un kilometru, pe la 1908, constructor renumit mai tîrziu, cu care am fost contemporan, pe care i-am văzut lucrînd și care m-au urmărit în încercările mele, în necazurile, în zbaterile dar și în victoriile mele — toți fac parte din pleiada pionieratului aviației mondiale, din eroicele începuturi ale acestui gen de construcții care avea să afirme superioritatea gîndirii omenești pe care o exprimă atît de hotărîtor viteza. Un rol însemnat în viața mea tehnică l-a jucat Gustave Eiffel, pe care lumea îl socoate un mare constructor prin realizarea turnului ce-i poartă numele, dar pe care-l cunoaște mai puțin în ceea ce el devenise, un maestru în aerodinamică, în cercetarea pentru construcția de avioane.

...Dar după Blériot — și a fost un adevărat moment istoric cînd acest om al zilei a zburat, prin anul 1909, la București, dar nu pe aerodromul de la Chitila ci pe hipodromul de la Băneasa, care era pe locul unde se ridică acum cocheta hală circulară destinată marilor expoziții, pe atunci la așa-zisul „rondul II" de pe șoseaua Kiseleff — l-am cunoscut pe un alt mare și temerar aviator rămas în istoria lumii, pe Roland Garros, ofițerul francez care în 1913 a realizat zborul Europa—Africa, deci întîiul raid transcontinental, traversînd Mediterana și care a murit pe cîmpul de onoare, luptînd pentru Franța în primul război mondial.

Nici pe Lindbergh nu-l uit, cel care, singur la bordul unui monoplan, fără radarul de azi, fără gonio și chiar fără radio la bord, fără protecție științifică, a traversat Atlanticul în mai 1927 ; pe care l-am cunoscut destul de bine, ulterior, în America, și l-ați cunoscut și voi, căci a trecut și prin România.

Pe profesorul Metral, un mare om de știință în aerodinamică, pe profesorul von Kalman, somitate universală, i-am cunoscut de asemenea, ei mi-au analizat studiile și invențiile și mi le-au consacrat cu aprecierea, cu încrederea, cu afirmarea lor în materie, pentru care le sînt recunoscător. Profesorul Metral este chiar, dacă pot spune astfel, „nașul" *efectului Coandă*, căruia eu m-am mărginit să-i dau o denumire exclusiv tehnică, în timp ce el, prevăzînd puterea de circulație a realizării și nelimitata varietate a întrebuințării și aplicării ei, i-a adăugat numele meu, decretînd cu autoritatea și cu prestigiul lui științific, cu marele lui prestigiu internațional, că „trebuie să se numească efectul Coandă, după descoperitorul lui".

Ce amintiri să vă mai depăn ?

Pe cei din zilele noastre — oameni mari, valoroși prin cercetările lor, prin studiile și rezultatele obținute, fie că aparțin altor națiuni sau că sînt români, ale căror lucrări aparțin științei sau artelor universale, intrate în patrimoniul omenirii — nu vi-i mai enumăr.

Să fim mîndri că știm că printre ei sînt și români și că țara noastră este azi cotată printre producătoarele de valori ale lumii, prezentă în contextul internațional, prin ceea ce au produs fiii ei, oameni de știință.

...Dar, iată, pe nesimțite, ați pătruns în universul meu personal, în lumea amintirilor mele.

Vasile FIROIU
Victor BĂNCIULESCU

W. CHURCHILL
memorii

Winston Churchill adresîndu-se națiunii de la microfoanele BBC în zilele „Bătăliei Angliei"

Fapt este că istoria vieții lui Churchill dinainte de război este pur și simplu cronica unui om adîncit asupra sa însuși, preocupat să dobîndească un renume personal. Dacă ar fi murit înainte de război, ar fi fost considerat un ratat strălucitor. A venit războiul. Atunci destinul i-a acordat șansa pe care a refuzat-o tatălui său. Winston a prins-o cu amîndouă mîinile. În realitate el era făcut pentru „ora primejdiilor" — cu aceste cuvinte îl caracterizează pe Winston S. Churchill fostul său medic și prieten lordul Moran. Într-adevăr, anii celui de al doilea război mondial în care Churchill a devenit lider al partidului conservator și prim-ministru (10 mai 1940) au fost perioada puternicei afirmări a personalității celei mai proeminente pe care au avut-o clasele conducătoare din Marea Britanie în secolul nostru. Datorită acțiunii sale în împrejurările excepțional de grele ale războiului antihitlerist, istoricii îl asemuiesc cu mari lideri politici sau militari ca Disraeli, Pitt, Nelson, Gladstone.

Conducător al uneia dintre marile puteri ale coaliției antifasciste, Winston Churchill a consacrat acelor ani o amplă lucrare memorialistică — Cel de al 2-lea război mondial —, scrisă între 1948—1953 și apărută de atunci în numeroase ediții. Cele șase volume ale memoriilor sale au fost distinse cu Premiul Nobel pentru literatură (1953). Paginile memoriilor reproduc cu fidelitate trăsăturile personalității autorului (despre care biografii afirmă că întrunea capacități uimitoare alături de defecte inimaginabile), umbrele și luminile judecăților sale de valoare asupra evenimentelor și oamenilor și mai presus de toate propria sa viziune asupra istoriei. De altfel Churchill este un nume binecunoscut în literatura istorică. Pe lîngă memoriile din cel de al 2-lea război mondial, el a scris mai multe istorii ale familiei Malborough — dinastia sa fiind asociată deseori destinelor imperiului britanic — o amplă analiză intitulată „Criza mondială" — 1939 (4 volume) și o istorie a popoarelor de limbă engleză — 1958 (4 volume).

Răspunzînd interesului mereu sporit al cititorilor noștri pentru evenimentele internaționale legate de cel de al doilea război mondial, începînd cu acest număr revista „Lumea" publică unele capitole din memoriile lui Winston Churchill. Capitolul „Bătălia Angliei" din volumul al doilea pe care-l prezentăm cititorilor relatează crîncena încordare de forțe impusă de război Marii Britanii, în vara anului 1940, cînd Comandamentul militar al celui de al treilea Reich dezlănțuise pregătirile pentru invadarea insulelor britanice, perioadă în care guvernul condus de Churchill a jucat un mare rol în mobilizarea resurselor națiunii pentru a rezista asaltului agresorului.

Cr. P.

BĂTĂLIA ANGLIEI (I)

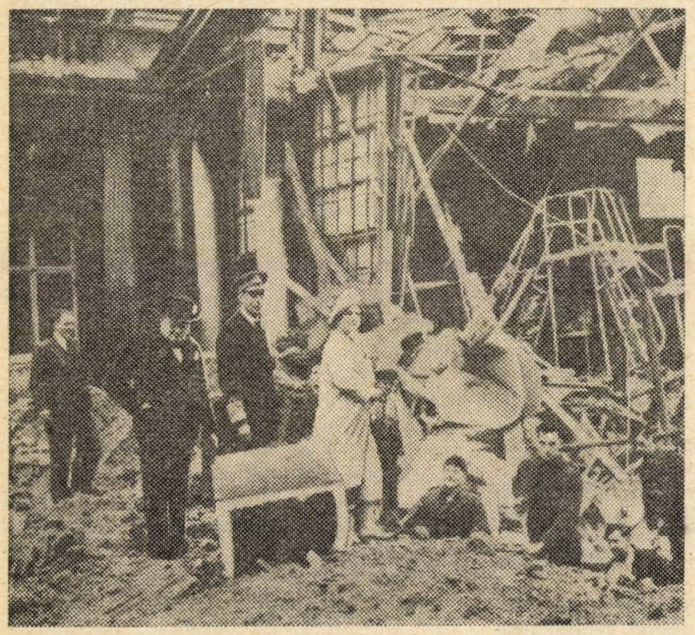

Primul ministru cercetînd, împreună cu regele și regina Angliei, pagubele produse palatului Buckingham, bombardat în 1940 de către aviația hitleristă

• Lupta hotărîtoare • Dilema lui Hitler • Trei faze • Avantajele de a lupta în spațiul aerian propriu • Operația „Leul de mare" și ofensiva aeriană • Raidul german împotriva Tyneside • Masacrul avioanelor Heinkels

Vom obține sau nu victoria aeriană ? De răspunsul ce avea să fie dat acestei întrebări depindea destinul nostru. Conducătorii germani înțeleseseră că succesul planurilor lor de invadare a Angliei era subordonat obținerii supremației aeriene pe cerul deasupra Canalului Mînecii și a punctelor de debarcare alese pe coasta noastră sudică. Amenajarea porturilor de îmbarcare, concentrarea navelor, curățirea de mine a coridoarelor de trecere și plasarea unor noi cîmpuri de mine, toate acestea nu puteau fi realizate decît la adăpost de atacurile aeriene britanice. Pentru succesul traversării și al debarcărilor, era esențial să se dispună de supremația aeriană deasupra convoaielor și a plajelor. În consecință, rezultatul final depindea pentru germani, în primul rînd, de distrugerea R.A.F. (Royal Air Force) și a rețelei de aerodromuri eșalonate între Londra și mare. Astăzi, știm că Hitler i-a declarat amiralului Raeder la 31 iulie (1940) : „Dacă în răstimp de opt zile de război aerian intensiv, Luftwaffe nu va fi reușit să provoace distrugeri considerabile forțelor aeriene, porturilor și forțelor navale ale inamicului, întreaga operațiune va trebui amînată pentru luna mai 1941". Aceasta era bătălia pe care trebuia să o ducem atunci.

Ideea că încercarea de forță era iminentă nu mă înspăimînta cîtuși de puțin. La 4 iunie, declarasem în parlament : „Marea armată franceză a fost respinsă și dezorganizată pentru moment, datorită iureșului brutal al cîtorva mii de vehicule blindate. De ce oare însăși cauza

civilizației nu ar putea fi și ea apărată de îndemînarea și devotamentul cîtorva mii de aviatori ?" La 9 iunie, îi spuneam de asemenea lui Smuts *) : „Nu văd acum decît o singură posibilitate certă de a ne descurca — Hitler să atace țara noastră și să-și distrugă astfel arma sa aeriană". Și iată că ocazia se prezenta.

S-au scris relatări minunate despre această luptă care a opus aviația britanică aviației germane și care constituie bătălia Angliei. Raportul primului mareșal al aerului, Dowding și opusculul nr. 156 al Ministerului Aviației relatează în detalii faptele esențiale așa cum le-am cunoscut în 1941 și 1943. Astăzi avem posibilitatea să cunoaștem și concepțiile înaltului comandament german precum și opiniile sale confidențiale în cursul diferitelor faze ale bătăliei. Reiese astfel că pierderile suferite de germani în cursul unora din principalele lupte au fost cu mult inferioare celor pe care noi le bănuiam în acea vreme și că, de o parte și de alta, cifrele erau considerabil exagerate. Totuși, trăsăturile esențiale și liniile mari ale acestui fabulos duel, de rezultatul căruia depindea existența Angliei și libertatea lumii, nu pot fi puse la îndoială.

Aviația germană fusese angajată la maximum în bătălia Franței și, întocmai ca marina germană după campania din Norvegia, ea avea nevoie de o perioadă, de cîteva săptămîni sau de cîteva luni, pentru a se reface. Această perioadă de răgaz ne convenea deoarece toate escadrilele noastre de vînătoare, cu excepția a trei dintre ele, fuseseră angajate, într-un moment sau altul, în operațiuni pe continent. Hitler nu-și putea închipui că după prăbușirea Franței, Anglia nu va accepta ofertele sale de pace. Întocmai ca și mareșalul Pétain, ca Weygand și ca mulți alți generali și oameni politici francezi, el nu-și dădea seama că o națiune insulară posedă totuși resurse deosebite și subestima forța voinței noastre. Dar noi parcurseserăm un drum lung și învățaserăm multe de la München încoace. În timpul lunii iunie, Hitler începuse să studieze noua situație, așa cum îi apărea ea în mod treptat și, în acest timp, aviația germană se refăcea și își redistribuia forțele în vederea viitoarei sale sarcini. Asupra naturii acesteia nu putea exista nici o îndoială. Sau Hitler trebuia să invadeze și să cucerească Anglia, sau exista posibilitatea unei prelungiri la nesfîrșit a războiului, cu toate riscurile și toate complicațiile imprevizibile pe care le comporta. Continua să existe posibilitatea ca victoria aeriană asupra Angliei să pună capăt rezistenței britanice și ca invazia propriu-zisă, chiar dacă ea devenea realizabilă, să devină inutilă, afară doar de scopul ocupării ei ca țară învinsă.

În cursul lunii iunie și la începutul lui iulie, aviația germană s-a refăcut, și-a regrupat formațiile și s-a instalat pe toate aerodromurile din Franța și din Belgia, de unde urma să pornească asaltul și, în același timp, prin raiduri de recunoaștere și de sondaj ea căuta să-și dea seama de natura și de gradul de rezistență de care avea să se lovească. Primul asalt violent n-a avut loc înainte de 10 iulie și această dată este considerată de obicei ca marcînd începutul bătăliei. Alte două date de importanță capitală ies în evidență : 15 august și 15 septembrie. Atacul german a avut și el trei faze succesive, dar care s-au întrepătruns. Este vorba în primul rînd de perioada dintre 10 iulie și 18 august cînd convoaiele britanice din Marea Mînecii și porturile noastre de pe coasta de sud, între Dover și Plymouth, au fost hărțuite fără încetare ; în felul acesta aviația noastră trebuia pusă la încercare, provocată la luptă și decimată, în timp ce erau distruse orașele de pe litoral, care formau obiectivele apropiatei invazii. În cursul celei de-a doua faze, dintre 24 august și 27 septembrie, inamicul trebuia să caute să-și deschidă drumul spre Londra prin eliminarea R.A.F. și a instalațiilor acesteia, ceea ce avea să permită bombardarea violentă și fără încetare a capitalei. Prin aceasta, comunicațiile cu țărmurile amenințate aveau să fie și ele întrerupte. Goering se credea îndreptățit să considere că, de pe urma acestei tactici, se putea aștepta un rezultat deosebit de important ; el credea că cel mai mare oraș din lume avea să fie cuprins de confuzie și că în felul acesta avea să fie paralizat ; el gîndea că guvernul și poporul vor fi intimidați și că ulterior puteau fi obligați să se plece voinței germanilor. Statele majore ale marinei și ale armatei terestre sperau din adîncul sufletului că Goering nu se înșela. Pe măsură însă ce situația evolua, ele au văzut că R.A.F.-ul nu era pe cale de a fi înlăturat și, în acest timp, pregătirile urgente ce le erau necesare pentru realizarea operațiunii „Leul de mare" erau neglijate în folosul tentativelor de distrugere a Londrei.

Atunci, în momentul în care întreaga lume (de la comandamentul german — n.n.) era dezamăgită, cînd data invaziei era amînată la nesfîrșit datorită faptului că condiția primordială, și anume supremația aeriană, nu fusese realizată, a intervenit a treia și ultima fază. Întrucît speranța unei victorii aeriene la lumina zilei se risipise, întrucît R.A.F.-ul continua să-și facă datoria într-un mod admirabil în cursul lunii octombrie, Goering s-a resemnat să bombardeze orbește Londra și centrele de producție industrială.

■

Din punctul de vedere al calității, cele două aviații de vînătoare erau egale. Aviația germană era mai rapidă și înzestrată cu o viteză ascensională superioară ; a noastră era mai ușoară la manevre și mai bine înarmată. Aviatorii germani, perfect conștienți de superioritatea lor numerică, erau în același timp învingătorii mîndri din Polonia, Norvegia, Olanda și Franța ; ai noștri aveau cea mai mare încredere în calitățile lor individuale și erau animați de acea hotărîre de care britanicii au dat dovadă, în cel mai înalt grad, în situațiile cele mai grele. Germanii beneficiau de un important avantaj strategic pe care îl exploatau cu multă îndemînare : forțele lor erau împărțite pe baze numeroase și plasate pe o mare suprafață, de unde ei puteau realiza concentrări puternice deasupra Angliei și puteau să procedeze la manevre de înșelare pentru a ne deruta în privința adevăratelor lor obiective. Este posibil însă că inamicul a subestimat dificultățile luptei deasupra și dincolo de Canalul Mînecii, în raport cu acelea pe care le întîlnise în Franța și în Belgia. Totuși, eforturile pe care le-a depus pentru a organiza un serviciu eficace de salvare pe mare dovedește că apreciase dificultățile ca fiind foarte serioase. În iulie și august, de fiecare dată cînd se desfășura o luptă aeriană, un mare număr de avioane de transport germane, purtînd insemnele Crucii Roșii, au început să-și facă apariția deasupra Canalului Mînecii.

Noi nu am acceptat acest mod de a se da ajutor unor piloți inamici, sistem care era de natură să le permită ca, după ce acești piloți fuseseră doborîți în acțiune, să revină și să bombardeze populația noastră civilă. De fiecare dată cînd era posibil, procedam noi înșine la salvarea lor și îi luam prizonieri de război. Toate avioanele sanitare germane au fost însă obligate să aterizeze sau au fost doborîte de avioanele noastre de vînătoare, în conformitate cu ordinele precise aprobate de Cabinetul de Război. Echipajele și medicii germani de pe bordul acestor aparate și-au manifestat surprinderea de a se vedea tratați în acest mod, declarînd că este contrar Convenției de la Geneva. Dar Convenția de la Geneva nu menționa o asemenea eventualitate, căci ea nu prevăzuse asemenea operațiuni. Germanii nu erau prea bine plasați pentru a se plînge, dacă ținem seama de toate tratatele, toate legile de război și toate acordurile solemne pe care ei le violaseră fără scrupule de fiecare dată cînd le convenea. Curînd, ei au renunțat la această experiență și operațiunile de salvare pe mare pentru ambii beligeranți au fost efectuate de micile noastre unități, asupra cărora germanii trăgeau desigur oricînd aveau ocazia.

■

În luna august, Luftwaffe adunase 2 669 aparate de luptă dintre care 1 015 bombardiere, 346 bombardiere în picaj, 933 avioane de vînătoare și 375 avioane grele de asalt. La 5 august, prin directiva nr. 17, Hitler a autorizat intensificarea războiului aerian împotriva Angliei. Goering nu făcuse niciodată prea mare caz de operațiunea „Leul de mare" ; preferințele sale personale tindeau spre războiul aerian „total". A urmat din partea sa o interpretare tendențioasă a măsurilor stabilite, care a produs îngrijorare statului major al marinei germane pentru care distrugerea R.A.F. și a industriei noastre aeronautice nu constituiau decît un mijloc de atingere a obiectivului ; cînd acest obiectiv avea să fie atins, atacurile aeriene trebuiau îndreptate împotriva navelor de război și a vaselor de transport. Marina deplîngea faptul că Goering acordase obiectivelor navale un caracter de urgență secundară și toată această încetineală o enerva. La 6 august, ea a informat comandamentul suprem că pregătirile germane în vederea plasării de mine în strîmtoarea Mînecii nu puteau fi efectuate datorită permanentei amenințări pe care o prezenta aviația britanică. În jurnalul operațiunilor statului major al marinei, din 10 august, se poate citi :

Pregătirile în vederea operațiunii „Leul de mare", îndeosebi în ce privește dragarea minelor, sînt împiedicate în momentul de față de lipsa de activitate a Luftwaffe, care nu poate opera pentru moment din cauza timpului nefavorabil. Din motive care nu sînt cunoscute statului major al marinei, Luftwaffe a lăsat să-i scape ocaziile oferite recent de o perioadă de timp foarte favorabil...

Bătălia aeriană, grea și fără răgaz, din luna iulie și începutul lunii august avusese drept obiective promontoriul Kent și țărmul Canalului. Goering și consilierii săi tehnici și-au format părerea că în această bătălie din sudul Angliei atrăseseră probabil aproape totalitatea escadrilelor noastre de vînătoare. Ei au hotărît deci să efectueze un raid de zi deasupra orașelor industriale din nordul regiunii Wash. Distanța era însă prea mare pentru cele mai bune avioane de vînătoare pe care le aveau, Me 109. Erau nevoiți deci să-și riște bombardierele cu escorte de simple Me 110 care dispuneau de raza de acțiune necesară, dar erau →

*) Premierul sud-african

W. CHURCHILL

memorii

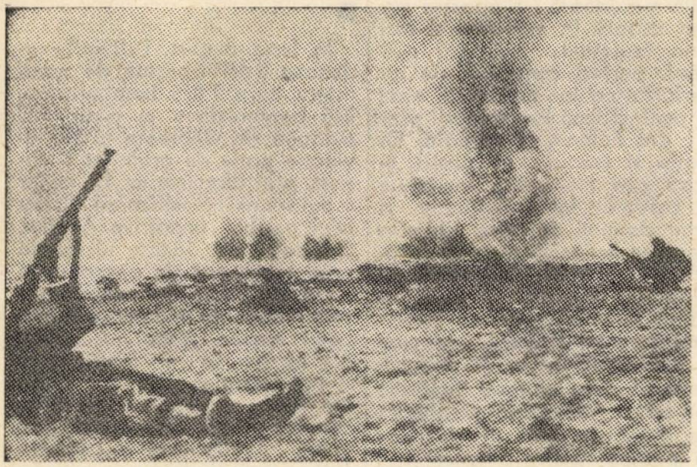

Tir individual asupra avioanelor hitleriste

departe de a dispune de aceleași calități, ceea ce, în cazul de față, conta înainte de orice. Era totuși o acțiune bine gîndită din partea lor, și riscul merita să fie asumat.

În consecință, la 15 august, un număr de aproximativ 100 bombardiere, escortate de 40 Me 110, au fost lansate împotriva regiunii Tyneside. În mod simultan, a fost executat un raid cu peste 800 de aparate pentru a reține forțele noastre în sud, unde se considera că acestea erau deja toate concentrate. În această ocazie s-a justificat într-un mod strălucit dispozitivul pe care Dowding îl adoptase pentru aviația noastră de vînătoare. Pericolul fusese prevăzut. 7 escadrile de Hurricane și Spitfire fuseseră retrase de pe teatrul violentei lupte ce se dădea în sud, pentru a fi puse în repaus și a asigura în același timp apărarea nordului. Ele avuseseră mult de suferit și totuși băieții erau profund necăjiți de a fi fost nevoiți să părăsească lupta. Piloții atrăseseră cu respect atenția că nu se simțeau deloc obosiți. Și, iată că apărea o consolare neașteptată. Aceste escadrile au fost în măsură să întîmpine pe atacanți în momentul în care aceștia se aflau deasupra coastei. Au fost doborîte 30 de avioane germane, în majoritatea lor bombardiere grele (Heinkel III, avînd fiecare un echipaj de patru oameni antrenați), în timp ce pierderile britanice s-au ridicat în total la doi piloți răniți. Prevederea manifestată de mareșalul aerului, Dowding, în organizarea aviației de vînătoare, merită mari elogii, dar și mai remarcabil a fost dozajul atent și just al eforturilor realizate — eforturi uriașe — căci numai grație acestui lucru am putut menține în rezervă grupe de avioane de vînătoare în nord, în cursul tuturor acelor săptămîni lungi, în care s-a desfășurat în sud o bătălie pe viață și pe moarte. Este cazul să considerăm tactica folosită cu această ocazie de către comandament ca o trăsătură de geniu în arta militară. Începînd din acel moment, nici un raid de zi nu a mai fost încercat vreodată de dușman dincolo de raza de acțiune a avioanelor de vînătoare de prima clasă care le serveau drept escortă. Începînd de atunci, toate obiectivele situate la nord de Wash au fost la adăpost de atacuri de zi.

În ziua de 15 august a avut loc cea mai mare bătălie aeriană din această perioadă a războiului ; s-au dat cinci lupte de mare amploare pe un front de 800 de kilometri. A fost într-adevăr o zi crucială. În sud a fost angajată totalitatea celor 22 escadrile ale noastre, iar un mare număr dintre acestea de două ori și, unele, chiar de trei ori, și pierderile germane, adăugate la acelea pe care inamicul le-a suferit în nord, s-au ridicat la 76 de aparate față de 34 engleze. A fost un adevărat dezastru pentru aviația germană.

Este sigur că șefii aviației germane au cîntărit cu îngrijorare consecințele acestei înfrîngeri care nu prevestea nimic bun pentru viitor. Aviația germană continua încă să aibă drept obiectiv posibil portul Londra, această imensă înșiruire de bazine cu numeroasele lor vapoare și cel mai mare oraș din lume care putea fi cu ușurință lovit, fără a fi nevoie să se vizeze cu prea multă precizie.

(va urma)

Titu Maiorescu — o misiune diplomatică

În perioada premergătoare războiului de independență, ca și în tot timpul războiului, diplomația românească a desfășurat o activitate susținută pentru realizarea obiectivului principal : recunoașterea independenței. La această amplă acțiune a contribuit și Titu Maiorescu în perioada cît a fost șeful agenției diplomatice române de la Berlin. Materiale de arhivă inedite și însemnările personale ale lui Titu Maiorescu ne ajută la întregirea tabloului activității diplomatice desfășurate la Berlin.

La 1/13 martie 1876 Ion Bălăceanu, ministru de externe în cabinetul Lascăr Catargiu, propune lui Titu Maiorescu să plece la Berlin pentru a încheia o convenție de comerț cu Germania. Cercurile conducătoare priveau încheierea unor convenții comerciale cu marile puteri ca o manifestare a neatîrnării României. Ion Bălăceanu a prezentat lui Titu Maiorescu cele două propuneri (de plenipotențiar pentru negocierea convenției comerciale și de agent diplomatic — n.a.) ca „inseparabile", adăugînd că germanii „trebuie să vadă acolo un agent erudit iar dumneavoastră sînteți recunoscut ca cel mai savant și inteligent dintre noi". La 3/15 martie 1876 Titu Maiorescu acceptă. Curînd (30 martie/12 aprilie) el pleacă din București spre Berlin, în aceeași zi în care cădea guvernul conservator Lascăr Catargiu, după cinci ani de guvernare. La 27 aprilie/9 mai se formează un guvern în frunte cu Emanoil Costache Epureanu avînd pe Mihail Kogălniceanu la Ministerul de Externe. Acesta trimite la 30 aprilie/12 mai 1876 o scrisoare lui Titu Maiorescu prin care-l ruga, avînd în vedere că de la 1 mai Nicolae Crețulescu demisiona din postul de la Berlin, să preia funcția de șef al agenției diplomatice. La 6/18 mai 1876 Titu Maiorescu îi răspunde afirmativ printr-o scrisoare confidențială.

Sosit la Berlin pe la mijlocul lunii aprilie, Titu Maiorescu a luat contact cu autoritățile oficiale germane în vederea îndeplinirii misiunii sale. El are întrevederi cu von Bülow, contele Redern, cu Radowitz și cu alte persoane oficiale. La 14/26 mai, împreună cu Nicolae Crețulescu, Titu Maiorescu este primit de împăratul Wilhelm I. El întîlnește aici pe cancelarul Gorceakov și contele Andrassy, sosiți la Berlin la invitația lui Bismark pentru a discuta asupra desfășurării crizei orientale.

Titu Maiorescu își prezintă la 14/26 iunie scrisorile de acreditare lui Philippsborn, director în Ministerul Afacerilor Străine. În zilele următoare Titu Maiorescu discută cu diferite personalități politice problema navigației pe Dunăre, primejduită de ostilitățile din Balcani.

Asupra convorbirii cu Radowitz ne-au rămas două rapoarte deosebit de interesante trimise de Titu Maiorescu lui Mihail Kogălniceanu. Cei doi diplomați au discutat în special asupra crizei orientale dar și asupra situației politice interne de la noi din țară. Titu Maiorescu arăta interlocutorului său, la 14/26 iunie 1876, conform instrucțiunilor primite, că în problema orientală „linia noastră de conduită nu putea fi decît o loialitate perfectă și o respectare a drepturilor și datoriilor ce decurg din tratate". Înțelegînd să fie „interpretul fidel" a tot ce interesează țara noastră, Titu Maiorescu arăta, într-un raport din 26 iunie/8 iulie 1876, marele interes pe care l-a stîrnit la Berlin memoriul în șapte puncte al lui Mihail Kogălniceanu din 16/28 iunie 1876 prin care se cerea, printre altele, „recunoașterea individualității statului român și a numelui de România". În același raport Titu Maiorescu arăta că d'Oubril și contele Karoly au venit personal să-i ceară un exemplar din acest memoriu. De aceea, el roagă telegrafic pe Mihail Kogălniceanu să-i mai trimită cîteva exemplare. Văzînd că Radowitz fusese surprins de alegerea lui C. A. Rosetti ca președinte al Camerei, Titu Maiorescu îi răspunde că aceasta „este o consecință normală a regimului constituțional și că nu-i de mirare dacă după 5 sau 7 ani de guvernare conservatoare să vie acum un partid mai avansat la putere" și subliniază că situația internă din România ne privește numai pe noi, nu și străinătatea.

Negocierile asupra convențiilor comerciale luînd sfîrșit (convenția se va încheia un an mai tîrziu, la 14 noiembrie 1877), Titu Maiorescu își dă la 2-14 iulie demisia din postul de agent diplomatic al României la Berlin.

Întors în țară la 21 iulie/2 august 1876, dîndu-și seama că evenimentele internaționale se conturează în direcția unui război ruso-turc, Titu Maiorescu se pronunță pentru participarea României la război alături de Rusia, atitudine ce i se părea a fi esențială pentru dobîndirea independenței de stat.

I. CALAFETEANU
Ion SUCIU

DIE ZEIT
WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK · WIRTSCHAFT · HANDEL UND KULTUR
Nr. 25 HAMBURG

DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN VIETNAM

După o recentă călătorie în Vietnamul de sud, ziaristul vest-german THEO SOMMER şi-a publicat notele de drum în săptămînalul Die Zeit (Hamburg). Ultimul articol, apărut în numărul din 23 iunie 1967, este un bilanţ al impresiilor sale, din care extragem cîteva pasaje.

ESTE PREFERABIL să lăsăm la o parte noţiunea de „democraţie". Astăzi, în Vietnamul de sud nu poate fi vorba de aşa ceva. Există doar un guvern militar cu ornamente civile şi perspectiva unui nou guvern militar după alegerile din septembrie, poate ceva mai mult garnisit cu civili. În cel mai bun caz ne putem aştepta doar la „situaţii sud-coreene", dar şi mai corupte, deoarece armata este mai puţin disciplinată.

Corupţia duhneşte pînă la cer. Saigonul abundă de tot felul de relatări extraordinare : modul cum 10—15 la sută din toate mărfurile descărcate în port ajung imediat la bursa neagră ; cum participă generalii la atacurile organizate de bandiţi asupra transporturilor de mărfuri ; cît de corupţi sînt mulţi din funcţionarii şi şefii militari din provincie. Nepotismul înfloreşte ca niciodată. Numai că de la Ngo Dinh Diem nepoţii şi unchii s-au schimbat de mai multe ori.

Războiul din Vietnam nu mai este de mult un război de partizani. El a devenit un război regulat, de măcinare, care aminteşte de Coreea. În Vietnam se găsesc astăzi 470 000 de soldaţi americani ; la aceştia se adaugă 36 000 marinari ai flotei a şaptea şi 36 000 oameni în Tailanda — fără a mai vorbi de cei 50 000 coreeni şi 350 000 soldaţi ai trupelor regulate sud-vietnameze. Pînă la sfîrşitul lunii mai 1967, americanii au avut 10 253 morţi şi 61 425 răniţi. Pierderile trupelor saigoneze sînt mult mai ridicate. La acestea se adaugă miile de civili. Fiecare lună îi costă pe americani două miliarde de dolari.

Americanii au pus în mişcare o uriaşă maşină de război. Au fost construite şapte porturi şi 14 aerodroame pentru avioane cu reacţie. În fiecare săptămînă se efectuează 25 000 zboruri de atac. În 1966, deasupra Vietnamului de nord şi de sud au fost aruncate în total 512 000 tone bombe (ca termen de comparaţie : bombe americane aruncate în Germania în al doilea război mondial — 641 000 tone, în Japonia — 650 000 tone). Pînă acum americanii au pierdut în Vietnam peste 2 200 de avioane şi elicoptere. Americanii vor să obţină o victorie prin folosirea brutală a superiorităţii lor materiale. Această lipsă de scrupule face ca războiul să fie atît de crud.

Această problemă afectează miezul strategiei americane în Vietnam şi nu

→

Cetăţenii din Berlinul occidental au participat la o masivă manifestaţie de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam

reflector

CE N-A PREVĂZUT CREIERUL 1 430

Ar trebui să fie arma absolută : într-un imobil alb şi anonim, situat la periferia Saigonului, un creier electronic I.B.M. model 1430 funcţionează 24 de ore din 24 pentru a prelucra produsul cel mai apreciat al acestui gen de război : informaţiile. Acest centru este cel mai mare folosit vreodată împotriva unui singur inamic : zeci de mii de hărţi perforate ajută să „nu se piardă din vedere activitatea adversarului".

Dar în ciuda facultăţilor sale uimitoare, Creierul 1430 nu prevăzuse, săptămîna trecută, atacul Vietcongului împotriva taberei forţelor americane speciale din Dak To, punct situat în regiunea platourilor înalte din Vietnamul central.

Totuşi, cînd după luptă au fost ridicaţi de pe teren 80 de morţi din rîndurile soldaţilor brigăzii a 173-a de paraşutişti — formaţiune americană de elită — s-a observat că atacantul nu lăsase nimic pe seama întîmplării. Zi de zi, el construise pe colinele din jurul bazei, pe un perimetru de patru kilometri, o formidabilă reţea de tranşee, cazemate şi forturi. Au fost reperate 535 de poziţii, pe care nimeni nu le văzuse pînă atunci.

Bătălia de la Dak To pune deci din nou eterna problemă a creierului electronic şi a partizanului, a bombardierului „B-52" şi a ingeniozităţii în folosirea resurselor naturale ale terenului.

Ea confirmă de asemenea — şi aceasta este mai grav pentru Washington — că dispozitivul american din Vietnam nu mai poate „ţine" în acelaşi timp toate sectoarele frontului.

În cursul ofensivei lansate în urmă cu două luni în regiunea întîia tactică, fusese necesar ca, sub presiunea catastrofei, unităţi aflate în Vietnamul central, de la Ankhe şi Pleiku, să fie aduse ca întăriri. Imediat, Vietcongul a declanşat o ofensivă pe înaltele platouri de unde plecaseră cele mai bune trupe americane. A devenit necesar ca spre punctele ameninţate să fie îndreptate noi elemente, aparţinînd brigăzii a 173-a de paraşutişti, şi incluzînd un batalion al diviziei întîia de cavalerie.

Astfel noi sectoare se află de-acum înainte în stare de rezistenţă redusă. Fără îndoială generalul Westmoreland va găsi în această situaţie un argument pentru a cere din nou ca, înainte de sfîrşitul anului, corpul expediţionar american din Vietnam să fie sporit la 700 000 de oameni, adică cu 677 000 mai mult decît în decembrie 1964.

(Din **L'Express**, nr. 837)

TURISM ŞI DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Printre rezultatele importante ale celei de-a X-a conferinţe a C.O.T.A.L. (Confederaţia Turistică a Americii Latine) care a avut loc recent la Miami Beach, sînt demne de menţionat eforturile guvernelor din emisfera americană pentru dezvoltarea turismului şi intensa activitate de propagandă desfăşurată prin presă şi radio în întreaga zonă geografică.

Turismul reprezintă un factor important pentru echilibrarea balanţelor de plăţi ale ţărilor latino-americane prin aportul adus în devize. El contribuie, de asemenea, la soluţionarea problemei surplusului de forţă de muncă, căci reprezintă o importantă sursă de activitate, de muncă.

Cu ocazia proclamării anului 1967 ca „An al turismului internaţional", ţările Americii Latine se pregătesc pentru o substanţială creştere a acestei industrii, capabilă să aducă multiple beneficii intelectuale şi economice. Republica Dominicană a creat de curînd un departament al turismului, similar cu cel existent în diferite ţări europene. Brazilia a fundat recent Consiliul Naţional al Turismului şi Întreprinderea braziliană pentru turism (EMBRATUR). America Latină — a spus delegatul brazilian Lemos Barbarosa — la conferinţa C.O.T.A.L. — va cunoaşte efectele binefăcătoare ale afluxului turiştilor din toată lumea, aflux pe care încearcă să-l sporească cea de-a X-a Conferinţă a Confederaţiei Turistice din America Latină.

(După **El Comercio** — Ecuador)

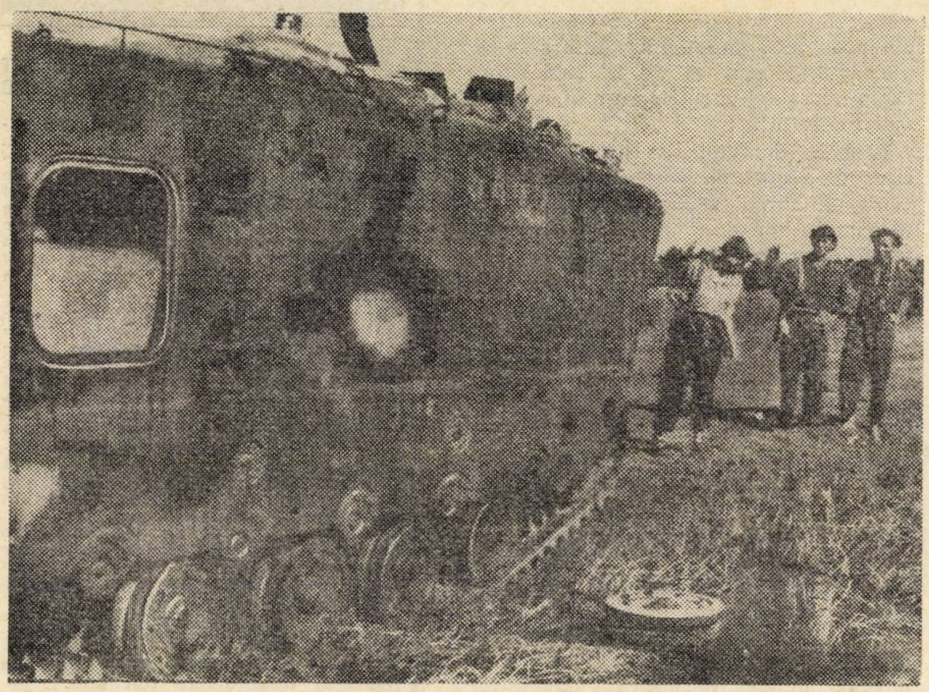

Luptători ai forțelor patriotice din Vietnamul de sud în fața unui car blindat capturat de la trupele americane

este numai o problemă morală. Este și o problemă de oportunitate. Oare își îndeplinesc într-adevăr bombardamentele scopul lor militar, în afară de suferințele umane pe care le provoacă ?

Consider că nu ; și consider că întreaga filozofie a „victoriei aeriene" este falsă. În Vietnamul de sud ea este greșită, ca și nenumăratele bombardamente de artilerie, deoarece ea amenință să distrugă ceea ce mai trebuie salvat. „Au făcut un pustiu și îl numesc pace" — acest citat din „Viața lui Agricola" de Tacitus nu se potrivește chiar situației din Vietnam ; prea multe bombe nu provoacă decît găuri în junglă. Dar este pur și simplu stupid ca după-amiază să prestezi muncă de reconstrucție într-un sat, care a fost distrus dimineața. Așa nu poate fi cîștigată populația.

În Vietnamul de nord, strategia „victoriei aeriene" este greșită, deoarece are tocmai un rezultat contrar celui urmărit. Moralul de luptă al Hanoiului nu a fost frînt, ci dimpotrivă s-a născut un spirit hotărît de rezistență ; aprovizionarea nu a fost dezorganizată ; rețeaua transporturilor nu a fost distrusă, ci a dus doar la reamenajarea și transformarea sa. Fiecare bombă care cade deasupra Vietnamului diminuează și mai mult posibilitatea tratativelor. Deoarece vulnerabilitatea acestei țări, în stadiu de dezvoltare, este limitată, nici bombardamente mai masive nu vor putea determina tratativele; în schimb, ele vor intensifica și mai mult ura poporului împotriva Statelor Unite. În același timp va cîștiga și mai mult teren convingerea — așa cum reiese din frecventele declarații ale prizonierilor — că S.U.A bombardează nordul pentru că pierd războiul din sud.

Le Monde

Nr. 6 988 PARIS

DIFICULTĂȚILE CANCELARULUI KIESINGER

CANCELARUL KIESINGER a avut motive serioase atunci cînd a hotărît să amîne pentru o perioadă mai favorabilă călătoria sa la Washington prevăzută pentru 7 și 8 iulie. Prima vizită în S.U.A. a șefului guvernului de la Bonn, de la venirea sa la putere în urmă cu șase luni, se făcuse așteptată multă vreme. Lipsa de grabă manifestată de cancelar, datorită în bună parte dificultăților prin care treceau relațiile vest-germano-americane și dorinței de a afirma o anumită autonomie, fusese foarte remarcată. De data aceasta amînarea se datorește unor motive în esență interne.

Pusă la încercare pe tărîm diplomatic, unde pînă în prezent nu a cunoscut dezacorduri grave, dar nici succese remarcabile, „marea coaliție", alianță între creștin-democrați și socialiști, se află pradă unor dificultăți economice și financiare. Cancelarul a mers pînă acolo încît a afirmat că ar arunca în balanță demisia sa dacă Bundestagul i-ar refuza mijloacele de a prezenta un buget echilibrat. Or, perspectivele de deficit — mai multe miliarde de mărci — continuă să constituie un subiect de preocupare. Conducătorii de întreprinderi încetinesc simțitor ritmul investițiilor și speră că ajutorul public — deja important — va deveni mai generos. În cursul primelor șase luni ale anului producția a scăzut cu 6 la sută față de perioada corespunzătoare a anului 1966.

Deși nu se poate vorbi de o recesiune gravă, este evident că economia vest-germană nu se mai află într-o situație prosperă. Ea ar cunoaște dificultăți serioase dacă nu ar exista realizările exportatorilor, care, în cursul primului trimestru al acestui an, au asigurat balanței comerciale un excedent egal cu acela al întregului an 1965.

Recunoscută de guvern și de opinia publică, necesitatea de a reduce cheltuielile publice provoacă paradoxul constatat totdeauna în asemenea cazuri: toți aprobă economii dar fiecare se eschivează de la ele. „Cabinetul financiar", comitet interministerial constituit „ad-hoc", intenționează să reducă cheltuielile cu 2 200 000 000 de mărci. Cei doi miniștri cei mai direct vizați fac să circule zvonul că vor demisiona în curînd. Unul, Katzer, ministrul muncii și membru al aripii stîngi a Uniunii creștin-democrate, se teme de o reducere a bugetului social. Celălalt, Schroeder, ministrul apărării, se teme de slăbirea Bundeswehrului.

În tabăra social-democrată, opoziția față de orice reducere a „bugetului social" devine mai puternică. Grupul parlamentar a fost convocat pentru 7 iulie. Federația din Westfalia, care este cea mai puternică organizație locală a partidului, a făcut cunoscut încă de acum cîteva zile că intenționează ca, în cazul reducerii pensiilor și prestațiilor în cadrul asigurărilor sociale, să ceară reexaminarea coaliției de la Bonn.

Această tendință este întărită de toți cei care, invocînd rezultatele slabe ale ultimelor consultări electorale, consideră că, prin asocierea cu guvernul, partidul social-democrat a făcut un tîrg prost.

Vacanța parlamentară, care după cum se pare nu va fi întreruptă de cererea de convocare a unei sesiuni extraordinare prezentată de P.S.D., ar trebui să contribuie la potolirea spiritelor. Totuși, neliniștea din rîndurile socialiștilor se poate accentua din cauza situației economice. La Bonn nu s-a uitat că în decembrie 1963 cancelarul Erhard, pe atunci în culmea renumelui său, cunoscuse primul său eșec în urma nemulțumirii foștilor combatanți. Opinia publică, care admite cu greu sfîrșitul unei ere deosebit de favorabile, este foarte înclinată la schimbări de atitudine.

The Saturday Evening Post

POST

Nr. 11 WASHINGTON

ȘANSELE LUI ROBERT KENNEDY

AR FI AMUZANTĂ și chiar instructivă o încercare de a străpunge cu privirea ceţurile viitorului şi de a ne imagina cum va arăta un eveniment hotărîtor care se va produce cu siguranţă şi care, într-o măsură oarecare, poate fi pe de-a-ntregul prevăzut. Mă refer la Convenţia democrată din 1972.

Vara se apropie de sfîrşit. În jurul sălii Convenţiei, aerul este fierbinte ; înăuntru pluteşte un fum gros de ţigară. Ca de obicei s-au făcut planuri pentru a se asigura desfăşurarea ordonată şi organizată a Convenţiei. Şi tot ca de obicei, Convenţia trenează, culoarele sînt pline, discursurile neconcludente, iar delegaţii obosiţi şi somnoroşi.

Dacă excludem posibilitatea unei revoluţii sau a unui război termonuclear, o asemenea situaţie poate fi prezisă cu certitudine. Şi — cu o singură condiţie — mai pot fi prezise şi alte lucruri despre acest eveniment, situat departe în viitor. Condiţia este ca Lyndon Johnson să continue să fie preşedinte al Statelor Unite pînă în vara anului 1972. Dacă această condiţie va fi împlinită, se poate prezice fără posibilitate de a greşi că Lyndon Johnson, chiar dacă va fi un preşedinte falimentar, va domina pe de-a-ntregul Convenţia. Parcă am avea de pe acum în faţa ochilor portretele uriaşe ale lui Lyndon Johnson, care vor face ca totul în jurul lor să pară minuscul, aşa cum s-a întîmplat la Atlantic City în 1964. Se poate imagina şi momentul dramatic cînd silueta înaltă a preşedintelui însuşi va ocupa tribuna pentru a ţine cuvîntarea de adio, după cum ne putem imagina „demonstraţia spontană“ care se va produce, în timp ce clădirea se va cutremura de plînsul bărbaţilor prezenţi. Căci aceasta va fi de fapt ultima aclamare publică a lui Lyndon Johnson şi, Johnson fiind Johnson, va fi o aclamare de mari proporţii.

Acest exerciţiu de imaginaţie ne ajută să demonstrăm cît de mari sînt obstacolele pe care va mai trebui să le depăşească Robert Kennedy pentru a urma fratelui său în funcţia de preşedinte al Statelor Unite. Un preşedinte titular, chiar dacă este vorba de un titular falit, controlează în mare măsură maşinăria partidului. De exemplu, omul care a determinat de fapt desemnarea lui Adlai Stevenson de către democraţi în 1952 a fost Harry S. Truman, care în vremea aceea era în mod cert nepopular şi era efectiv un preşedinte falimentar. Lyndon Johnson nu va preda nici o fărîmă din puterea sa înainte de a fi obligat să o facă. Dacă el va mai fi preşedinte în 1972, relaţia dintre majoritatea delegaţilor şi preşedinte va fi probabil la fel cu aceea dintre oi şi păstor.

Va permite oare păstorul Johnson oilor-delegaţi să-l desemneze pe Robert Kennedy pentru funcţia de preşedinte ? Răspunsul este în mod clar NU, în măsura în care el va putea evita acest lucru. Motivul e foarte omenesc : Johnson şi Kennedy nu se pot suferi unul pe altul, din adîncul sufletului şi în mod instinctiv.

Ambii sînt politicieni experimentaţi şi îşi dau seama că un conflict făţiş între ei ar lovi în amîndoi. Pînă de curînd, atitudinea publică a preşedintelui faţă de Kennedy era îngăduitoare. „Nu am nimic împotriva lui Bobby — le spunea el vizitatorilor săi — şi nici el nu ar trebui să aibă nimic împotriva

→

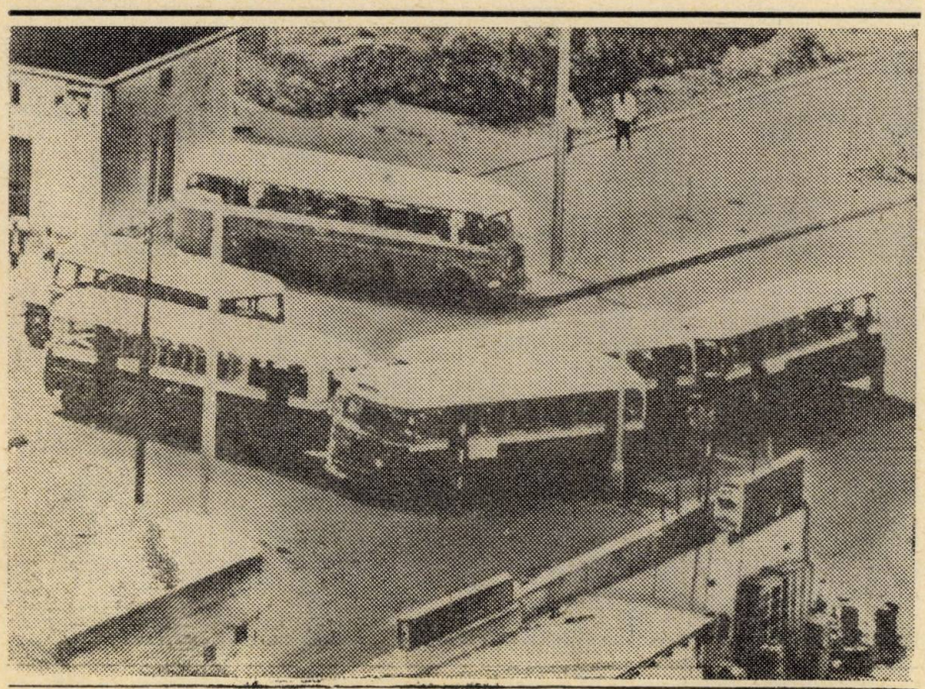

Baricade pe străzile Adenului

reflector

DISPUTĂ PENTRU SUCCESIUNEA LUI LÜBKE

Heinrich Lübke nu este dispus să plece mai devreme din postul său. Cine credea că preşedintele federal, a cărui vigoare fizică şi tensiune spirituală ar fi cedat considerabil, va face loc unui succesor, s-a înşelat. Lübke doreşte să rămînă conducătorul statului pînă la încheierea termenului funcţiei sale, în vara anului 1969.

Dar desigur că încă de mai mult timp se discută despre eventualul său succesor. Încă înainte de marea coaliţie, preşedintele partidului social-democrat, Willy Brandt, propusese ca alegerea noului preşedinte, fixată pentru iulie 1969, să fie amînată pînă după alegerile pentru Bundestag. Evident că atunci partidul social-democrat spera că va deveni cel mai puternic partid în Adunarea federală destinată alegerii preşedintelui. (În prezent U.C.D.-U.C.S. dispune în acest organ de 479 de voturi, partidul social-democrat de 453, partidul liber-democrat de 87).

Dar, conform tuturor previziunilor, acest raport de forţe va continua să se deplaseze, pînă în 1969, în favoarea U.C.D.-U.C.S. Totuşi, de-abia de curînd Brandt a anunţat pretenţiile partidului său la cel mai înalt post al Republicii federale. Partidul social-democrat argumentează că după un liber-democrat (Theodor Heuss) şi un creştin-democrat (Heinrich Lübke) acum trebuie să vină rîndul unui social-democrat. Se mai aminteşte că, în discuţiile pentru realizarea unei coaliţii pe anul 1969, U.C.D.-U.C.S. cedase partenerului social-democrat postul prezidenţial.

Chiar dacă U.C.D. nu ar accepta cu plăcere să i se aducă aminte de aceasta, partidul social-democrat ar putea totuşi încerca, cu ajutorul partidului liber-democrat, să-şi prezinte candidatul într-un scrutin care să decidă prin luptă cine va fi noul preşedinte. Dar aceasta ar însemna în mod sigur sfîrşitul marei coaliţii. Date fiind aceste considerente, cetăţeanul trebuie să-şi pună întrebarea : oare ce prevalează la o alegere prezidenţială — politica de coaliţie sau capacitatea candidaţilor ?

(Din Die Zeit, nr. 26)

CATEHISMUL ŞI PISTOLUL DUPĂ ÎNVĂŢĂTURA LUI PAPA DOC

François Duvalier, zis Papa Doc, zis Şeful Atotputernic, Salvatorul, Campionul Demnităţii Naţionale, şi Preşedinte pe Viaţă al Republicii Haiti, nu mai are încredere în nimeni. Nici măcar în membrii familiei sale. Deoarece ginerele său, locotenent-colonelul Max Dominique, comandantul regiunii militare Port-au-Prince, a refuzat, la 8 iunie, să împuşte pe 19 prieteni ai săi, Papa Doc a preluat el însuşi comanda plutonului de execuţie.

De zece ani de cînd se află la putere, Papa Doc a ucis peste două mii de adversari. „Catehismul Revoluţiei“, predat în şcolile haitiene, numeşte această Sfîntă Cuminecătură Duvalieristă „o taină instituită de armata populară şi miliţie pentru a zdrobi pe duşmanii poporului cu grenade, mortiere, mausere, bazuci, aruncătoare de flăcări şi alte instrumente“. Aşa-zişii „Tontons macoutes“, cum sînt numiţi mercenarii cu cămăşi albe şi ochelari negri din garda prezidenţială, se ocupă de muncile grele. Cît despre Papa Doc, cu coltul încărcat în permanenţă, el intervine cînd este vorba de un prieten personal. Îl doboară el însuşi.

Megaloman, acest fost medic de ţară, în vîrstă de 60 de ani, accelerează în ultimul timp execuţiile. Dezgustată, soţia lui, Simone-Ovide, a luat calea exilului împreună cu fiica şi ginerele ei. Înainte de a pleca, i-a spus : „Vei sfîrşi doborît ca un cîine“. A evita această soartă este acum principala problemă de guvernămînt a preşedintelui Republicii Haiti.

(Din L'Express, nr. 837)

mea". Persoanele de la Casa Albă care au difuzat aceste cuvinte au dat o mare importanță unor gesturi simbolice, ca nota călduroasă pe care președintele i-a trimis-o lui Kennedy, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a zilei de naștere a senatorului. O perioadă de timp, Kennedy a fost aproape la fel de circumspect în atitudinea sa publică față de Johnson.

Desigur, încă din 1963 Kennedy urmărește să devină președinte, căci straniile legi ale tribului Kennedy nu-i lasă altă alegere. A candida pentru acest post cu un președinte titular din același partid la Casa Albă este o operație deosebit de dificilă și delicată. Kennedy trebuie să se diferențieze de poziția lui Johnson pentru a capta aripa liberală a partidului, dar această operațiune trebuie făcută într-un mod delicat și ocolit.

Cîtva timp, performanța lui Kennedy a fost remarcabilă. Pentru spectatorul sportului politic, a-l privi pe Kennedy în acțiune era o plăcere echivalentă cu cea pe care o resimt amatorii de sport atunci cînd urmăresc un mare atlet. Luni de-a rîndul, Kennedy a urmat o cale complicată și periculoasă, fără a face vreodată un pas greșit. Rezultatul a fost că acum cîteva luni se părea că nici Lyndon Johnson, nici nimeni altcineva nu putea sta în calea iureșului lui Robert Kennedy spre Casa Albă. Oameni serioși vorbeau chiar — deși pe jumătate în serios — despre posibilitatea ca Kennedy să-i smulgă lui Johnson desemnarea partidului democrat în 1968. Astăzi, însă, nu se mai vorbește despre o asemenea posibilitate. S-au întîmplat mai multe lucruri de natură să încetinească înaintarea lui Kennedy, și în special conflictele cu J. Edgar Hoover și cu William Manchester, dar miezul problemei îl constituie faptul că, în ultima vreme, Kennedy a acționat ca un atlet care depășește măsura și a presat prea puternic.

Kennedy însuși manifestă un oarecare fatalism în privința viitorului. „Cine știe unde ne vom afla cu toții peste șase ani ?" spune el.

Este adevărat că diverse împrejurări pot transforma pe de-a-ntregul situația politică. Și totuși este instructiv să încercăm să ne imaginăm acest eveniment previzibil pe care îl reprezintă Convenția democrată din 1972.

S-ar putea, desigur, ca pînă în 1972, Lyndon Johnson să nu mai fie președinte. S-ar putea ca Hubert Humphrey să fi moștenit președinția. În acest caz, Humphrey va fi probabil acela care va fi desemnat, căci este virtual imposibil să se smulgă desemnarea unui președinte titular.

Sau numele președintelui Statelor Unite ar putea fi Romney, sau Rockefeller, sau Percy, sau Reagan, sau Nixon, sau Mr. X. În acest caz, Lyndon Johnson nu va avea mai multă influență asupra partidului său decît a avut Herbert Hoover în 1932. În ce-l privește pe Hubert Humphrey, el va fi un vicepreședinte învins și, în această calitate, întocmai ca Charles Curtis, va avea dreptul doar la notele marginale ale istoriei. Concluzia la care ne duce această privire în viitor este clară. Cea mai bună șansă a lui Robert Kennedy de a deveni președinte al Statelor Unite constă într-o victorie republicană în 1968.

Stewart ALSOP

ПРАВДА

MOSCOVA

CRIZA NIGERIANĂ

DIN NIGERIA sosesc știri tot mai alarmante. Postul de radio din Enugu, principalul oraș al provinciei orientale, care s-a proclamat la 30 mai independentă sub denumirea de Republica Biafra, afirma că trupele federale nigeriene au trecut granița noului stat în apropiere de frontiera cu Camerunul. Autoritățile din Lagos au anunțat că nu le sînt cunoscute nici un fel de acțiuni militare.

În același timp, șeful autorităților militare federale, general-maior Iakubu Gowon, adoptă măsuri pentru restabilirea conducerii civile în Nigeria. La Lagos s-a anunțat că, în prezent, organul conducător suprem este Consiliul executiv federal. În componența lui intră 12 civili și 6 reprezentanți ai armatei și poliției. Președintele Consiliului este Gowon, iar locțiitorul său — conducătorul (civil) al regiunii de vest — Obafeni Awolowo. Gowon va răspunde, de asemenea, de problemele apărării și de politica externă, iar Awolowo de finanțe.

Deocamdată, se înțelege, nu este ușor de apreciat evenimentele care au loc. Informațiile care parvin din Nigeria sînt fragmentare și contradictorii. Un lucru este clar: cauza fundamentală care a dus la tragedia din Nigeria este moștenirea trecutului colonial. Colonizatorii englezi au semănat în mod conștient discordia între triburi, bizuindu-se pe grupările sociale reacționare. Datorită acestei politici, Nigeria s-a aflat încă, din primele zile ale existenței sale independente, în fața unor probleme dintre cele mai serioase. Constituția federală a încurajat separatismul și a făcut puțin eficientă conducerea centrală. Lupta pentru locuri comode, pentru cîștiguri cît mai mari, protejarea deschisă a compatrioților, corupția și delapidarea, tendința de îmbogățire prin toate mijloacele au dezorganizat și au slăbit aparatul de stat al țării, au ațițat contradicțiile sociale și tendințele separatiste. Nici colonialiștii, nici cei aduși de ei în guvern în locul lui Balewa nu numai că n-au putut rezolva, dar nici măcar n-au putut aborda în mod just problema națională în această țară. În ultimii trei ani n-au contenit ciocniri serioase, uneori chiar sîngeroase, în diferite regiuni ale federației.

Nemulțumirea creată de reacțiunea locală, de funcționarii englezi ai sistemului politic care a condamnat Nigeria la dezbinări interne și instabilitate a dus la lovitura militară de la 15 ianuarie 1966. Grupul tinerilor ofițeri care a dat o lovitură puternică vechiului regim n-a putut prelua puterea și transpune în viață programul de lichidare a separatismului, de creare a unui stat unitar. N-a putut îndeplini această sarcină nici generalul Ironsi, care din ianuarie pînă în iulie anul trecut s-a aflat în fruntea primului guvern militar. Rebeliunea din iulie a ofițerilor, inspirată din nord, a dus la o serie de pogromuri sîngeroase între triburi, secerînd multe mii de vieți. A suferit în special de pe urma acestor dezbinări populația din Nigeria orientală. Această întorsătură a lucrurilor a agravat la extrem situația și a dus încă în toamna anului trecut la desprinderea, de fapt, a Nigeriei orientale.

Criza nigeriană este o mare și grea încercare pentru întreaga Africă. Fără îndoială că puterile occidentale au folosit și vor folosi această criză pentru subminarea situației statelor africane independente, pentru continuarea politicii „dezbină și stăpînește". „În condițiile în care Canalul de Suez este închis și a apărut o primejdie pentru aproviziona-

Prima reuniune după remanierea guvernului federal nigerian, în care au fost cooptați 11 reprezentanți civili ai diverselor regiuni

rea Occidentului cu petrol din Orientul Apropiat — scria recent ziarul londonez «Times» — petrolul nigerian concentrat în principal în Biafra dobîndește o importanță vitală".

Evoluția crizei nigeriene a arătat că Nigeria se poate reface numai pe baza democratizării hotărîte a țării, a egalității adevărate a tuturor popoarelor ei, pe baza unui program larg de dezvoltare economică în măsură să dea celor 55 milioane de negri muncă și pîine. Un astfel de program au elaborat în repetate rînduri sindicatele și alte organizații democratice. Ele consideră în mod just că viitorul Nigeriei se află în unitatea forțelor patriotice progresiste care doresc și sînt în măsură să construiască o republică democratică pentru popor, și în interesele sale.

V. KOROVIKOV

La tribune des Nations
HEBDOMADAIRE DE SOCIÉTÉ ENTIER
Nr. 1 127

DEZECHILIBRUL SCHIMBURILOR DINTRE AFRICA ȘI EUROPA OCCIDENTALĂ

LA BRUXELLES a avut loc nu de mult un important colocviu, urmat de un dineu-dezbatere ; tema a fost deteriorarea condițiilor schimburilor comerciale dintre Africa și Europa occidentală. Ocupîndu-se de un subiect deosebit de interesant, această reuniune a avut loc exact în momentul potrivit și anume în ajunul zilei în care urma să se țină Consiliul de Miniștri al Comunității Economice (vest)-Europene și al Statelor Africane Asociate.

Această problemă a deteriorării condițiilor schimburilor este crucială pentru toate țările lumii a treia și ea a fost adeseori denunțată cu vigoare de unii șefi de state africani. În timp ce prețurile materiilor prime care formează baza veniturilor țărilor pe cale de dezvoltare scade neîncetat pe piețele mondiale, prețul mărfurilor industriale crește mereu, ceea ce provoacă un ciclu infernal, contrariu oricărei logici și oricărei noțiuni de progres : țările sărace sărăcesc tot mai mult, an de an, în timp ce țările occidentale avute se îmbogățesc cu aceeași regularitate. Ajutorul tehnic, pe care acestea din urmă îl acordă primelor, nu face decît să „compenseze" — de altfel într-un mod foarte nesatisfăcător — acest dezechilibru tot mai accentuat. De ce ? Pentru că în diferitele componente ale prețului de cost elementul cel mai comprimabil îl constituie tocmai prețurile materiilor prime.

Cum să se rezolve această ecuație ? Problema ar trebui studiată într-un spirit nou, într-o strînsă colaborare între vest-europeni și africani, ținîndu-se seama de faptul că nu numai guvernele țărilor bogate sînt răspunzătoare de această stare de lucruri ci și grupările de interese particulare din aceste țări.

Pentru partenerii occidentali se pune așadar problema ca, în primul rînd, să organizeze piețele în așa fel încît producătorii să poată obține maximum pentru mărfurile lor, întrucît astăzi diferitele impozite înghit sume fabuloase, din care o mare parte ar putea reveni producătorilor ; este mai ales cazul cafelei, supusă unor impozite deosebit de mari în Franța, Italia și în special în Germania federală.

Alte soluții posibile : să se garanteze țării producătoare venituri egale, indiferent de prețul produsului pe piața mondială.

Ar trebui de asemenea să se refacă structurile de bază dintre parteneri și să se modifice în mod progresiv, dar radical, aranjamentul care constă în a furniza materii prime în schimbul produselor industriale. În acest scop, este indispensabil ca Africa să fie tot mai mult călăuzită spre un stadiu industrial. Acest lucru trebuie realizat în baza unui plan de ansamblu, studiat cu grijă, fără să se neglijeze factorul la fel de important al constituirii unei piețe de absorbire interne și externe.

Acest efort nu trebuie depus însă numai de către țările bogate. Este necesar ca și țările africane să depună un efort considerabil pentru a-și diversifica economia și pentru a îmbunătăți calitatea produselor lor, colaborînd în același timp cu mai multă eficacitate între ele.

Unii oratori africani critică cu asprime asociația „celor șase" cu statele africane, pretinzînd că toate avantajele acestei asocieri revin Europei și că, în actualele condiții, Africa nu are posibilitate să se apere. La aceasta, li se răspunde mereu că, desigur, asocierea nu este încă perfectă dar că, așa cum este, ea aduce în mod indiscutabil foloase unora și altora și că, de altfel, se lucrează cu sîrguință pentru îmbunătățirea ei...

În dreptul insulelor Azore, vasul tanc vest-german „Essberger Chemist", avariat, s-a dislocat în două. Pentru a evita poluarea apelor cu conținutul tancului (acetonă și alcooluri toxice), proprietarii vasului au cerut submarinului nuclear britanic Dreadnought să-l torpileze.

profil

PAUL MARTIN

ministrul afacerilor externe al Canadei

De patru ani, mai exact din 22 aprilie 1963, Paul Martin deține portofoliul afacerilor externe al Canadei în guvernul condus de primul ministru Lester B. Pearson, ambii fiind membri ai Partidului liberal, care a cîștigat ultimele alegeri, succedînd Partidului conservator.

Paul Martin s-a născut în 1903 la Ottawa, capitala țării. Și-a făcut educația la diverse colegii locale, apoi a urmat studii de drept la universitățile Toronto, Harvard și Cambridge, încheindu-le printr-un curs de specializare la Facultatea de studii internaționale din Geneva. Obținînd titlul de doctor în drept civil, devine în anii 1931—1934 lector de științe politice la Universitatea Western Ontario.

Se dedică ulterior carierei de jurisconsult și activității politice. A făcut parte, ca avocat, din conducerea unei mari firme industriale. În 1935 este pentru prima oară ales membru al Camerei Comunelor din partea circumscripției Essex East. Devine consilier regal în 1937, iar în anul următor este delegat ca reprezentant al Canadei la lucrările Ligii Națiunilor.

Participă întîia oară la activitatea guvernamentală în 1943, cînd este numit adjunct parlamentar al ministrului muncii. În această calitate conduce anul următor delegația guvernamentală a Canadei la conferința de la Philadelphia a Organizației Internaționale a Muncii.

După un scurt stagiu ca secretar de stat (1945—1946), Paul Martin deține pentru o lungă perioadă (1946—1957) postul de ministru al sănătății publice. În 1958 este unul din cei doi candidați la președinția Partidului liberal ; după alegerea contracandidatului, în persoana lui Lester Pearson, Paul Martin devine adjunctul său în grupul parlamentar aflat atunci în opoziție.

În toți acești ani, Paul Martin depune o vastă activitate pe tărîm internațional, făcînd parte din diverse delegații canadiene la lucrările Adunării Generale a O.N.U., la sesiunile Consiliului Economic și Social. În 1965—1966 a urmat lui Paul-Henri Spaak la președinția Consiliului N.A.T.O.

Ca ministru al afacerilor externe, Paul Martin a evocat recent, în fața Comisiei senatoriale canadiene, problema „destinderii Est-Vest", considerînd-o „unul din principalele obiective care trebuie atinse".

În luna aprilie 1967, la Ottawa, primul adjunct al ministrului afacerilor externe român, George Macovescu, a avut un schimb cuprinzător de vederi cu ministrul afacerilor externe al Canadei, Paul Martin, referitor la perspectivele relațiilor româno-canadiene. La încheierea convorbirilor — în cursul cărora s-a căzut de acord asupra stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări — ministrul canadian și-a exprimat convingerea că acest acord va contribui la progresul cooperării multilaterale, ca și la dezvoltarea relațiilor comerciale româno-canadiene.

V. B.

poșta redacției

PRIMA COLONIZARE A AMERICII

Dumitru Dumitrescu, Brașov. **Oamenii de știință consideră că cele două Americi au fost colonizate inițial de populații venite**

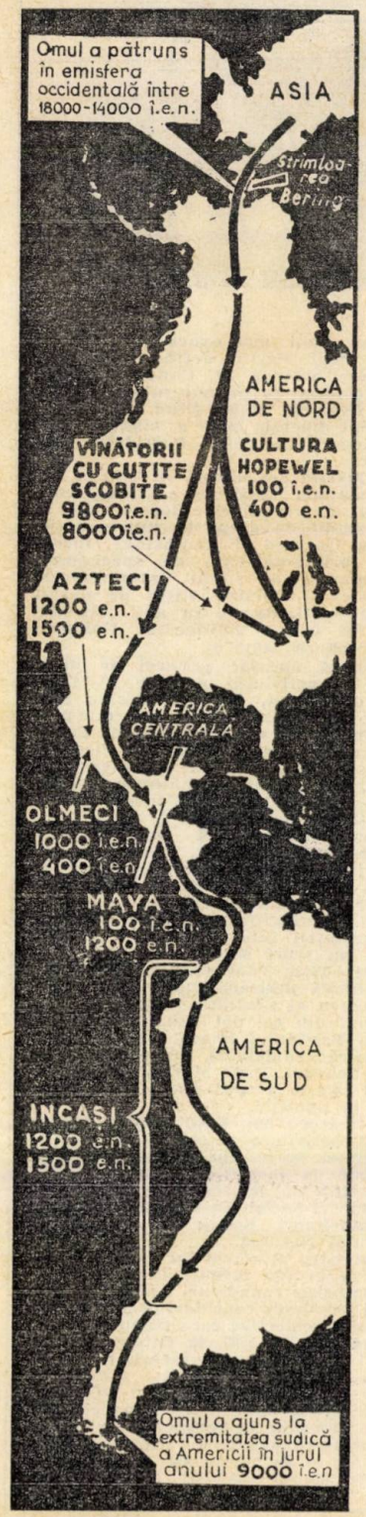

din Asia, care au străbătut ambele continente, de la Alaska pînă la Țara de Foc. Această migrație s-a produs, se crede, în așa-numita epocă Wisconsin a Pleistocenului, cînd ghețari uriași acopereau suprafețe imense din Europa, Asia și America de Nord. Într-un articol publicat recent în revista „Science", James Griffin, profesor de antropologie la Universitatea din Michigan, scrie între altele: „În perioada de maximă avansare a ghețurilor din Pleistocen, nivelul mării scăzuse cu 100-150 de metri. Un rezultat al acestei situații a fost apariția în strîmtoarea Behring a unui pod de pămînt care a legat Siberia de Alaska în cea mai mare parte a epocii Wisconsin. Animalele arctice, insectele și vegetația au putut trece de pe un continent pe celălalt. Omul le-a urmat între anii 18 000 și 14 000 înaintea erei noastre". Cam prin anul 9 000 î.e.n., oamenii ajunseseră pînă în extremitatea sudică a Americii. Între 9 500 și 8 000 î.e.n., în vestul continentului nord-american au trăit așa-numiții „vînători cu cuțite scobite", populații nomade care s-au extins ulterior în Nord și Est pînă în Noua Scoție. În ultimul mileniu dinaintea erei noastre au început să cultive pămîntul, au devenit sedentari și au creat așa-zisa „cultură Hopwell" (după numele proprietarului unei ferme din Ross County — Ohio, pe al cărei teritoriu s-au descoperit prima oară urmele acestei civilizații dispărute). Cultura Hopwell, care a intrat în declin prin anul 400 î.e.n., a fost leagănul triburilor indiene. Dar nu toate grupurile de populație provenite din Asia s-au îndreptat spre Est. Altele au luat direcția Sud. Pe teritoriul actual al Mexicului, Guatemalei și Salvadorului a apărut, prin 1200-900 î.e.n., civilizația olmecă, înlocuită ulterior (anul 100 î.e.n.) de mult mai avansata civilizație Maya. Aceasta s-a menținut pînă în preajma anului 1200 e.n., cînd a fost învinsă de războinicii azteci. Pe aceștia i-au găsit, în secolul al 16-lea, în Mexic, coloniștii spanioli.

PRESA ROMÂNEASCĂ ACUM 100 DE ANI

Dumitru Spînu, Oradea. **Acum o sută de ani, presa românească era formată din 73 de ziare și de reviste care apăreau astfel: 39 la București, 10 la Iași, 7 la Galați, 3 la Craiova, iar restul la Sibiu, Blaj, Focșani, Bacău, Oradea, Brașov, Rotoșani. 67 din aceste publicații se tipăreau în limba română, 5 în limba franceză și una în limba greacă. Cele mai răspîndite ziare erau „Românul" și „Trompeta Carpaților" (la București), „Moldova" și „Tribuna Română" (la Iași), „Gazeta Transilvaniei" (la Brașov) și „Telegraful Român" (la Sibiu). Pînă în al zecelea deceniu al secolului trecut, toate ziarele se tipăreau pe mașini plane. Rotativa și-a făcut apariția la noi la 11 noiembrie 1890, fiind introdusă de ziarul „Universul". Era o mașină uriașă pentru vremea aceea — imprima 15 000 de exemplare pe oră, adică de cinci ori mai multe decît cele mai rapide mașini plane.**

Marin Ghenciu, Brăila. **Regretăm, dar nu avem posibilitatea de a vă ajuta în investigarea împrejurărilor în care a dispărut tatăl dv., îmbarcat pe un vas comercial străin care s-a scufundat în toamna anului 1939. Întrucît aveți adresa fostului proprietar al vasului, puteți să vă adresați direct acestuia. În ceea ce privește însă daunele, trebuie să consultați un jurist, care vă va spune dacă nu cumva, după atîția ani, intervine prescrierea.**

ÎN 27 DE ORAȘE

Mircea Popescu, Craiova. **În primele șase luni ale acestui an, tulburările rasiale s-au extins în 27 de orașe răspîndite pe întreg teritoriul Statelor Unite. Este vorba de Los Angeles, San Francisco, Sacramento, San Diego și Vallejo, toate în California, adică în extremitatea vestică a Americii, de Cincinnati, Cleveland, Massilon, Dayton, Youngtown și Middletown (Ohio), Chicago și Maywood (Illinois), Wichita (Kansas) și Lansing (Michigan) în vestul mijlociu, Tampa și Clearwater (Florida), Pratville și Montgomery (Alabama), Louisville (Kentucky), Houston (Texas), Jackson (Mississippi), Baton Rouge (Louisiana) și Nashville (Tennesee) în sudul S.U.A., și de Boston (Massachussetts), Philadelphia (Pennsylvania) și Rochester (New York) în regiunea de răsărit a țării.**

ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ EXPORTURILE LATINO-AMERICANE?

Mihai Botea, Cîmpina. **Țările Americii Latine exportă cantități mult mai mari de produse în restul lumii decît în interiorul continentului. Principalele cauze ale acestei situații le constituie faptul că economiile lor nu sînt în general complimentare, precum și slaba capacitate de absorbție a piețelor majorității acestor țări. Nu există încă date centralizate pe 1966, dar ele nu diferă substanțial de cele din 1965, arătate în tabelul de mai jos, în care cifrele reprezintă milioane de dolari.**

	EXPORTURI către țările Americii Latine	EXPORTURI către alte țări
Argentina	250	243
Bolivia	4	128
Brazilia	202	1 394
Columbia	31	508
Costa Rica	22	90
Chile	57	631
Republica Dominicană	2	133
Ecuador	11	123
Guatemala	36	150
Haiti	0,4	48
Honduras	22	105
Mexic	68	931
Nicaragua	13	136
Panama	2	67
Paraguay	17	40
Peru	63	605
Salvador	46	142
Uruguay	16	175
Venezuela	184	2 600

SUPRAVIEȚUITORII „TITANICULUI"

Mihai Nueleanu, comuna Aninoasa, raionul Filiași. **Dintre sutele de supraviețuitori ai „Titanicului", fotografia trimisă de dv. îi reprezintă numai pe cei patru care mai erau în viață în 1958. Ca atare, în momentul de față ea nu constituie un document de mare interes. Vă mulțumim însă pentru bunăvoința cu care ați căutat-o.**

D. Mach, Cîmpia Turzii. **Nu sîntem în măsură să vă informăm dacă papirusul descoperit în anul 1959 într-un mormînt de la Mangalia a fost sau nu reconstituit și descifrat. Adresați-vă direct Muzeului arheologic din Constanța.**

Valentin Munteanu, București. **Vă mulțumim pentru amabilitate, dar răspunsul dat de noi în nr. 26 cititorului Virgil Tohănescu includea toate relațiile cerute. Nu considerăm necesar să revenim cu date suplimentare.**

Mizia Iocar, Medgidia. **După cum desigur știți, revista noastră nu publică încercări literare nici chiar atunci cînd sînt inspirate de evenimentele internaționale.**

CÎND A FOST CREATĂ „SOCIETATEA GEOGRAFICĂ ROMÂNĂ"?

Prof. D. Ionescu, București. **„Societatea geografică română" a fost înființată în anul 1875, cu scopul, declarat în statutele publicate la 15 iunie din acel an: „A provoca și a face însăși studii pentru a ajunge la perfecta cunoștință a pămîntului țării Române, din toate direcțiunile geografice și economice". Inițial, societatea și-a început activitatea cu 31 de membri, printre care se aflau P. S. Aurelian, Cezar Bolliac, Titu Maiorescu, Al. Odobescu, I. V. Socec, dr. Felix. În anul 1900, cînd și-a serbat primul sfert de secol de existență, societatea avea 807 membri și raporta următorul bilanț de activitate: întocmirea și tipărirea a 32 de dicționare-monografii ale județelor, redactarea marelui dicționar geografic al României, perfectarea unor legături de interes științific cu 94 de societăți similare din întreaga lume și organizarea a 150 de conferințe publice de specialitate, prin cele trei secții ale sale — geografie matematică, geografie fizică și etnologie. În perioada 1875—1900 societatea a fost reprezentată, prin trimișii săi, la șase congrese internaționale.**

Ștefan R. Condurat, Pașcani. **Vedeți răspunsul dat în nr. 18 cititorului Ion Apostol din Orăștie. Dimitrie Cantemir va fi evocat la rubrica „Pe urmele istoriei".**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

C. I. L.
COMĂNEȘTI

produce

MOBILĂ CURBATĂ
SCAUNE
DE DIFERITE
TIPURI
PLĂCI
FIBROLEMNOASE
DURE

publicitate
lumea

IPROFIL-DEJ, REGIUNEA CLUJ

(Str. Bistriței nr. 63, telefon 479-338)

DESFACE PRIN MAGAZINELE DE SPECIALITATE SUFRAGERIA TIP

magnolia

publicitate lumea

VIZITA CANCELARULUI AUSTRIEI

Franţa — imagini contemporane

Winston Churchill — Memorii

BĂTĂLIA ANGLIEI (II)

29
joi, 13 iulie 1967

lumea

săptămîna pe glob:

new york
londra
ulan bator
montevideo

Cu prilejul vizitei în regiunea București, conducătorii de partid și de stat au fost pretutindeni întîmpinați cu căldură și entuziasm. În fotografie : conducătorii de partid și de stat trec pe sub poarta munteneacă înălțată pe malul Argeșului, la Mihăilești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit, la Snagov, pe savantul român Henri Coandă. Convorbirea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

La sosirea sa în București, cancelarul federal al Republicii Austria, dr. Josef Klaus, este întîmpinat de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer.

lumea

nr. 29 (194) – 13 iulie 1967

sumar

ROMÂNIA ÎȘI ADUCE CONTRIBUȚIA ACTIVĂ LA LUPTA PENTRU PACE ȘI PROGRES SOCIAL ÎN ÎNTREAGA LUME. Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la întîlnirea cu activul de partid din regiunea București

MERSUL EVENIMENTELOR

4—5 Tratative sovieto-franceze. — Situația din Vietnam. — Dificultăți financiare la Washington. — Vizita președintelui de Gaulle la Bonn. — Dificultăți ale guvernului englez. — Focarele de încordare din Orientul Apropiat și din Africa. — Situația din Nigeria.

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

6 NEW YORK : Cronica unei săptămîni de reflecție. *Romulus Căplescu*

14 KINSHASA : Aterizarea lui Chombe și „Planul Kerelis". *Mohamed Bahri.*

23 PRAGA : Arhitectura, omul și mediul său de viață. *Eugen Ionescu*

ARTICOLE ȘI COMENTARII

3 Vizita cancelarului federal al Austriei. *Corneliu Vlad*

7 Evoluții în comerțul intereuropean. *Dr. N. S. Stănescu*

9 Irak : Obiectivele dezvoltării. *B. Voina*

11 Mișcarea de eliberare națională în coloniile portugheze. *Mario de Andrade*

19 Întrevederile franco—vest-germane. *Radu Pascal*

INTERVIURI

10 JEAN-LOUIS PONS, ambasadorul Franței în România : „De la destindere la înțelegere, de la înțelegere la cooperare". *Florica Șelmaru*

18 HURT, ministru adjunct la Ministerul geologiei al R. P. Mongole : Valorificarea resurselor naturale. *Fred Mahler*

REPORTAJ PE GLOB

16 Languedoc în orbita marilor proiecte. *Constantin Florea*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

20 Casa Albă văzută din loja presei. *Eugen Preda*

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

22 O clipă de neatenție. *Gábor Nyárády*

WINSTON CHURCHILL — Memorii. Bătălia Angliei. (II)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—31 The New Republic, Le Monde Diplomatique, Izvestia, France Nouvelle, International Herald Tribune, Le Monde

PROFIL

31 JOSEF KLAUS, cancelar federal al Republicii Austria

BREVIAR (4) • **POȘTA REDACȚIEI** (32)

România își aduce contribuția activă la lupta pentru pace și progres social în întreaga lume

Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la întîlnirea cu activul de partid din regiunea București

Succesele noastre pe tărîm economic, social, cultural, înflorirea societății socialiste în România au, desigur, o importanță vitală pentru viața poporului român, pentru viitorul său. În același timp ele corespund intereselor generale ale socialismului, contribuie la sporirea forței sistemului socialist mondial, la creșterea prestigiului său în lume, la întărirea forțelor antiimperialiste de pretutindeni.

Credincios îndatoririlor ce-i revin în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor progresiste ale omenirii, partidul comunist și guvernul României desfășoară o intensă activitate internațională, își aduc contribuția activă la lupta pentru pace și progres social în întreaga lume. Dezvoltăm legăturile de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, fiind convinși că aceasta corespunde intereselor întăririi continue a sistemului socialist mondial, sporirii influenței sale în lume. Ne preocupăm de dezvoltarea colaborării cu toate țările, fără deosebire de orînduirea socială, considerînd că extinderea relațiilor economice, diplomatice, științifice și culturale cu toate țările, pe baza egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, a independenței și suveranității naționale, contribuie la cauza generală a păcii, la întărirea securității și creează tuturor popoarelor largi posibilități de a folosi resursele materiale și umane în scopul progresului economic și social.

Partidul nostru se preocupă de întărirea continuă a unității tuturor forțelor antiimperialiste, considerînd că numai pe această cale este posibil să se asigure pacea în întreaga lume. Căci nu putem să nu ținem seama de faptul că existența imperialismului creează permanent pericolul amestecului în treburile interne ale altor popoare, menține primejdia agresiunii, a izbucnirii unor noi războaie, inclusiv a unui nou război mondial. De aceea considerăm că principala îndatorire a forțelor antiimperialiste este întărirea vigilenței față de manevrele cercurilor imperialiste, întărirea unității lor de acțiune, desfășurarea unei lupte ferme, energice, pentru a împiedica orice uneltire a cercurilor agresive imperialiste. Țara noastră sprijină popoarele care se ridică împotriva asupririi coloniale, pentru scuturarea jugului străin, pentru independența națională. Considerăm că în condițiile de astăzi, egalitatea în drepturi, participarea tuturor statelor, mari sau mici, la rezolvarea problemelor internaționale, este o condiție esențială pentru a asigura pacea în întreaga lume. Ținînd seama de realitățile vieții internaționale, noi acordăm atenția cuvenită întăririi continue a capacității de apărare a României, conștienți că trebuie să avem o armată puternică, bine echipată, gata oricînd să-și facă datoria față de patrie, față de popor. Armata noastră, poporul nostru, trebuie să fie pregătite să participe, dacă va fi nevoie, cu întreaga lor forță militară și economică la înfrîngerea agresorului imperialist, împreună cu țările socialiste. De aceea militäm activ pentru întărirea unității tuturor țărilor socialiste. Trebuie să înțelegem că sistemul mondial socialist nu se poate diviza, că el este unitar și trebuie să acționeze unitar. Mai presus de orice, este datoria fiecărei țări socialiste, a fiecărui partid comunist aflat la putere de a face totul pentru asigurarea unității tuturor țărilor socialiste.

Cunoașteți evenimentele din Orientul Apropiat ; ele au reprezentat și mai reprezintă, de fapt, un pericol pentru pace nu numai în această parte a lumii, dar și pe plan mondial. Războiul s-a soldat cu mari pagube materiale și sacrificii de vieți omenești, a înveninat și mai mult relațiile dintre popoarele din această parte a lumii. Partidul nostru a arătat de la început că întotdeauna reacțiunea imperialistă, pentru a-și asigura dominația asupra altor popoare, a căutat să le dezbine, să le învrăjbească, să ascută ura dintre ele, și că din lupta între țările arabe și Izrael nu vor avea de cîștigat decît cercurile imperialiste, reacțiunea. Din păcate faptele au dat dreptate aprecierii partidului și guvernului nostru. Este clar, tovarăși, că din războiul între țările arabe și Izrael, indiferent cine obține victoria militară, nu are de cîștigat pînă la urmă nici unul din popoarele respective, ci numai imperialiștii. Departe de a rezolva problemele divergente, acest război a ridicat obstacole și mai mari în calea soluționării neînțelegerilor dintre statele din această zonă a lumii. Desfășurarea evenimentelor din Orientul Apropiat constituie o ilustrare grăitoare a ceea ce poate însemna înlocuirea în relațiile dintre țări a limbajului rațiunii cu limbajul armelor. România, ca și întreaga lume iubitoare de pace, este profund preocupată de găsirea modalităților pentru lichidarea consecințelor războiului din Orientul Apropiat, pentru înlăturarea pericolului reluării conflictului armat dintre statele arabe și Izrael. Este regretabil că O.N.U. nu a reușit să găsească o cale care să asigure soluționarea problemelor Orientului Apropiat. Fără îndoială, dacă Adunarea Generală a O.N.U. nu va reuși să găsească soluții care să creeze condiții pentru rezolvarea problemelor pe calea tratativelor cu participarea părților interesate, se va crea o situație grea în viața internațională și nu se poate spune că prestigiul și autoritatea O.N.U. vor avea de cîștigat din aceasta, dimpotrivă vor avea numai de suferit. De aceea noi considerăm că este necesar să se depună eforturi de către toate statele membre ale O.N.U. pentru a se ajunge la soluții care să asigure condiții de rezolvare a problemelor din Orientul Apropiat. Viața arată că pentru reglementarea problemelor din Orientul Mijlociu, în momentul de față este absolut necesară retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate, renunțarea de către Izrael la intenția de a obține avantaje teritoriale de pe urma acțiunilor militare. Numai pe calea discuțiilor, a tratativelor pentru rezolvarea tuturor problemelor, inclusiv a refugiaților arabi, se poate ajunge la o soluție echitabilă care să corespundă atît intereselor popoarelor arabe cît și ale Izraelului, să asigure respectarea dreptului inalienabil al fiecărui popor la existență independentă, la înfăptuirea aspirațiilor sale de progres social și național.

După cum se știe, unul din cele mai grave izvoare de neliniște și amenințare la adresa păcii mondiale îl constituie intensificarea agresiunii imperialismului împotriva Vietnamului. Dislocînd la distanță de mii de kilometri o armată de circa o jumătate de milion de oameni, utilată cu armamentul cel mai modern, Statele Unite duc un război de exterminare împotriva populației din Vietnamul de sud și bombardează în mod barbar Republica Democrată Vietnam, — țară socialistă, liberă și independentă.

Alături de poporul vietnamez se află întreaga omenire progresistă. România își manifestă solidaritatea frățească cu poporul vietnamez, acordîndu-i întregul său sprijin material, politic și moral, pînă la victoria definitivă împotriva agresorilor. După părerea partidului și guvernului nostru, există condiții și posibilități pentru intensificarea activității forțelor antiimperialiste și popoarelor din întreaga lume în sprijinul poporului vietnamez, împotriva agresorilor imperialiști, pentru desfășurarea mai energică și mai fermă a acțiunilor menite să determine S.U.A. să înceteze necondiționat bombardamentele, să renunțe la agresiune, să lase poporul vietnamez să-și rezolve problemele vieții sale interne fără amestec din afară.

Evenimentele recente din Congo sînt o nouă expresie a activității agresive a cercurilor imperialiste, a încercării lor de a înăbuși voința popoarelor recent eliberate de a se dezvolta de sine stătător din punct de vedere economic și social, a sprijinului pe care imperialismul îl acordă forțelor celor mai reacționare de pretutindeni. Iată de ce este necesar ca popoarele să-și întărească continuu vigilența, să asigure unirea tuturor forțelor naționale patriotice din interiorul fiecărei țări, să întărească solidaritatea internațională a frontului antiimperialist.

Un rol esențial în lupta forțelor antiimperialiste pentru înfrîngerea planurilor agresive ale reacțiunii mondiale îl are mișcarea comunistă și muncitorească internațională. Unitatea și coeziunea ei are o importanță hotărîtoare pentru sporirea capacității de luptă a frontului mondial antiimperialist. De aceea, Partidul Comunist Român consideră de datoria sa să depună și în viitor eforturi neslăbite, să facă totul pentru triumful cauzei unității mișcării comuniste și muncitorești, pentru întărirea solidarității internaționale a tuturor forțelor antiimperialiste.

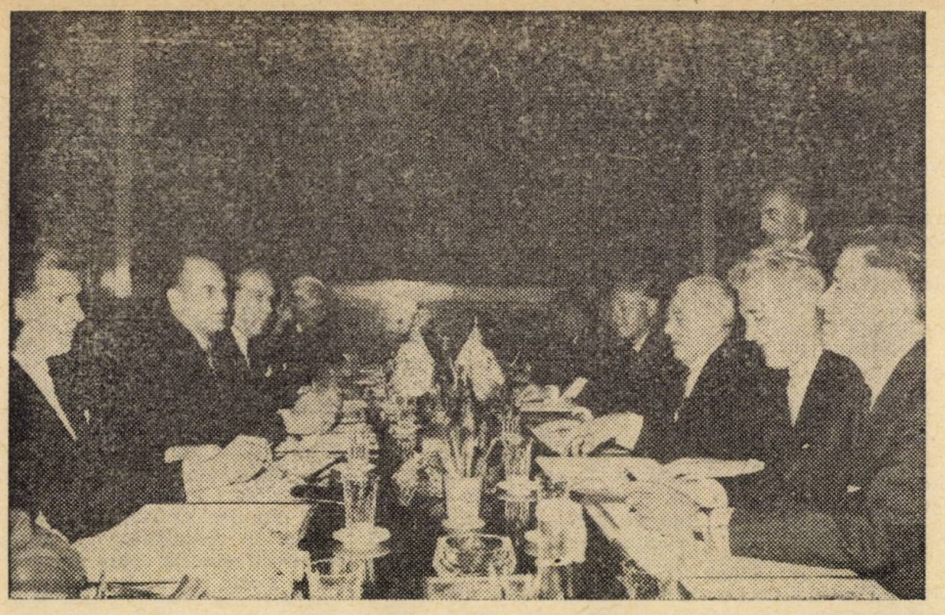

În timpul convorbirilor româno-austriece

Vizita cancelarului federal al Austriei

În prima zi a săptămînii, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a sosit, pentru a face o vizită oficială în țara noastră, cancelarul federal al Republicii Austria, dr. Josef Klaus. În vizita sa, înaltul oaspete este însoțit de dr. Lujo Toncic-Sorinj, ministrul afacerilor externe, dr. Carl Bobleter, secretar de stat pentru afaceri externe, dr. Eduard Chaloupka, șeful prezidiului Cancelariei federale, dr. Heinrich Haymerle, șeful secției politice din M.A.E., dr. Friedrich Meznik, șeful serviciului federal de presă, dr. Franz Karasek, șeful secției relații culturale cu străinătatea din Ministerul Federal al Învățămîntului, dr. Maximilian Falbl, consilier ministerial în Ministerul Comerțului.

Prezența vizită a cancelarului Republicii Austria este interpretată, de ambele părți, ca un nou prilej deosebit de prielnic pentru reafirmarea caracterului prietenesc și de colaborare al relațiilor dintre cele două țări și, deopotrivă, pentru explorarea unor noi posibilități în vederea extinderii și multiplicării acestor relații. În cursul unui dejun oferit în onoarea cancelarului federal dr. Josef Klaus, președintele Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, a remarcat că această vizită se înscrie pe linia dezvoltării din ultimii ani a relațiilor dintre cele două țări. „Sîntem deosebit de satisfăcuți — a spus vorbitorul — să constatăm că între România și Austria nu există probleme litigioase, fapt care ne îngăduie să ne îndreptăm toată atenția spre dezvoltarea unei colaborări prietenești".

Cu același prilej, cancelarul federal a declarat : „Am venit la București pentru a asigura contribuția pe care cele două țări ale noastre trebuie s-o aducă, fiecare, la realizarea unui progres amplu și pașnic al omenirii. Înțelegerea reciprocă și relațiile prietenești pe care le asigurăm, prin convorbirile noastre, între țările noastre, constituie un element necesar al bunelor relații interstatale în regiunea Dunării".

Semnificațiile actualei vizite sînt edificator evidențiate prin raportare la evoluția legăturilor româno-austriece de-a lungul ultimilor ani. Într-un asemenea context sînt evocate acum, în zilele vizitei, legăturile cu rădăcini istorice între cele două popoare, contactele și schimburile de bunuri materiale și spirituale care s-au intensificat, îndeosebi în ultimii ani, în avantajul ambelor părți. Este de amintit aportul important la cauza dezvoltării bunelor raporturi statornicite între Austria și România pe care l-a reprezentat vizita președintelui Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, întreprinsă în luna noiembrie 1965, precum și contribuția pe care au adus-o numeroase alte contacte stabilite în ultimii ani între cele două țări în scopul amplificării și diversificării relațiilor lor.

Rod al dorinței comune de colaborare și al acțiunilor întreprinse în acest sens sînt succesele obținute în dezvoltarea relațiilor economice și culturale româno-austriece. Schimburile comerciale între cele două țări — cu o bogată și îndelungată tradiție — au cunoscut o creștere a volumului de peste două ori în perioada 1960—1966, iar protocolul cuprinzînd listele de mărfuri pe anul 1967 creează noi posibilități pentru extinderea și diversificarea comerțului româno-austriac. Un viu transfer de bunuri culturale, în ambele sensuri, acțiune care permite cunoașterea mai temeinică a valorilor științei și culturii din cele două țări, se desfășoară tot mai intens între România și Austria iar definitivarea programului de schimburi culturale între cele două țări este menită să ofere un nou cadru propice dezvoltării schimburilor culturale și tehnico-științifice.

În zilele vizitei, cei doi șefi de guvern au apreciat în mod deosebit cursul pozitiv al relațiilor româno-austriece, relevînd în același timp și perspectivele favorabile ale dezvoltării lor. „Exprimînd aspirațiile comune spre o mai bună cunoaștere reciprocă și continuînd aceste vechi tradiții — sublinia premierul român — relațiile româno-austriece cunosc în prezent o dezvoltare fructuoasă la care contribuie apropierea geografică, numeroasele posibilități de contacte, facilitate și pe această cale europeană de comunicație care este Dunărea". Președintele Consiliului de Miniștri declara, de asemenea : „Animate de dorința menținerii și dezvoltării unui climat de pace, România și Austria depun eforturi constructive pentru înțelegere și colaborare, pentru realizarea destinderii și securității în Europa".

La rîndul său, cancelarul federal al Republicii Austria releva : „Dezvoltarea relațiilor economice între țările noastre permite o folosire mai judicioasă a potențialului economic național și asigură progresul economic și social al popoarelor noastre... Noi am venit la București pentru a adera, oriunde aceasta este posibil, la principii comune ale relațiilor interstatale și dorim să plecăm cu convingerea că am pus totodată temeliile unei dezvoltări practice a relațiilor româno-austriece".

Convorbirile româno-austriece, începute în prima zi a vizitei, s-au desfășurat într-o atmosferă cordială și au prilejuit un larg schimb de vederi privind principalele probleme ale situației internaționale și dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

Importanța acordată în Austria vizitei întreprinse de cancelarul federal dr. Josef Klaus în țara noastră își găsește expresie în paginile principalelor ziare ale țării. În preziua vizitei ziarul partidului populist — de guvernămînt — „Volksblat" publica un articol redacțional consacrat evenimentului, intitulat, „Călătorie la București", iar cotidianul „Die Presse" insera în pagina consacrată problemelor economice, un articol care informează pe larg despre evoluția schimburilor comerciale între România și Austria și despre perspectivele extinderii lor.

Apreciată ca un prilej favorabil pentru strîngerea în continuare a legăturilor de prietenie și colaborare dintre România și Austria, prezenta vizită constituie, totodată, într-un context mai larg, o contribuție la cauza păcii și cooperării pe continentul european și în lume.

Corneliu VLAD

breviar

5 iulie

A plecat spre Varșovia o delegație condusă de Roman Moldovan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Cercetării Științifice, care, la invitația vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone și a președintelui Comitetului pentru Știință și Tehnică, Eugenius Szyr, face o vizită în această țară.

S-a înapoiat în Capitală Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, care a făcut parte din delegația Republicii Socialiste România la sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., consacrată examinării situației din Orientul Apropiat.

7 iulie

Între 3 și 7 iulie, A. P. Renouf, ambasadorul Australiei la Belgrad, a făcut o vizită în țara noastră, fiind oaspetele Ministerului Afacerilor Externe.

8 iulie

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Moscova, tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România în C.A.E.R., care a participat la cea de-a XXX-a ședință a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Iosif Banc, a primit pe dr. B. R. Sen, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), însoțit de Paul Lamartine Yates, reprezentantul pentru Europa al acestei organizații.

9 iulie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, împreună cu soția au primit, la Snagov, pe savantul român Henri Coandă.

10 iulie

La invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a sosit la București cancelarul federal al Republicii Austria, dr. Josef Klaus, pentru a face o vizită oficială în țara noastră.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Guineea, Fadiala Keita, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

mersul evenimentelor

6 — 12 iulie 1967

Tratative sovieto-franceze. Sîmbătă s-a încheiat vizita pe care a întreprins-o în Uniunea Sovietică primul ministru francez Georges Pompidou și în cursul căreia a purtat tratative cu Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri sovietic. „Cele două guverne, se spune în comunicatul comun publicat la încheierea vizitei, au constatat cu satisfacție că politica de destindere în Europa, așa cum a fost stabilită în declarația sovieto-franceză din 30 iunie 1966 și în declarația sovieto-franceză din 9 decembrie 1966, exercită o influență pozitivă asupra evoluției situației de pe continent. Ele au amintit în această ordine de idei că atît pentru Uniunea Sovietică, cît și pentru Franța, țelul primordial este normalizarea, iar apoi dezvoltarea treptată a relațiilor dintre toate țările europene. O asemenea dezvoltare poate contribui la examinarea problemelor majore existente în Europa, poate face cu putință reglementarea lor și instaurarea unei păci trainice, respectîndu-se principiile suveranității naționale, al integrității teritoriale, nerecurgerii la forță și neamestecului în treburile interne ale fiecărui stat".

În ce privește colaborarea bilaterală s-au scos în relief progresele realizate în domenii diferite ale cooperării tehnico-științifice, contactele tot mai strînse între oameni de știință și cultură, dezvoltarea comerțului dintre cele două țări și s-a confirmat „dorința de dezvoltare continuă a schimburilor și contactelor care servesc țelurile cunoașterii reciproce".

Tratativele sovieto-franceze au abordat, cum era și firesc, și o serie de probleme însemnate care afectează pacea mondială. Comunicatul comun arăta astfel că „guvernele U.R.S.S. și Franței sînt convinse că o ieșire din războiul din Vietnam poate fi găsită numai prin încetarea intervenției străine în Vietnam, în primul rînd prin încetarea bombardamentelor, precum și prin revenirea la prevederile fundamentale ale acordurilor de la Geneva din 1954". Într-un interviu transmis de posturile de televiziune din Moscova după încheierea tratativelor, premierul francez s-a referit și la situația din Orientul Apropiat, declarînd în acest sens: „Considerăm că există de mult timp în această regiune a lumii o situație dificilă și că se pun acolo un mare număr de probleme care nu au găsit niciodată o rezolvare satisfăcătoare și care să fie admisă de toți. Franța nu poate recunoaște faptul împlinit al cuceririi pe calea armelor. Trebuie căutate soluții trainice și care să fie acceptate de toate țările, indiferent dacă este vorba de existența statelor din această regiune, de integritatea lor teritorială, de problema refugiaților sau a navigației". Vorbitorul a menționat ca „o problemă extrem de importantă" asigurarea securității europene, subliniind: „Cred că nu este nimic mai folositor decît contactele dintre oamenii de stat, pentru că aceste contacte, aceste întîlniri fac posibilă o mai bună înțelegere reciprocă".

Aceleași au fost concluziile subliniate — în interviul acordat corespondentului radioteleviziunii franceze — de președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosighin care, subliniind că „relațiile dintre Franța și Uniunea Sovietică răspund intereselor întregii lumi și sînt salutate cu căldură de popoarele Uniunii Sovietice", a exprimat în continuare convingerea că „problemele mondiale trebuie să fie reglementate de către toate țările și toate popoarele, fie mici sau mari". În ce o privește — a spus vorbitorul — Uniunea Sovietică afirmă în continuare că „politica coexistenței pașnice este temelia politicii externe a U.R.S.S." și că această politică reprezintă „singura posibilitate de a menține pacea pe pămînt atîta timp cît în lume există două orînduiri sociale diferite".

Vietnamul continuă să constituie teatrul unor operațiuni militare marcate, ca și în săptămînile trecute, de intensificarea intervenției militare americane, dar la fel de sărace în rezultatele scontate de Washington. Dimpotrivă, agențiile de presă relatează că zile la rînd aerodromuri americane sînt supuse tirului intens al artileriei patrioților vietnamezi (în special baza aeriană de la Dong Ha, unde ministrul apărării McNamara nu a reușit să aterizeze). Angajările, adesea sîngeroase — agențiile de presă occidentale vorbesc de pierderi grele pentru trupele americane — continuă în diferite regiuni ale Vietnamului de sud, mai ales în Deltă, despre care purtătorii de cuvînt americani recunosc că reprezintă una din principalele obstacole în calea așa-numitei „politici de pacificare". Una din principalele conducte petroliere controlate de trupele intervenționiste este scoasă din funcțiune aproape în fiecare noapte. Un ziar american — „International Herald Tribune" — constată că „pe măsură ce vara evoluează, listele de pierderi americane se lungesc iar forța inamicului sporește".

Aceasta este și concluzia la care a ajuns ministrul apărării McNamara după turneul său în Vietnamul de sud și după convorbirile cu oficialitățile militare americane din această țară. „Dacă vrem să fim realiști trebuie să constatăm că programul de pacificare progresează foarte încet" constata McNamara. Pe de altă parte, ministrului american i-au fost prezentate cereri stăruitoare din partea generalului Westmoreland și a conducătorilor americani de sporire urgentă a efectivelor intervenționiste. Ziarele americane vorbesc de cifre între 150 000—200 000 de oameni care să se adauge actualului corp expediționar, însă, după alte comentarii de presă, este puțin probabil ca McNamara să-și poată permite satisfacerea acestor revendicări. „Orice sporire prea importantă ar atrage după sine consecințe financiare neplăcute atît pentru bugetul militar american cît și pentru economia sud-vietnameză, care se găsește în momentul de față într-o situație dificilă", — scrie „Tribune de Genève". *(Despre condamnarea neechivocă pe care cercuri largi ale opiniei publice din S.U.A. o formulează la adresa politicii de escaladare, citiți articolul inserat la rubrica Puncte de vedere, pag. 27.)*

Cu prilejul vizitei sale oficiale în Uniunea Sovietică, primul ministru francez Georges Pompidou a purtat tratative cu președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosîghin

În orașul Mehala El Kobra, important centru industrial din R.A.U., a fost inaugurată expoziția „Peisaje și tipuri din România", aflată sub patronajul guvernatorului provinciei Gharbia, Waghi Roshdi

Dificultăți financiare se anunță pentru Statele Unite ca urmare a insistențelor asupra efortului militar, și dintr-o altă direcție. McNamara, anunță Agenția France Presse citînd surse bine informate, este așteptat la mijlocul acestei săptămîni la Bonn, unde va discuta cu omologul său vest-german problema compensațiilor în devize pe care S.U.A. urmează să le acorde pentru întreținerea trupelor americane staționate în Germania occidentală. Vizita aceasta este de asemenea pusă în legătură, la Bonn ca și la Washington, cu hotărîrea anunțată de guvernul vest-german de reducere a efectivelor militare ale Bundeswehrului, reducere care a devenit necesară în urma dificultăților financiare crescînde ale Republicii federale, și cu care Statele Unite, în calitatea lor de conducători ai N.A.T.O., au făcut cunoscut că nu sînt de acord.

Președintele de Gaulle se află, la sfîrșitul perioadei de care ne ocupăm, adică miercuri și joi, în capitala vest-germană, însoțit de o delegație ministerială mai numeroasă și mai importantă — cum au anunțat ziarele — decît în vizitele anterioare. Convorbirile prilejuite de prezența președintelui Franței în capitala R.F.G. se desfășoară într-o atmosferă pe care ziarele vest-germane — „Die Zeit", „Die Welt" — o calificau zilele trecute ca fiind mai puțin promițătoare decît în trecut. *(În legătură cu aceasta citiți articolul privind stadiul actual al relațiilor franco—vest-germane de la pag. 19.)*

Guvernul englez a resimțit zilele trecute ca o lovitură dureroasă anunțarea de către Franța a retragerii acestei țări din proiectul comun al fabricării așa-numitului avion G.V. („Geometrie variabilă") care urma să fie construit cu resurse materiale mixte franco-britanice. Pentru Anglia, refuzul Franței de a mai participa înseamnă și o înfrîngere diplomatică, adică un avertisment că Franța nu acceptă o apropiere prea pronunțată a Marii Britanii de „comunitatea" vest-europeană (astfel a și fost interpretat gestul francez de opoziția conservatoare care a depus în Camera Comunelor o moțiune condamnînd guvernul pentru că s-a angajat în acest proiect fără garanții prealabile), dar și o serioasă problemă financiară, cu repercusiuni asupra industriei aeronautice, unde se fac simțite semnele unei crize de fonduri. *(Citiți la rubrica Puncte de vedere pag. 30, un articol despre implicațiile diferite ale acestei probleme.)*

Ca un refuz mai explicit al guvernului francez opus încercărilor britanice de apropiere de Piața comună era interpretată la Londra răceala cu care la sfîrșitul săptămînii trecute fusese primit în Franța un discurs al ministrului de externe englez Brown, în care acesta lăsa să se înțeleagă că Londra e dispusă la noi concesii spre a-și facilita intrarea în C.E.E. Această rezervă franceză și-a găsit de altfel o expresie neechivocă luni cînd, în cadrul sesiunii Consiliului miniștrilor de externe ai Pieței comune, la Bruxelles, ministrul de externe francez nu a făcut decît să sublinieze obstacolele pe care țara sa le vede în calea admiterii Marii Britanii în Comunitate. „Din acest schimb de vederi, scria Agenția France Presse, sînt de reținut rigoarea intervenției lui Couve de Murville și contrastul între această rigoare și tendințele mai favorabile adeziunii britanice exprimate de ceilalți cinci miniștri de externe. Actuala sesiune — care de altfel a amînat continuarea discuțiilor la viitoarea sesiune din octombrie — a constituit deci o trecere în revistă care n-a făcut deloc ca problema să progreseze".

Focarele de încordare din Orientul Apropiat și din Africa au continuat să rețină atenția opiniei publice și a O.N.U. *(Despre sesiunea actuală a Consiliului de Securitate citiți corespondența de la pag. 6.)*

În timp ce Chombe era deținut zilele acestea în continuare sub ancheta autorităților algeriene, rebeliunea mercenarilor în Congo Kinshasa era în mare parte lichidată și guvernul congolez își îndrepta marți eforturile spre eliberarea ostaticilor deținuți de mercenari pe aeroportul Kisangani și îi avertiza pe rebeli că, dacă nu vor înceta rezistența, vor fi întreprinse acțiuni militare intense pentru lichidarea lor. Consiliul de Securitate a adoptat în unanimitate rezoluția condamnînd statele care ar permite recrutarea, instruirea și tranzitul de mercenari în scopul răsturnării guvernului legitim al Republicii Congo Kinshasa și invitînd toate guvernele să se asigure că teritoriul lor nu va fi folosit în aceste scopuri. *(În pag. 14—15 corespondența noastră specială din Kinshasa.)*

În Nigeria, luptele care se desfășoară între trupele guvernului de la Lagos și cele ale republicii secesioniste Biafra au continuat fără ca pentru moment să se poată desprinde o imagine clară a evoluției situației militare. Datele reproduse în comunicatele celor două părți sînt contradictorii, astfel că o agenție ca France Presse reținea doar că luptele se desfășoară în regiunea de frontieră. Pe de altă parte, ziarele occidentale au început să vorbească despre o nouă problemă a petrolului, întrucît după cum se știe teritoriul actualei republici Biafra produce două treimi din cantitatea totală a petrolului nigerian, apreciată astăzi la aproape 30 milioane tone anual.

O curiozitate mai curînd amuzantă în contextul actualelor probleme grave pe scena internațională — așa apărea la început problema ciudată a dispariției unor oameni de știință sau studenți sud-coreeni aflați la studii în Republica Federală a Germaniei. Acum s-a vădit că ea este în realitate o problemă mai serioasă și că dispariția acestor cetățeni sud-coreeni reprezintă una din fațetele activității represive a regimului dictatorial de la Seul. „Dacă tinerii sud-coreeni au fost împachetați în lăzi și răpiți spre a fi transportați în țara lor, așa cum se presupune în anumite cercuri la Bonn, sau dacă ei au fost transportați pe altă cale tainică, lucrul acesta nu este sigur — scria săptămînalul vest-german «Die Zeit». În orice caz, ei au dispărut și presupunerea că ambasada sud-coreeană este răspunzătoare de această dispariție a devenit acum o certitudine". S-a dat în vileag că autoritățile sud-coreene i-au răpit pe cei actualmente dispăruți fără urmă, deoarece îi suspectau de a fi „adversarii regimului". Problema în sine și procedeele folosite, scriu ziarele vest-germane, sînt însă prea serioase pentru a rămîne o simplă curiozitate. Deocamdată s-au îndeplinit doar demersuri diplomatice.

Mircea IVĂNESCU

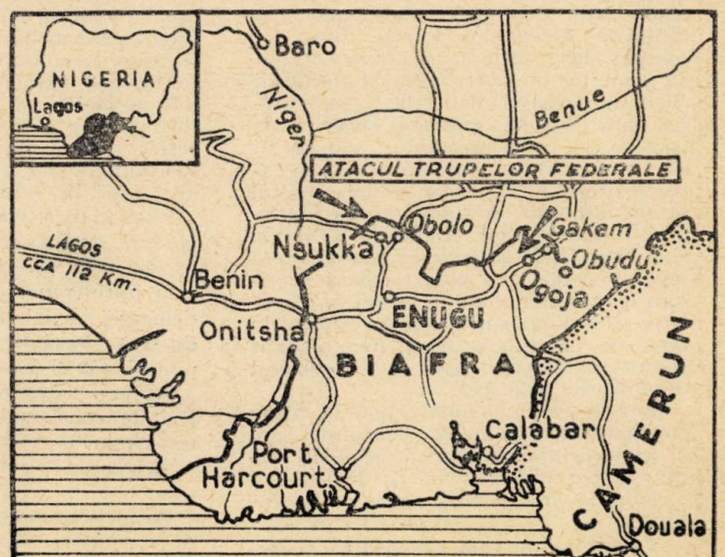

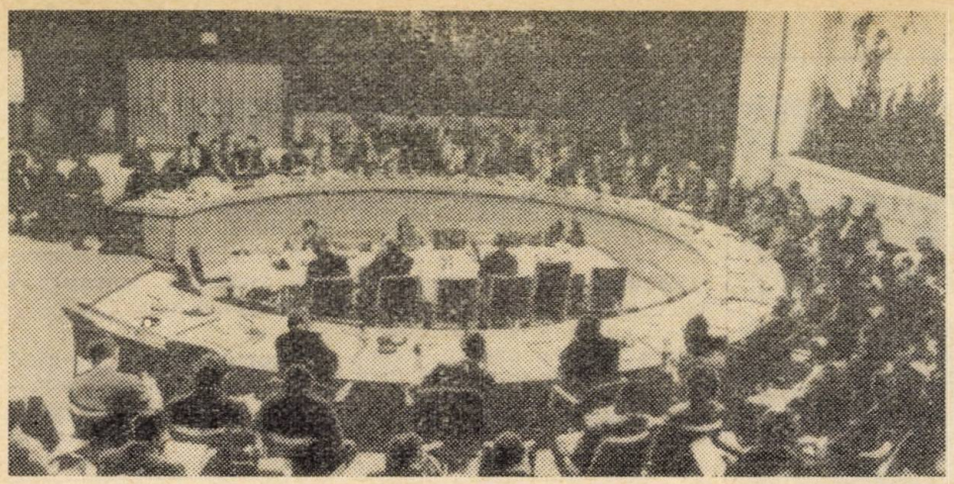

New York. Ședința Consiliului de Securitate, întrunit pentru a discuta plîngerea Republicii Democrate Congo

Corespondență din New York

Cronica unei săptămîni de reflecție

Romulus Căplescu

Unul din cuvintele cel mai des auzite în aceste zile în incinta Adunării Generale a O.N.U. a fost „consens", scoțîndu-se în evidență că după respingerea principalelor proiecte de rezoluție — cel al țărilor nealiniate și cel al țărilor latino-americane — de către sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată examinării situației din Orientul Mijlociu, se impune cu atît mai mult necesitatea adoptării unei hotărîri care să fie cît mai larg acceptată.

Cuvîntul a fost folosit, de pildă, de președintele Adunării Generale, Abdul Rahman Pazvak, în ședința de miercuri după-amiază a sesiunii, cînd s-a hotărît suspendarea pe timp de o săptămînă a lucrărilor pentru a se da posibilitatea delegaților să procedeze la noi consultări.

Arătînd că, în ciuda neaprobării nici unuia din proiectele menționate, în rîndurile delegaților există totuși un consens larg asupra anumitor principii cum ar fi „necesitatea statornicirii păcii în Orientul Mijlociu", „neadmiterea sub nici un motiv a cuceririi de teritorii pe calea războiului" sau faptul că „suveranitatea politică și integritatea teritorială a statelor le dau dreptul să fie eliberate de amenințarea războiului", președintele Adunării Generale și-a exprimat speranța că „în acest al unsprezecelea ceas vom reuși să profităm de timpul pe care-l avem la dispoziție și să-l folosim pentru a ajunge la ceea ce am putea numi un rezultat rodnic în interesul păcii și în interesul organizației noastre".

Același cuvînt a fost reluat ca atare sau parafrazat și de alți vorbitori, care și-au exprimat în cursul aceleiași ședințe speranța că vor fi depuse noi strădanie în vederea unei reglementări.

A reținut atenția declarația reprezentantului permanent al Suediei, Svarker Astrom, care a subliniat că Adunarea Generală nu trebuie să-și încheie lucrările pînă nu se va ajunge într-o anumită măsură la un acord, eventual sub forma unei rezoluții care aprobînd încetarea focului să ceară totodată secretarului general al O.N.U. trimiterea unui reprezentant special care să contribuie la găsirea unei soluții a crizei din Orientul Mijlociu și să raporteze Consiliului de Securitate.

La încheierea dezbaterii generale și înaintea trecerii la vot, președintele Abdul Rahman Pazvak vorbise de „momentul decisiv", de momentul luării hotărîrilor. Or, după cum au remarcat mulți dintre cei prezenți la actuala sesiune, nu au fost adoptate rezoluții în chestiunile de fond cum ar fi cea a retragerii trupelor din teritoriile ocupate.

Iată de ce a apărut cu totul justificată inițiativa unei „pauze", a unui răgaz menit să ofere posibilitatea menținerii eforturilor îndreptate spre o reglementare pașnică, constructivă, a continuării explorării sub toate aspectele a căilor în vederea găsirii unei formule care, ținînd seama de interesele tuturor țărilor în cauză, să fie susceptibilă de a întruni un consens de păreri în Adunarea Generală.

Pînă la ora cînd transmitem aceste rînduri, au fost stabilite contacte și s-a procedat la consultări bi și multilaterale între reprezentanții a numeroase delegații participante la Adunare, luîndu-se ca bază de discuții diferite propuneri. Ca și în decursul primei părți a sesiunii extraordinare, la această activitate constructivă, urmărind aflarea unor puncte de apropiere, a participat și delegația Republicii Socialiste România.

Paralel cu această activitate intensă de consultări, săptămîna care s-a scurs a fost martora, cu începere de joi 6 iulie, a unor ședințe ale Consiliului de Securitate care a discutat alternativ o plîngere a Republicii Democrate Congo privind noile acțiuni agresive comise împotriva sa de către cercurile coloniale și imperialiste, precum și plîngerile Republicii Arabe Unite și statului Izrael care s-au acuzat reciproc de încălcarea în zona Canalului de Suez a rezoluției de încetare a focului.

În declarațiile făcute în fața Consiliului, reprezentantul permanent al Congo (Kinshasa) a denunțat „conspirația internațională" la care este supusă țara sa și a adus exemple concrete privind recrutarea de mercenari pe teritoriul belgian și transportarea lor în Africa, via Lisabona, referindu-se totodată și la amestecul altor țări vest-europene în treburile interne ale statului congolez. Ca urmare a dezbaterilor ce au avut loc, luni seara a fost aprobată o rezoluție care cere „guvernelor să asigure ca teritoriul lor și alte teritorii pe care le controlează, precum și supușii lor să nu fie folosiți pentru plănuirea unor acte de subversiune și pentru recrutarea, instruirea și tranzitul de mercenari cu scopul de a răsturna guvernul Republicii Democrate Congo". Fără să întrunească adeziunea lipsită de rezerve a tuturor membrilor Consiliului de Securitate și nici a reprezentantului congolez, întrucît nu specifică nominal anumite state menționate în legătură cu evenimentele din Congo, rezoluția a fost totuși acceptată în unanimitate pentru posibilitățile pe care le oferă cu condiția respectării stricte a prevederilor sale.

Tot în unanimitate a fost adoptată, de asemenea după o ședință care s-a prelungit duminică pînă după miezul nopții, o hotărîre prin care, cerîndu-se ambelor părți să respecte cu scrupulozitate rezoluțiile Consiliului de Securitate privind încetarea focului, se aprobă în același timp sugestia secretarului general U Thant de a fi staționați, de ambele părți ale actualei linii de demarcație din zona Canalului de Suez, un număr de observatori ai O.N.U., aranjamentele în acest sens urmînd să fie perfectate prin discuțiile pe care șeful de stat major al organismului Națiunilor Unite însărcinat cu supravegherea armistițiului din Palestina (UNTSO), generalul Odd Bull, le va avea atît cu R.A.U. cît și cu Izraelul. Aprobînd „măsurile temporare" cum ar fi postarea de observatori, unii dintre membrii Consiliului, ca, de pildă, G. Parthasarathi (India) au scos însă în evidență că stabilirea păcii depinde de „acțiuni cu caracter mai fundamental", menționînd în acest sens două principii : nerezolvarea prin forță a disputelor și respectarea integrității teritoriale a tuturor statelor.

Formulînd o apreciere generală a rezultatului dezbaterii celor două probleme de care Consiliul de Securitate a fost sesizat, președintele E. Makonnen l-a caracterizat drept „modest" dar încurajator.

New York, 11 iulie

EVOLUȚII ÎN COMERȚUL INTEREUROPEAN

În cercurile politice europene se evidențiază un interes crescînd pentru întărirea și extinderea relațiilor economice dintre toate țările continentului, indiferent de orînduirea lor socială. Reprezentanți ai statelor socialiste din Europa au exprimat în repetate rînduri dorința vie a țărilor lor de a dezvolta relațiile economice cu toate statele continentului nostru, fără nici un fel de discriminări. Totodată, în interviurile și declarațiile lor publice, premieri, miniștri ai afacerilor externe și ai comerțului exterior, lideri de partide politice din țările vest-europene se pronunță în ultima vreme tot mai des pentru lărgirea legăturilor comerciale, tehnice și științifice dintre Est și Vest.

Presa internațională publică frecvent știri despre încheierea unor noi acorduri comerciale și de cooperare economică între diversele state ale Europei. Astfel, recent, organizații comerciale din R.D.G. au încheiat acorduri cu firme engleze pentru importarea unei instalații pentru fabricarea cauciucului sintetic ; întreprinderi cehoslovace au comandat în R.F.G., Franța și Anglia importante utilaje industriale grele ; între Polonia și Suedia s-au semnat protocoale pentru sporirea volumului de mărfuri schimbate între cele două țări. Recent, Italia a anunțat liberalizarea schimburilor sale comerciale cu țările socialiste din Europa. Aceste acțiuni, ca și altele, se înscriu într-un context mai larg al intensificării relațiilor economice dintre toate statele continentului european, indiferent de sistemul lor social.

Sintetizînd poziția a numeroase cercuri politice și economice occidentale, Philippe de Seynes, secretar general adjunct al O.N.U., declara : „Există un interes crescînd pentru dezvoltarea relațiilor economice, științifice și culturale între diferite țări ale lumii și cred că toate țările — indiferent de orînduirea lor — înțeleg astăzi dezvoltarea lor proprie în contextul dezvoltării întregii lumi. A devenit foarte greu și inutil să încerci a progresa rămînînd în izolare economică, în timp ce comerțul mondial oferă posibilități de accelerare continuă a dezvoltării". În același sens se pronunță și cercuri ale unor oameni de afaceri vest-europeni, ceea ce arată tot mai larga răspîndire a ideii cooperării economice intereuropene, indiferent de sistemul social al țărilor partenere. Astfel, Vittorio Valletta, președintele firmei „Fiat", declara : „Schimburile economice, comerciale și culturale servesc cooperării pașnice dintre Est și Vest și de aceea ele se vor dezvolta în interesul tuturor popoarelor. Am încredere în viitor și consider că guvernele țărilor din Est și Vest trebuie să conlucreze tot mai mult în vederea destinderii internaționale".

Una din manifestările interesului tot mai sporit pentru dezvoltarea comerțului intereuropean o constituie recomandarea Camerei Internaționale de Comerț, cu sediul la Paris, făcută membrilor săi — 6 000 de societăți industriale și comerciale din 75 de țări capitaliste — de a lua măsuri pentru amplificarea comerțului cu țările socialiste, inclusiv recomandarea de a renunța la contingentarea importurilor din țările socialiste, pentru a crea astfel posibilități mai mari de export în aceste state.

Un important rol în dezvoltarea relațiilor economice intereuropene îl joacă numeroasele vizite și contacte personale între reprezentanți ai statelor și guvernelor din țările socialiste și capitaliste ale Europei, care mențin viu dialogul Est-Vest, contribuind la crearea unui climat de înțelegere și cooperare reciproc avantajoasă. În cadrul acestor vizite, problemele dezvoltării relațiilor economice au ocupat un loc central, concretizîndu-se, deseori, în acorduri comerciale, de cooperare tehnică și științifică etc.

În creșterea schimburilor comerciale o influență pozitivă au tîrgurile și expozițiile internaționale. Numeroase firme europene producătoare sau specializate în comerț exterior au participat în 1967 la expozițiile de pînă acum, desfășurate la Paris, Gand, Frankfurt pe Main, Viena, Leipzig, Budapesta.

Dezvoltarea comerțului, a relațiilor economice constituie una din manifestările cele mai directe ale cooperării internaționale reciproc avantajoase. Rolul pe care îl joacă relațiile economice dintre state este complex, ele exercitînd o influență pozitivă atît în ce privește dezvoltarea economiei fiecărei țări participante la schimbul mondial de valori materiale, cît și în ce privește domeniul politicii internaționale — prin contribuția pe care aceste relații o aduc la apropierea între popoare și creșterea încrederii reciproce, la îmbunătățirea climatului internațional și consolidarea păcii. Comerțul internațional se vădește a fi un factor hotărîtor de pace și înțelegere între popoare. El constituie, totodată, o componentă esențială a activității economice, contribuind la progresul material al tuturor țărilor.

Pe continentul european există condițiile necesare pentru un comerț larg desfășurat între toate statele. În perioada postbelică, pe măsură ce țările europene și-au refăcut și dezvoltat economia, comerțul intereuropean a căpătat o bază tot mai largă. Faptele infirmă acele teorii economice după care industrializarea unor țări ar duce la limitarea schimburilor externe. Dimpotrivă, există un raport direct între producția industrială și volumul absolut și pe locuitor al exporturilor și importurilor. Cifrele arată, de pildă, că volumul comerțului exterior pe locuitor al unor țări dezvoltate a atins cifre importante : Belgia — 1 310 dolari anual ; Olanda — 1 127 ; Danemarca — 1089 ; Suedia — 1 080 ; Finlanda — 450 ; Cehoslovacia — 379 etc. După cum se vede, între dezvoltarea economiei și intensificarea legăturilor comerciale internaționale există o relație directă. Izolarea economică a unei țări oarecare este de neconceput în condițiile contemporane pentru că ea ar avea efecte profund negative asupra ritmului ei de dezvoltare, asupra nivelului tehnico-științific al producției ș.a.m.d.

Pentru dezvoltarea normală, sănătoasă a relațiilor economice, ca și în general a oricăror relații dintre state, o însemnătate hotărîtoare are respectarea unor principii esențiale : independența și suveranitatea statelor, egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor mari și mici, neamestecul în treburile interne ale altor state, avantajul reciproc. Necesitatea respectării stricte a acestor principii decurge din realitatea obiectivă a existenței statelor suverane, singurele în drept să-și stabilească politica internă și externă. De aceea, aceste principii exclud formarea de grupări economice închise, integrarea suprastatală, trecerea unor atribute ale guvernelor naționale în mîinile unor organe supranaționale. Ele exclud, totodată, politica de discriminări și restricții față de anumite state. Reciprocitatea de drepturi și îndatoriri ale statelor partenere presupune respectarea principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state suverane și independente. Recunoașterea acestor principii capătă o amploare crescîndă, noi și noi cercuri internaționale pronunțîndu-se pentru stabilirea pe baza lor a relațiilor economice și politice *dintre toate statele*.

Comerțul intereuropean nu a avut o evoluție rectilinie, permanent ascendentă. El a cunoscut perioade de avînt, în care schimburile de mărfuri s-au intensificat și diversificat. El a cunoscut însă și perioade de restricții, în care frîne puternice au apărut în calea circuitelor comerciale normale.

În primii ani ai perioadei postbelice, ca urmare a politicii de război „rece", promovată de către S.U.A. și partenerii săi occidentali, a avut loc o scădere apreciabilă a comerțului Est-Vest. Politica de embargo și discriminare a adus prejudicii serioase cooperării economice europene, rupînd circuitele internaționale obiectiv necesare dezvoltării economice a țărilor continentului. Treptat, însă, — sub influența unui complex de factori — barierele artificiale ridicate de această politică în calea dezvoltării comerțului au început să cadă una după alta, iar schimburile comerciale dintre țările socialiste și cele capitaliste din Europa au cunoscut o tendință de creștere tot mai accentuată.

Unul din principalii stimuli ai extinderii legăturilor economice dintre state îl constituie însăși necesitatea, vitală pentru fiecare țară, de a face schimb de valori materiale cu celelalte țări, dată fiind existența unei diviziuni mondiale a muncii, care determină în mod obiectiv cerința de a vinde și cumpăra produse ale unor munci specializate pe plan internațional. Schimbul de mărfuri între statele lumii se vădește a fi de importanță vitală pentru dezvoltarea economică a tuturor țărilor.

Dezvoltîndu-se cu succes pe drumul industrializării, țările socialiste au fost și sînt interesate să importe și să exporte cele mai moderne utilaje, instalații, mașini-unelte destinate industriei, agriculturii, transporturilor, comunicațiilor etc. Pe de altă parte, necesitățile obiective ale schimburilor internaționale au determinat cercuri tot mai largi din țările vest-europene să se pronunțe și să acționeze practic pentru reconsiderarea politicii de embargo și discriminare, pentru dezvoltarea tot mai intensă a comerțului cu țările socialiste.

→

Astfel, în deceniile VI și VII, comerțul intereuropean între țările socialiste și capitaliste s-a intensificat an de an : între 1953 și 1955 volumul exporturilor țărilor Europei occidentale către țările socialiste din Europa aproape s-a dublat, atingînd, după datele O.N.U., peste 1,1 miliarde de dolari. Ritmul s-a menținut ridicat și în următorii ani, volumul exportului respectiv ajungînd în 1960 de trei ori mai mare, iar în 1965 de aproape patru ori mai mare decît în 1953. Aproximativ 70 la sută din schimburile mondiale Est-Vest au loc între țările socialiste și cele capitaliste din Europa.

În ansamblul lor, schimburile Est-Vest s-au dovedit a fi unul din elementele cele mai dinamice ale comerțului internațional. În timp ce valoarea comerțului mondial a crescut, între 1953 și 1965, într-un ritm mediu anual de 6,9 la sută, comerțul Est-Vest a sporit anual cu 11,8 la sută. Astfel s-a ajuns ca în 1965, pentru prima dată în perioada postbelică, schimburile comerciale dintre țările socialiste și cele capitaliste să depășească suma de 11 miliarde de dolari, din care exportul țărilor socialiste către cele capitaliste reprezintă 5,4 miliarde, iar exportul în sens contrar — 5,6 miliarde de dolari. Creșterea este apreciabilă și reflectă faptul că țările occidentale — cu excepția S.U.A. — și-au redus în ultimul deceniu listele de embargo cu circa 40 la sută, în timp ce listele produselor cu restricții cantitative în exportul către Est au fost treptat transformate în liste de „produse sub supraveghere", aplicîndu-se, deci, opreliști mai puțin dure.

În politica comercială a statelor vest-europene se mai mențin totuși și în prezent discriminări și obstacole artificiale, care explică situația anormală că schimburile Est-Vest constituie doar circa 3 la sută din comerțul mondial, deși țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate concentrează cea mai mare parte a producției industriale mondiale. Aceste obstacole sînt o continuare — nejustificată de realități — a unei perioade anterioare, în care S.U.A. au reușit să impună partenerilor lor occidentali o politică discriminatorie în comerțul cu Estul, ca un element component al războiului „rece". În acest sens, vreme îndelungată s-au menținut restricțiile cantitative impuse de țările vest-europene în calea importurilor din statele socialiste, în special în privința importurilor de produse ale industriei prelucrătoare, alături de taxe vamale discriminatorii.

Deși asemenea restricții continuă să se mai mențină în comerțul unora din țările vest-europene cu țările socialiste, este evident faptul că, în ultimii ani, au început să prevaleze tot mai mult tendințele spre destindere și cooperare, spre înlăturarea barierelor artificiale din comerțul Est-Vest, spre dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice în forme tot mai variate.

În ultimele luni s-au încheiat noi acorduri între țări socialiste și capitaliste din Europa privind schimburile economice pe anul 1967 sau pe o perioadă mai îndelungată.

Au fost încheiate, în primul rînd, acorduri bilaterale și protocoale care prevăd pentru 1967 sporirea volumului mărfurilor schimbate între țări socialiste și capitaliste europene ; asemenea acorduri și protocoale au fost încheiate, de pildă, între Cehoslovacia și Finlanda, Norvegia ; între R.D.G. și Anglia ; U.R.S.S. și Franța, Italia ; între Bulgaria și R.F.G., Suedia ; între Iugoslavia și Austria ; Polonia și Islanda, Spania ; între Ungaria și Suedia, Norvegia, Spania.

Paralel cu protocoale privind sporirea volumului comerțului, o extindere crescîndă capătă acordurile privitoare la colaborarea tehnico-științifică : între U.R.S.S. și Italia ; Ungaria și Franța ; Bulgaria și Suedia ; U.R.S.S. și Anglia ; Ungaria și Italia ; U.R.S.S. și Franța etc.

În relațiile economice mondiale, formele clasice de comerț exterior se schimbă tot mai mult, apar mereu forme noi de dezvoltare a cooperării economice, tehnice și științifice. Astfel de forme noi și importante de cooperare economică s-au conturat, în ultimul an, prin încheierea unor contracte de colaborare în domeniul construcțiilor de automobile între Bulgaria și firma „Renault" (pentru producerea a 50 000 de vehicule anual) etc. Contracte similare au fost încheiate și în alte ramuri : de pildă, între U.R.S.S. și firme engleze și franceze în domeniul industriei petrochimice ; între U.R.S.S. și firme italiene în domeniul industriei chimice, al construcțiilor de mașini și utilaje pentru industria textilă, alimentară și ușoară ; între Cehoslovacia și firme britanice în domeniul construcției de mașini și utilaje ; între Ungaria și firme elveține în domeniul producției de turbine cu abur ; între Polonia și firme italiene în domeniul fabricării de fibre sintetice etc.

În ultimii ani, Franța și Italia au luat măsuri de liberalizare a comerțului cu țările socialiste, ceea ce se reflectă în creșterea apreciabilă a schimburilor lor cu Estul Europei. Astfel, după sursele oficiale franceze, exportul Franței în țările socialiste a crescut de la 1,7 în 1965, la 2,1 miliarde de franci în 1966, iar importul de la 1,4 la 1,8 miliarde de franci. Exportul francez către țările socialiste, în 1966, era orientat astfel : U.R.S.S. (373,3 milioane franci), Polonia (332,4 milioane), Cehoslovacia (312,1 milioane), R.D.G. (307,8 milioane), România (247,4 milioane), Iugoslavia (238 milioane), Bulgaria (210,5 milioane), Ungaria (124,4 milioane), Albania (3,1 milioane). În ceea ce privește orientarea importurilor franceze, situația se prezenta astfel : U.R.S.S. (847 milioane franci), România (209,3 milioane), Polonia (205 milioane), Iugoslavia (145,5 milioane), Cehoslovacia (139 milioane), Ungaria (129,7 milioane), R.D.G. (127,6 milioane), Bulgaria (58,1 milioane), Albania (1,9 milioane franci). În momentul de față, comerțul cu țările socialiste a ajuns să reprezinte circa o cincime din schimburile totale franceze pe piața mondială, el avînd o dinamică mult mai accelerată decît ansamblul relațiilor comerciale franceze.

Creșteri puternice au înregistrat și schimburile comerciale reciproce dintre țările socialiste europene și Marea Britanie, Italia, Republica Federală a Germaniei, Austria, Belgia, Suedia, Finlanda, Danemarca. De pildă, comerțul dintre R.D. Germană și R.F. a Germaniei a sporit considerabil în ultimii cinci ani, ajungînd să reprezinte, după cum arată cifrele Anuarului Statistic al R.D.G., aproape a zecea parte din totalul schimburilor comerciale externe ale R.D.G., ceea ce face ca Republica Federală a Germaniei să ocupe primul loc între partenerii occidentali ai Republicii Democrate Germane.

În repetate rînduri, reprezentanți ai țărilor socialiste și ai cercurilor economice și politice din vestul Europei au subliniat că evoluția favorabilă a comerțului intereuropean deschide noi perspective pentru intensificarea colaborării economico-științifice dintre toate statele — indiferent de sistemul lor social-politic —, în interesul dezvoltării fiecărei țări, al asigurării unui climat de pace și încredere între popoare.

„Țările europene, legate prin relații comerciale tradiționale, au numai de cîștigat de pe urma dezvoltării colaborării lor economice pe bază reciproc avantajoasă — subliniază Declarația de la București din iulie 1966. Expansiunea relațiilor economice între statele europene, înlăturarea discriminărilor și barierelor existente în acest domeniu reprezintă un factor deosebit de important pentru apropierea și pentru statornicirea unei atmosfere de încredere și înțelegere reciprocă între popoare. Dezvoltarea legăturilor economice între țările europene dă posibilitatea extinderii schimburilor comerciale cu parteneri din alte regiuni ale lumii. Aceste legături, împreună cu dezvoltarea multilaterală a colaborării tehnico-științifice și culturale, care permite să se ajungă la o mai bună cunoaștere reciprocă între popoare, pot, pe măsura dezvoltării lor, să devină baza materială a securității europene și a întăririi păcii în întreaga lume".

În dezvoltarea cooperării economice internaționale, România pornește de la ideea că schimburile economice cu alte țări constituie un factor de cea mai mare importanță atît în activitatea vastă de edificare a noii orînduiri sociale cît și pentru întărirea colaborării internaționale, menținerea și consolidarea păcii.

Referindu-se la rolul vital pe care relațiile comerciale externe le au pentru continua dezvoltare economică și socială a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : „Comerțul exterior are o importanță deosebită pentru asigurarea dezvoltării în ritm susținut a României, pentru înfăptuirea politicii de desăvîrșire a construcției socialiste și creare a condițiilor materiale în vederea trecerii la construirea societății comuniste".

După cum se știe, în ansamblul relațiilor economice externe ale țării noastre, schimburile comerciale cu celelalte țări socialiste ocupă ponderea principală. Colaborarea multilaterală bazată pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești și avantajului reciproc are o importanță deosebită pentru dezvoltarea fiecărui stat socialist în parte și, prin aceasta, pentru întărirea întregului sistem socialist mondial.

Țara noastră dezvoltă schimburile comerciale și celelate forme de colaborare economică, tehnică, științifică și culturală cu toate statele socialiste, atît cu cele care sînt membre ale C.A.E.R. cît și cu cele care nu participă la activitatea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc. Volumul schimburilor de mărfuri dintre România și țările socialiste a sporit an de an, atingînd în 1965 — după cum arată cifrele publicate în „Anuarul Statistic al României-1966" — sume importante : cu Albania — 33,6 milioane lei-valută, cu Bulgaria — 133,7 milioane, cu Cehoslovacia — 989 mil., cu R. D. Germană — 805,4 mil., cu Iugoslavia — 173,1 mil., cu Polonia — 492,1 mil., cu U.R.S.S. — 5067,5 mil., cu Ungaria — 399,3 mil. Schimburile comerciale cu țările socialiste constituie aproximativ 65 la sută din valoarea totală a comerțului exterior al României. În ultima perioadă de timp au fost încheiate noi acorduri cu țările socialiste care prevăd creșterea în continuare a comerțului exterior dintre România și aceste state. Astfel, în perioada 1966—1970, schimburile reciproce de mărfuri cu U.R.S.S. vor depăși de circa 1,3 ori pe cele din perioada 1960—1965 ; schimburile cu R.D. Germană vor fi cu 44 la sută mai mari în compa-

ratie cu această perioadă ; cele cu Ungaria vor crește cu peste 20 la sută ; cele cu Cehoslovacia vor spori cu circa 30 la sută etc.

Totodată, ținînd seama de diviziunea mondială a muncii, România acordă atenție dezvoltării relațiilor sale economice cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială. În ansamblul său, între 1950 și 1966, comerțul nostru exterior a crescut de 5,26 ori.

România a devenit un partener comercial internațional atît al țărilor în curs de dezvoltare cît și al țărilor capitaliste dezvoltate, în care livrează cantități crescînde de mărfuri de cele mai diferite tipuri : produse industriale de consum, mașini și utilaje destinate producției etc.

Schimbările în structura exportului și importului României sînt profunde și reflectă impetuosul proces de industrializare a țării. Dacă în 1950 mașinile-unelte pentru producție reprezentau 4,2 la sută din totalul exporturilor, ele constituie acum peste 19 la sută ; ponderea produselor chimice a crescut de la 1,7 la 6,5 la sută din totalul exporturilor, iar a mărfurilor industriale de larg consum de la 1,3 la sută la 11 la sută. În mod corespunzător, a scăzut ponderea combustibililor, materiilor prime și produselor agricole neprelucrate în totalul exportului țării noastre.

Schimburile de mărfuri dintre România și țările capitaliste dezvoltate din Europa au crescut an de an, atingînd în 1965 sume importante : 446,6 mil. lei-valută în schimburile cu Anglia, 289 mil. cu Austria, 426,5 mil. cu Franța, 1 042,2 mil. cu R.F. a Germaniei, 707,3 mil. cu Italia etc.

Treptat, în cercurile politice și economice occidentale și-a făcut loc tot mai mult concluzia că livrările între România și țările vest-europene pot și trebuie să fie reciproce și că numai astfel se poate asigura o creștere continuă a comerțului internațional. Semnificativă este, în acest sens, declarația lordului W.B.D. Brown, ministru de stat britanic la Ministerul Comerțului, care spunea : „Sîntem convinși că dacă pe viitor vrem să exportăm mai multe mărfuri în România va trebui să importăm cantități mai mari de produse din țara dv." Declarații identice a făcut în timpul vizitei sale în România și ministrul vest-german Kurt Schmücker : „Bineînțeles că în cazul dezvoltării multilaterale a relațiilor comerciale este necesară realizarea unui echilibru. Tocmai aceasta este sarcina principală a protocolului semnat între Republica Socialistă România și Republica Federală a Germaniei, menit să asigure condițiile pentru vînzarea unui volum cît mai mare de mărfuri românești pe piața vest-germană, aceasta cu atît mai mult cu cît România este un partener comercial apreciat pe piața mondială".

Intensificînd relațiile sale comerciale cu toate țările europene, România își aduce astfel o contribuție activă la întărirea cooperării și păcii pe continentul nostru, la dezvoltarea încrederii și cooperării între popoare, la crearea unor condiții favorabile pentru progresul material al tuturor popoarelor.

Dezvoltîndu-se într-un ritm tot mai accentuat, comerțul intereuropean se dovedește a fi un important factor de propulsare a progresului economic al țărilor Europei, de dezvoltare a unui climat de încredere și destindere între toate statele lumii.

N. S. STĂNESCU
doctor în economie

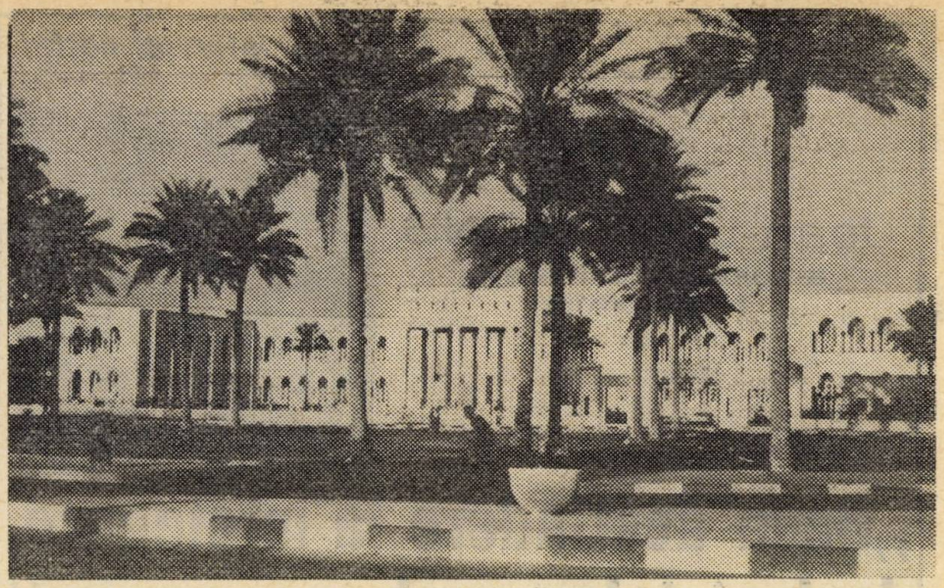

Reședința din Bagdad a guvernului irakian

IRAK: Obiectivele dezvoltării

În anii care au trecut de la victoria revoluției antimonarhice din 14 iulie 1958, cînd a fost înlăturat regimul reacționar al lui Nuri Said iar țara s-a proclamat republică, poporul irakian a înregistrat progrese pe calea dezvoltării independente.

Preocupările guvernului de la Bagdad s-au îndreptat în direcția asigurării progresului economic al țării, prin fundamentarea unei industrii naționale și îngrădirea privilegiilor monopolurilor străine care exploatează bogățiile naturale ale Irakului. Potrivit prevederilor legii promulgate în decembrie 1961 — cunoscută sub numele de Legea 80 — guvernul irakian a preluat de la companiile străine 99,5 la sută din teritoriile petrolifere care aparțineau, pînă la acea dată, potrivit unui acord semnat în 1952, diferitelor societăți occidentale. Politica petrolieră a guvernului irakian urmărește înfăptuirea și aplicarea prevederilor acestei legi și folosirea cît mai intensă a pămînturilor care au fost recucerite de la companiile străine, în scopul valorificării resurselor naționale, în folosul propășirii țării. Legat de acest obiectiv, o atenție deosebită se acordă extinderii ramurii petrochimice a industriei. Nu departe de localitatea Basra, în anii următori va intra în funcțiune o importantă uzină de produse chimice. Zilnic ea va produce 200 de tone de amoniac, 325 de tone de sulfat de amoniu și 160 de tone de uree.

Pe linia dezvoltării economice a țării se înscriu, de asemenea, eforturile în vederea creării și a altor ramuri industriale. Statul irakian are în vedere adoptarea unor măsuri pentru a spori și diversifica producția industrială, animalieră și agro-alimentară a țării, în scopul micșorării dependenței față de veniturile realizate în urma comercializării petrolului. La sfîrșitul lunii februarie de pildă, la Bagdad a avut loc ceremonia inaugurării primei unități a industriei constructoare de mașini din țară — Uzina de aparataj electrotehnic, considerată drept cea mai mare întreprindere de acest gen din Orientul Mijlociu. Capacitatea de producție a acestei uzine va permite, după intrarea sa completă în funcțiune, satisfacerea tuturor necesităților țării cu articole electrice.

În orășelul Cuthah, situat la 170 km sud-est de capitală, se conturează profilurile viitorului combinat tehnic și al fabricii de tricotaje, de asemenea în construcție. Desemnarea localității Cuthah drept „cetate a industriei textile irakiene" a fost hotărîtă de proiectanți ținînd seama de faptul că această regiune oferă condiții deosebit de favorabile pentru extinderea culturii bumbacului și că ea poate furniza, de asemenea, întreaga mînă de lucru necesară (pentru început, cele două întreprinderi vor folosi munca a circa 4 000 de oameni).

La sate, preocupările regimului se îndreaptă în principal în direcția aplicării prevederilor legii cu privire la reforma agrară, adoptată la scurtă vreme după revoluția antimonarhică din 1958. Pînă acum, guvernul a naționalizat peste 235 000 ha de pămînt, care au fost împărțite familiilor de țărani săraci.

În cursul unei conferințe consacrată problemelor agriculturii irakiene, ținută cu cîteva luni în urmă, președintele Aref sublinia că agricultura, în care este ocupată circa 70 la sută din populația țării, poate aduce venituri importante economiei naționale.

La începutul acestui an, la Bagdad s-au făcut cunoscute obiectivele unui important program economic și social în vederea ridicării regiunilor din nordul țării. Încă în urmă cu un an, cu prilejul sărbătoririi Zilei naționale, Consiliul de miniștri a anunțat alocarea unei sume de aproximativ 5 milioane de dinari în scopul propășirii provinciilor nordice.

Eforturile statului irakian în vederea dezvoltării industriei naționale și a ridicării pe o treaptă nouă a agriculturii își găsesc expresie în obiectivele planului general de dezvoltare economică aprobat la începutul acestui an.

B. VOINA

Jean-Louis PONS

ambasadorul Franței
în România

„De la destindere la înţelegere, de la înţelegere la cooperare“

Cu prilejul zilei de 14 iulie, sărbătoarea naţională a Franţei, redactorul nostru Florica ŞELMARU s-a adresat ambasadorului francez în România, Jean-Louis Pons, solicitîndu-i o convorbire despre politica externă a ţării sale şi evoluţia relaţiilor franco-române.

— V-aş ruga, domnule ambasador, să vorbiţi cititorilor noştri despre politica franceză în acel domeniu al apropierii între popoare care este cooperarea internaţională.

— Politica externă a Franţei este în ansamblul ei o politică de independenţă naţională, care s-a dezvoltat treptat de la venirea la putere a generalului de Gaulle. Nu aspirăm la expansiune teritorială, nu avem revendicări teritoriale — ceea ce este, fără îndoială, o condiţie pentru apropierea între popoare. Această politică naţională a Franţei a putut începe cu adevărat după încheierea războiului din Algeria şi acordurile de la Evian.

A venit apoi politica de „degajare“ sau de „dezangajare“, cum se spune, faţă de N.A.T.O. Am constatat că politica blocurilor militare este o politică primejdioasă şi nu vrem să ne găsim antrenaţi prin automatismul obligaţiilor de acest tip în consecinţele hotărîrilor sau angajamentelor luate de alţii. Fără a părăsi alianţa atlantică, ne-am retras forţele armate din organizaţia ei militară ; în momentul de faţă, forţe armate ale altor state nu pot trece pe teritoriul Franţei, avioane militare ale altor state nu pot zbura în spaţiul ei aerian, fără aprobarea expresă a autorităţilor franceze.

Vrem să facem numai ceea ce într-adevăr noi vrem, să avem întreagă libertatea de a decide — cu convingerea că, păstrînd libera exercitare a suveranităţii noastre naţionale, asigurăm şi lumii un element de stabilitate. Ceea ce s-a putut vedea, de pildă, cu prilejul crizei recente din Orientul Apropiat, în care poziţia Franţei s-a afirmat ca atare, în afara oricărei inspiraţii străine.

Aspirînd la pace, dorind pacea, am vrea ca popoarele să trăiască în bună înţelegere, ca nimeni să nu caute extinderi teritoriale, ca litigiile să se rezolve în jurul meselor de conferinţă, nu prin forţă. Sîntem favorabili coexistenţei între toate naţiunile, ca naţiuni, condamnăm orice spirit de ameninţare sau imixtiune. Este un punct de vedere asemănător, de altfel, cu acela al guvernului român...

— Cum priviţi, domnule ambasador, stadiul actual al relaţiilor dintre ţările noastre şi perspectivele lor de dezvoltare ?

— Relaţiile sînt excelente şi se dezvoltă foarte favorabil din toate punctele de vedere, mai cu seamă de la vizita în Franţa a preşedintelui Consiliului dv. de miniştri, dl Maurer, în iulie 1964. Sînt relaţii pe care le caracterizează un spirit de încredere reciprocă ; trebuie să spun că de cînd sînt aici, adică de trei ani, nu m-am simţit niciodată în dezacord cu politica României. După cîte ştiu, şi la O.N.U. delegaţiile României şi Franţei întreţin contacte frecvente şi prieteneşti.

Pe planul activităţilor economice — pentru că politica se bazează şi pe un substrat material — îndeplinirea acordului semnat în 1965 la Bucureşti de dl Giscard d'Estaing se desfăşoară satisfăcător, cred, pentru ambele ţări. Decalajul care a existat în balanţa schimburilor noastre comerciale s-a redus mult şi pentru anul acesta exporturile româneşti către Franţa sînt aproape la nivelul importurilor. Într-adevăr, economia românească devine competitivă pe piaţa mondială şi noi privim aceasta cu multă simpatie.

Cît despre relaţiile noastre culturale, vechi de peste un secol — şi aceasta referindu-mă numai la desfăşurarea lor de la 1848 încoace — ele se îmbogăţesc pe planul schimburilor de informaţii ştiinţifice, al vizitelor reciproce de specialişti şi oameni de artă — pe lîngă patru universităţi româneşti funcţionează lectori de limbă franceză — şi nădăjduim ca, prin negocieri, să lărgim şi mai mult sfera cooperării noastre culturale.

Ca să mă întorc la liniile generale ale politicii noastre externe, aş aminti că ea urmăreşte, în primul rînd între toate ţările europene, itinerarul „de la destindere la înţelegere, de la înţelegere la cooperare“ („de la détente à l'entente, de l'entente à la coopération“). Şi sîntem convinşi că vizita preşedintelui de Gaulle în România va da şi mai multă rezonanţă acestei politici.

reflector

MONTEVIDEO : PESO-UL, ÎN SERIE...

Inflaţia, scăderea accentuată a salariilor, volumul mare al datoriilor externe sînt cîteva din cauzele ascuţitei crize economice prin care trece în prezent Uruguayul. În ultima vreme, ca urmare a înăspririi condiţiilor de trai, a creşterii costului vieţii, în Montevideo au loc numeroase manifestaţii muncitoreşti. Aproape optzeci de mii de lucrători ai serviciilor publice din capitala uruguayană au încetat săptămîna trecută lucrul cerînd sporirea salariilor.

În acelaşi timp, Convenţia naţională a muncitorilor, importantă organizaţie de masă, a adresat un apel la grevă generală pentru data de 20 iulie. Ca urmare a intensificării mişcărilor muncitoreşti, în Montevideo au încetat să apară o serie de ziare.

Acţiunile greviste cunosc o perioadă de sensibil avînt şi ca o consecinţă a devalorizărilor succesive ale peso-ului. Nu mai constituie o situaţie excepţională în Uruguay faptul că în cursul unei singure zile peso-ul îşi schimbă de două sau chiar de trei ori cursul.

O AUTOSTRADĂ TRANS-SAHARIANĂ

Nu de mult revista „Afrique Nouvelle“ a relatat existenţa unui proiect privind construirea unei autostrăzi, care, străbătînd deşertul Saharei, va face legătura între nordul şi centrul Africii. În realizarea acestui proiect sînt cointeresate 8 state africane : R.A.U., Algeria, Tunisia, Maroc, Mali, Mauritania, Nigeria şi Ciad.

Autostrada, ce se va întinde pe o distanţă de 3 200 km, are o importanţă deosebită pentru ţările aflate chiar în inima continentului şi lipsite de avantajele legăturilor maritime : Niger şi Ciad. Prin viitoarea şosea aceste două state vor beneficia de acces la mare ; prin aceasta se va pune capăt dependenţei conjuncturale a celor două ţări faţă de vecinii lor. De exemplu, anul acesta, în ianuarie, Republica Ciad a întîmpinat greutăţi în privinţa combustibilului ; din cauza tulburărilor interne, Nigeria a întîrziat expedierea acestui transport la Fort-Lamy.

Adversitatea dintre diferite triburi constituie o altă piedică serioasă în transportarea mărfurilor. Astfel, şoferii transportoarelor de benzină, aparţinînd diferitelor grupuri etnice, trebuiau aleşi din ţinuturile prin care treceau, pentru a nu fi atacaţi de triburile rivale.

Multe greutăţi au trebuit învinse pentru transportarea utilajului greu, destinat construirii unei fabrici textile în Ciad. O magistrală între nordul şi centrul Africii va deschide noi perspective de dezvoltare a economiei acestei ţări.

Şi pentru statele din nordul Africii, construcţia unei asemenea magistrale prezintă avantaje. Cheltuielile de transport ale Algeriei, de exemplu, se vor reduce cu 50 la sută.

Desigur, realizarea unui asemenea plan necesită cheltuieli foarte mari. După calculele specialiştilor, ele se ridică la 30 miliarde franci. Lucrările de proiectare vor fi finanţate dintr-un fond special al O.N.U. Specialiştii consideră că autostrada trans-sahariană ar putea fi construită în cursul unui singur an.

STUPEFIANTELE — RECORDURI NOI

Membrii Comisiei Naţiunilor Unite pentru stupefiante, întruniţi la Geneva în şedinţă pentru audierea rapoartelor primite din toate regiunile lumii, au comunicat presei noile cifre record privind activitatea, pe anul 1966, a traficanţilor de stupefiante. Aceste cifre, totalizînd înregistrările poliţiilor naţionale din ţările pe teritoriile cărora s-au descoperit contrabandele, ca şi cele cuprinse în activitatea Interpolului, sînt următoarele : 37 de tone de opiu brut, 157 de tone de haşiş, 431 kg de morfină şi 180 de kg de cocaină. Este vorba, bineînţeles, numai de cantităţile de stupefiante confiscate, nu şi de cele intrate în circuitul comercial ilicit fără a fi depistate. Cifrele sînt cele mai mari din cîte se cunosc în ultimii treizeci de ani.

Articol scris pentru LUMEA

Mario de ANDRADE

MARIO DE ANDRADE, autorul articolului alăturat, este unul din liderii mişcării de eliberare a populaţiei din coloniile portugheze. Fost preşedinte al Mişcării populare de eliberare din Angola (M.P.L.A.), el este actualmente coordonatorul Conferinţei organizaţiilor naţionale din coloniile portugheze (C.O.N.C.P.).

Născut în 1928 la Golunge Alte, în Angola, şi-a făcut studiile la Facultatea de litere din Lisabona şi la Şcoala practică de înalte studii de la Sorbona. A fost, în perioada 1955—1958, redactor-şef al revistei „Présence Africaine". Ca literat s-a distins în domeniul eseului critic. Se citează, printre lucrările sale : „Caiet de poezie neagră de expresie portugheză" (1953), „Antologia poeziei negre de expresie portugheză" (1958), „Literatura lumii negre" (1961).

Mişcarea de eliberare naţională în coloniile portugheze

Marile schimbări survenite după cel de-al doilea război mondial au influenţat profund şi lupta popoarelor din coloniile portugheze, în ciuda rezistenţei guvernului de la Lisabona care mai deţinea o marjă de manevră şi un fel de impunitate în relaţiile stabilite cu „ţările de peste mări" aflate sub administraţia sa.

După semnarea Cartei O.N.U., era greu să se mai refuze multă vreme Organizaţiei internaţionale şi opiniei publice democratice dreptul de a cuprinde în preocupările lor situaţia din aceste regiuni.

Unii observatori străini considerau că formele deosebite de exploatare economică, ce se traduc prin muncă forţată, pe scurt sistemul colonial, ar fi epuizat resursele revendicative ale maselor populare şi ar fi distrus grupările de împotrivire care au dus o luptă dîrză pentru recunoaşterea drepturilor lor legitime. Adevărul este că „pacificarea" a întîmpinat întotdeauna rezistenţa cea mai îndîrjită din partea populaţiilor, în timp ce păturile orăşeneşti, în special din Angola şi Mozambic — funcţionari, ziarişti, oameni de litere — au dus şi duc o activitate protestatară, prin presă şi în cadrul unor organizaţii legale, împotriva tuturor manifestărilor arbitrare ale administraţiei coloniale.

Dar dacă — referindu-ne la perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial — curentul mişcării *nativiste* se înscria pe linia continuării spiritului de rezistenţă anticolonială, el nu era în măsură să lase moştenire generaţiilor viitoare aparatul necesar unei acţiuni politice consecvente. În coloniile portugheze, grupările organizate care participau în perioada anilor 1920—1930 la mişcarea *pan-africană* aveau să dispară treptat, lovite de lipsa de continuitate în activităţile lor, provocată la rîndul ei de accentuarea tendinţei spre fascizare a vieţii politice portugheze.

Lipsite de un cadru politic adecvat, primele grupări care, în pragul anilor 1950, aveau să-şi asume răspunderea de a trasa liniile generale ale unei acţiuni anticoloniale, au debutat prin formarea de cercuri culturale la Lisabona. Aici, în însăşi inima capitalei imperiului colonial, Centrul de Studii Africane (C.E.A.), care reunea în 1951 intelectualitatea din ţările africane aflate sub dominaţie portugheză, a procedat la o evaluare a bazelor culturale ale mişcării de eliberare şi a făurit primele arme ale luptei clandestine. Conştiinţa apartenenţei comune la o lume a opresiunii s-a tradus, de asemenea, printr-o demarcaţie a formelor de luptă duse de democraţii portughezi împotriva fascismului. Trezirea popoarelor africane avea să impună în curînd Centrului de Studii Africane iniţierea operei de organizare politică.

Reuniunea de consultaţii şi de studii pentru dezvoltarea luptei popoarelor din coloniile portugheze, care a grupat la Paris, în ianuarie 1957, elemente ale mişcării de eliberare naţională originare din insulele Sao-Thomè, Guineea, Angola şi Mozambic, a analizat situaţia forţelor patriotice din aceste ţări şi a proclamat necesitatea creării unui organism unitar de luptă. Astfel, a luat naştere organizaţia M.A.C. (Mişcarea anticolonialistă) transformată mai tîrziu în F.R.A.I.N. (Frontul revoluţionar african pentru independenţă naţională). Dacă este adevărat că, în fiecare din aceste ţări, conştiinţa naţională s-a format în condiţiile deosebit de grele ale dominaţiei coloniale şi este un produs al luptelor specifice de rezistenţă, nu este mai puţin adevărat că C.E.A., M.A.C. şi F.R.A.I.N. au jucat, în mod succesiv, rolul de ferment al acestei conştiinţe naţionale şi de catalizator al spiritului de unitate.

În timp ce aceste organisme stabileau un program de acţiune de ansamblu şi un grup conducător, stabilit la început în Europa apoi în Africa, şi se străduiau să atragă atenţia opiniei publice mondiale asupra activităţii lor, în Guineea, Angola şi Mozambic apăreau primele partide politice de tip modern.

La începutul anului 1960, a apărut necesitatea întocmirii unui bilanţ al desfăşurării luptei populare şi al activităţii organizaţiilor patriotice care apăreau. În cursul primelor întîlniri de la Conakry din luna mai, conducătorii F.R.A.I.N. au putut examina în special progresele luptelor organizate de P.A.I.G.C. (Partidul pentru independenţa Guineei şi Capului Verde) şi M.P.L.A. (Mişcarea pentru eliberarea Angolei) în Guineea şi Angola. Ţinînd seama de stadiul de dezvoltare al conştiinţei naţionale, începînd din insulele Capului Verde şi pînă în regiunea Goa, conducerea F.R.A.I.N. a trecut la reorganizarea acestui organism.

Conjunctura africană oferea ea însăşi noi perspective mişcărilor de eliberare naţională din coloniile portugheze, din moment ce obţinerea independenţei de către mai multe ţări însemna şi existenţa unor frontiere eliberate de prezenţa autorităţilor coloniale şi, în cazurile respective, a unor baze logistice operaţionale.

La rîndul său, inamicul direct nu înceta să sporească efectivele armatei de ocupaţie şi să recurgă la represiuni sîngeroase împotriva tuturor manifestărilor populare care izbucneau în coloniile portugheze.

Activitatea legală devenea, în aceste împrejurări, tot mai ineficace. Cadrelor anticolonialiste din interiorul ţărilor respective le revenea sarcina de a reuni curentele de rezistenţă internă şi de a se ridica la înălţimea răspunderilor unei situaţii noi pe care masele o reclamau cu ardoare : *războiul de eliberare naţională*. De altfel, „strategii" portughezi nu făceau un mister din necesitatea de a trece la faza războiului zis preventiv pentru a devansa şi a îneca în sînge orice încercare de răscoală armată a populaţiilor autohtone.

→

Apare astfel în mod clar întreaga serie de probleme pe care mișcarea de eliberare națională din coloniile portugheze trebuia să le înfrunte la începutul anului 1961. Pornind de la experiența luptelor în curs în țările lor și de la constatarea identității formelor de opresiune politică, economică, socială și culturală, patrioții din coloniile portugheze, întruniți la Casablanca, au proclamat unitatea de acțiune a formațiilor lor respective în cadrul C.O.N.C.P. (Conferința organizațiilor naționaliste din coloniile portugheze).

Trei fronturi de luptă armată

În răstimp de trei ani (1961—1964), aparatele politice ale M.P.L.A., P.A.I.G.C. și F.R.E.L.I.M.O. (Frontul național pentru eliberarea Mozambicului) au provocat în mod succesiv o schimbare radicală în natura conflictului în care sînt angajați de o parte colonialiștii portughezi, iar de cealaltă parte popoarele Angolei, Guineei și Mozambicului. În funcție de împrejurări diferite și ținîndu-se seama de obstacolele provocate de factori externi, pe trei fronturi de luptă armată s-a trecut la lichidarea definitivă a sistemului colonial.

Deoarece încă de la declanșarea insurecției, mișcarea de eliberare din Angola a trebuit să înfrunte problema gravă a coordonării luptei într-o regiune a continentului destul de schimbătoare și fertilă în intrigi imperialiste, activitatea militară a suferit întîrzieri considerabile. Faza actuală se caracterizează în esență prin aceea că M.P.L.A., deținînd inițiativa luptelor armate, pregătește pe termen lung perspectiva unei victorii reale în domeniul politic și economic în Angola. Acțiunea militară se întinde pe trei fronturi în Cabinda, Cuanza-Nord și Moxico.

Dacă 3 august 1961 marchează în Guineea „portugheză" trecerea la acțiunea directă, ca urmare a implantării P.A.I.G.C. în rîndurile maselor țărănești și în marile centre urbane, de-abia în ianuarie 1963 este declanșată lupta armată împotriva forțelor colonialiste. De atunci, ea nu a mai cunoscut nici un răgaz. Încă de la mijlocul anului 1964, observatorii străini evaluau real situația atunci cînd notau că Guineea „portugheză" este „virtual controlată de revoluționari" și că Portugalia „e pusă la zid". Încercînd să cucerească insula Como, prima parcelă de teritoriu eliberată de forțele patriotice, statul major portughez a lansat un atac de mare anvergură care trebuia să constituie prima fază a recuceririi pozițiilor pierdute. Aveau să urmeze cu regularitate și alte încercări, care au avut loc în sezonul secetos, în scopul de a se smulge din mîinile patrioților regiunile controlate de aceștia în zona de centru-sud și în nord. În aceste atacuri, portughezii au angajat pînă la 15 la sută din totalul efectivelor lor.

Actualul stadiu al războiului poate fi caracterizat în mare astfel: pe de o parte, reducerea pozițiilor defensive ale colonialiștilor, datorită izolării totale a garnizoanelor și limitarea ocupației militare exclusiv la marile centre urbane; pe de altă parte, intensificarea acțiunilor forțelor armate revoluționare ale poporului sprijinite de elemente de gherilă, care atacă susținut cantonamentele și taberele de rezerve portugheze.

Numărul ridicat de pierderi în rîndurile trupelor portugheze, lărgirea zonelor lipsite de securitate și sporirea mijloacelor tehnice de luptă ale P.A.I.G.C. reprezintă tot atîtea elemente care confirmă sentimentul resimțit de armata colonială că este angajată într-un război dinainte pierdut; acest lucru este atît de adevărat încît statul major portughez este pradă unui adevărat „complex al înfrîngerii".

O situație similară există în Mozambic, unde, de la proclamarea insurecției generale armate de către F.R.E.L.I.M.O., la 25 septembrie 1964, o mare parte din „provinciile administrative" din Cabo Delgado, Niassa și Zambezia, precum și alte regiuni, scapă controlului portughez.

Faptul că au existat doi ani de pregătire politică înainte de declanșarea operațiunilor explică motivele pentru care frontul dispune de sprijin popular, atît în rîndurile țăranilor cît și la orașe. Dacă armata colonială a „confundat" multă vreme cifrele pierderilor sale cu numărul victimelor provocate de epidemii imaginare, P.I.D.E. (poliția secretă) a reușit *a contrario* să dovedească, prin arestările de militanți și înscenările de procese politice, implantarea F.R.E.L.I.-M.O. pe teritoriul mozambican.

O experiență de reconstrucție națională

Condițiile favorabile ale desfășurării războiului în Guineea „portugheză" au dus la controlul efectiv de către P.A.I.G.C. asupra unor vaste regiuni ale țării. O serie de comunități rurale au ajuns sub autoritatea exclusivă a mișcării de eliberare națională. Este de la sine înțeles că vechile structuri se prăbușesc și partidul își asumă opera de reconstrucție națională care cuprinde în special domeniul politico-administrativ, social-cultural și de organizare economică. Trecerea puterii în mîinile organelor locale, crearea unor condiții administrative speciale (stare civilă, justiție, învățămînt, sănătate), faptul că 6 000 de elevi frecventează școlile, formarea unor cadre de infirmieri, existența mai multor posturi sanitare la bazele de gherilă și un spital de 100 de paturi într-o regiune de frontieră a republicii Guineea, acestea sînt unele din realizările obținute.

Formația sindicală Uniunea națională a muncitorilor din Guineea răspunde în fața instanțelor partidului de organizarea economică. În diferite puncte ale regiunilor eliberate se procedează la o experimentare a cooperativelor agricole. Orientarea economică urmărește în special să asigure fiecărei familii, sau fiecărui grup de familii, mijloacele de a produce peste nivelul nevoilor sale, să întărească ajutorul mutual, să organizeze producția sub formă de cooperative și să mărească întinderile destinate culturilor de produse alimentare. O altă experiență efectuată se referă la organizarea ogoarelor colective.

Aprovizionarea populației este asigurată prin întreprinderile comerțului general, „magazinele poporului".

Coordonarea acțiunii

O dinamică nouă, legată de dezvoltarea și de amploarea luptei armate pe trei fronturi, o aprofundare a conținutului social al programelor, rezultînd din identitatea cu linia de orientare politică, acestea sînt realitățile majore, care, pe plan intern, consacră rolul organizațiilor membre ale C.O.N.C.P. de conducătoare ale mișcărilor populare de luptă împotriva colonialismului.

Imagine dintr-o cooperativă angoleză din zona eliberată

Cea de-a doua conferință a C.O.N.C.P., ținută la Dar es Salam în octombrie anul trecut, avea să se ocupe, așadar, de la început, de continuarea operei de coordonare a acțiunilor politico-militare ale mișcărilor de eliberare națională, în funcție de elementele noi ale situației din regiunile respective, precum și de conjunctura portugheză, africană și mondială.

Reafirmînd unitatea de țeluri și de acțiune ca factor indispensabil pentru accelerarea luptei de eliberare națională, această conferință a dat un nou sens reluării inițiativei istorice de către popoarele din Angola, Capul Verde, Guineea, Mozambic, Sao-Thomè și Principe. Acest lucru s-a produs întîi pe plan politico-militar. Dacă strategia comună pe care urmează să o stabilească o comisie specializată urmărește lichidarea sistemului colonial, se poate afirma de pe acum că poporul din Capul Verde se va angaja în scurtă vreme pe calea armată pentru eliberarea arhipelagului.

De asemenea, ținîndu-se seama de eventualitatea continuării războiului colonial, a reieșit necesitatea de a se paraliza bazele și mijloacele materiale de care dispune inamicul.

Conferința și-a fixat apoi sarcina de a confrunta experiențele obținute din instituirea unor noi cadre instituționale în zonele eliberate. În sfîrșit, această întîlnire, animată de grija eficacității și armoniei pozițiilor adoptate în politica externă, a hotărît principiul reprezentării comune în toate țările. Practica unei diplomații militante și concertate la nivelul C.O.N.C.P. a dat rezultate evidente.

Pentru a concretiza toate aceste măsuri, adunarea de la Dar es Salam a procedat la o reorganizare a structurilor C.O.N.C.P. Liderii celor patru organizații politice formează consiliul de conducere, instanță care interpretează rezoluțiile conferinței și care hotărăște modalitățile aplicării lor. Un colegiu de